

**MINISTERSTWO NAUKI I INFORMATYZACJI
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

**REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
NA LATA 2005 - 2013**

KIELCE 2004

Instytucje i osoby realizujące Regionalną Strategię Innowacji dla Województwa Świętokrzyskiego

Konsorcjum:

1. Akademia Świętokrzyska
2. EPRD Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego
3. Fundacja Busko-Zdrój
4. Fundacja im. Stanisława Staszica
5. Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Sandomierzu
6. Politechnika Świętokrzyska
7. Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa
8. Agencja Rozwoju Lokalnego S.A. w Ostrowcu Świętokrzyskim
9. ŚCITT Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.
10. Świętokrzyskie Centrum Onkologii
11. Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji
12. Wyższa Szkoła Handlowa
13. Wyższa Szkoła Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką

Prezydium Konsorcjum:

1. mgr inż. Ryszard Zbróg – przewodniczący Konsorcjum
2. Prof. Jan Stępień – wiceprzewodniczący Konsorcjum

Zespół Redakcyjny:

1. dr hab. Zbigniew Olesiński
2. dr hab. Krzysztof Grysa
3. dr Zdobycha Kuleszyński
4. mgr Zbigniew Szczepańczyk
5. mgr Ilona Molenda-Grysa
6. mgr Agnieszka Predygier

Jednostka Wykonawcza:

Politechnika Świętokrzyska – prof. dr hab. inż. Jan Stępień, Prorektor ds. Badań Naukowych

Jednostka Wdrażająca:

1. dr Jerzy Strzelec, Pełnomocnik Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Współpracy z Zagranicą Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
2. mgr Anna Grzela, Kierownik Oddziału Rozwoju Przedsiębiorczości i Inwestycji Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
3. mgr Maciej Baniak, Podinspektor w Oddziale Rozwoju Przedsiębiorczości i Inwestycji Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego -,

Komitet Zarządzający:

1. dr inż. Artur Bartosik – przewodniczący
2. dr inż. Włodzimierz Grochal – członek
3. mgr Anna Kluczeńska – członek
4. Beata Franko – członek

Konsultacja:

dr Paulina Nowak

Spis treści:

WSTĘP.....	5
1. PODSTAWY KSZTAŁTOWANIA REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI.....	6
2. PROCES TWORZENIA REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI.....	8
2.1. INSTYTUCJE KLUCZOWE W REALIZACJI PROJEKTU	8
2.2. STRUKTURA INSTYTUCJONALNA	8
2.2.1. <i>Komitet Sterujący (KS)</i>	8
2.2.2. <i>Komitet Zarządzający (KZ)</i>	9
2.2.3. <i>Regionalne Forum Innowacji</i>	9
2.2.4. <i>Grupy Robocze</i>	9
2.3. OPIS PROCESU REALIZACJI PROJEKTU	9
2.4. PRZEWIDYWANE REZULTATY PROJEKTU.....	10
3. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM INNOWACYJNOŚCI REGIONU.....	12
3.1. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA	12
3.2. ZASOBY LUDZKIE I JAKOŚĆ ŻYCIA	13
3.3. GOSPODARKA	14
3.4. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA	17
3.5. OBSZARY WIEJSKIE I ROLNICTWO	18
3.6. OTOCZENIE BIZNESU	19
3.7. NAUKA I INNOWACJE	21
3.8. KOMPLEKSOWA OCENA GMIN ŚWIĘTOKRZYSKICH.....	24
4. INWENTARYZACJA SILNYCH I SŁABYCH STRON ORAZ SZANS I ZAGROŻEŃ ROZWOJU INNOWACYJNOŚCI	27
4.1. SILNE STRONY	27
4.2. SŁABE STRONY	28
4.3. SZANSE	29
4.4. ZAGROŻENIA.....	30
5. MISJA, WIZJA I CELE	31
5.1. MISJA STRATEGII INNOWACJI DLA REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	31
5.2. WIZJA TRWAŁEGO ROZWOJU	31
5.3. CELE	31
6. SCENARIUSZE ROZWOJU	33
6.1. WZMACNIANIE I ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH	33
6.2. ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI BADAWCZO-ROZWOJOWEJ	34
6.3. BUDOWA INFRASTRUKTURY SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO	35
6.4. ROZWÓJ INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU	36
6.5. BUDOWA INSTYTUCJONALNYCH FORM WSPÓŁPRACY NAUKI, ADMINISTRACJI I GOSPODARKI	37
6.6. OPTYMALNE WYKORZYSTANIE FUNDUSZY UE.....	38
7. ETAPY REALIZACJI REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W LATACH 2005-2013	39
7.1. TRZY PŁASZCZYZNY SIECIOWE SŁUŻĄCE DO ZBUDOWANIA NOWOCZESNEGO REGIONALNEGO SYSTEMU INNOWACJI ..	39
7.1.1. <i>Stworzenie i rozwój sieci (klastery) w strategicznych dla regionu sektorach gospodarczych</i>	40
7.1.2. <i>Stworzenie i rozwój sieci wokół kluczowych dla regionu obszarów badawczo- rozwojowych, w tym powstawanie parku naukowo-technologicznego</i>	40
7.1.3. <i>Stworzenie i rozwój regionalnej sieci na rzecz wsparcia biznesu, zwłaszcza w zakresie transferu technologii</i>	41
7.2. ETAP I: OKRES REALIZACJI 2005–2007	42
7.2.1. <i>Sektorowe Programy Operacyjne</i>	42
7.2.2. <i>ZPORR – Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego</i>	44

7.2.3. Program Ramowy Unii Europejskiej Badań, Rozwoju Technologicznego oraz Prezentacji, Wspomagającej Tworzenie Europejskich Obszarów Badawczych oraz Innowacji.....	45
7.3. ETAP 2: OKRES REALIZACJI 2007-2013.....	45
7.3.1. Kształtowanie postaw proinnowacyjnych.....	45
7.3.2. Adaptacja wynalazków i nowych technologii, benchmarking	46
7.3.3. Badania i Rozwój.....	47
8. SYSTEM WDRAŻANIA REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2005–2013	48
8.1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA I MONITORINGU	48
8.1.1. Wdrażanie.....	48
8.1.2. Koordynowanie i wspieranie	48
8.1.3. Regionalne Grupy Robocze	50
8.1.4. Regionalne Grupy Eksperckie	50
8.2. WSKAŹNIKI MONITORINGU I OCENY REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI DLA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	52
8.2.1. Doskonalenie systemu edukacji kształtującego postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze.....	52
8.2.2. Rozwój działalności badawczej na rzecz wyzwalania wewnętrznych czynników rozwoju regionu	53
8.2.3. Budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	54
8.2.4. Rozwój instytucji otoczenia biznesu	54
8.2.5. Budowa instytucjonalnych form współpracy środowiska akademickiego, władz regionalnych i gospodarki	55
8.2.6. Optymalne wykorzystanie funduszy UE dla realizacji RSI	56
8.3. WSKAŹNIKI PORÓWNAWCZE	57
8.4. TRWAŁOŚĆ WDRAŻANIA DZIAŁAŃ WYNIKAJĄCYCH ZE STRATEGII	58
8.5. EFEKTYWNOŚĆ METOD PRZYJĘTYCH DLA IDENTYFIKACJI POTRZEB PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ WDRAŻANIA PROJEKTÓW	58
8.6. SKUTECZNOŚĆ PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ	58
8.7. TRAFNOŚĆ DOBORU INSTRUMENTÓW W REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI	59
8.8. ZGODNOŚĆ DZIAŁAŃ WDROŻENIOWYCH Z ZAŁOŻENIAMI RSI	59
8.9. PROJEKTY PILOTAŻOWE	59
PODSUMOWANIE	61
SŁOWNIK POJĘĆ.....	63
ZAŁĄCZNIK 1. SKŁAD GRUP ROBOCZYCH I ZESPOŁÓW OPRACOWUJĄCYCH ZADANIA, NA KTÓRE PODZIELONO CAŁOŚĆ OPRACOWANIA RSI.....	66
ZAŁĄCZNIK 2. WYBRANE GOSPODARCZE DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.....	70
ZAŁĄCZNIK 3. CECHY OPISUJĄCE STAN I TRENDY W GMINACH	75
ZAŁĄCZNIK 4. POTRZEBY ŚRODOWISK	77
ZAŁĄCZNIK 5. PROJEKTY PILOTAŻOWE	81

Wstęp

W Unii Europejskiej regiony stają się obszarami ogniskowania umiejętności kreowania wiedzy i uczenia się nowej, globalnej, gospodarki opartej na wiedzy. W efekcie stają się one *regionami uczącymi się*. Te *regiony uczące się* stają się coraz ważniejszymi formami ekonomicznych reprodukcji i technologicznych organizacji w gospodarce globalnej.

Podstawą kształtowania Regionalnej Strategii Innowacji są wytyczne Strategii Lizbońskiej przyjęte przez Radę Unii Europejskiej w marcu 2000 roku w Lizbonie, które podkreślają rolę wiedzy w procesie rozwoju konkurencyjności gospodarki regionalnej: „...rzeczywiste bogactwo - rozumiane jako efektywność gospodarowania, konkurencyjność przemysłowa i zatrudnienie - pochodzi nie tylko z produkcji dóbr materialnych, ale też z produkcji, transformacji i wykorzystania wiedzy. Szczególnie w kontekście rosnącej roli odgrywanej przez sektor usług w działalności gospodarczej, wiedza posiada podstawowe i strategiczne znaczenie”¹.

Proces globalizacji gospodarki, postęp techniczny i ambitna polityka Unii Europejskiej w zakresie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy wywołują nowe wyzwania tak dla Polski jako kraju jak i dla jej regionów. Czynniki bazy naukowo-badawczej i edukacyjnej, stanowiący - obok czynnika dostępności komunikacyjnej i warunków środowiskowych - oparcie dla procesów innowacyjnych, będzie miał decydujące znaczenie w procesie podnoszenia konkurencyjności gospodarki w Polsce.

W świetle tych tendencji podjęto decyzję o wsparciu powstających w Polsce Regionalnych Strategii Innowacji (RSI) ze środków budżetowych Ministra Nauki. Regionalne Strategie Innowacji stanowiąc będą podstawę do opracowania Narodowej Strategii Innowacji (NSI) Polski. RSI tworzone są na podstawie analizy porównawczej potrzeb technologicznych przedsiębiorstw oraz możliwości i potencjału sektora badawczego w zakresie technologii, organizacji, zarządzania, finansów i szkolenia. RSI mają na celu wspomaganie władz lokalnych we wdrażaniu efektywnego systemu wspierania innowacyjności w regionie, budowanie partnerstwa i współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi i przemysłem oraz wzmocnienie i wykorzystanie potencjału regionalnego sektora akademickiego i naukowo-badawczego dla rozwoju przedsiębiorczości i wzmocnienia konkurencyjności województwa. Narodowa Strategia Innowacji będzie wynikiem integracji Regionalnych Strategii Innowacji. Jej celem będzie zapewnienie koordynacji działań pomiędzy administracją rządową i samorządową, podejmowanych na rzecz wzrostu innowacyjności.

Województwo Świętokrzyskie aktualnie charakteryzuje się niską rentownością gospodarki, odpływem młodych, zdolnych ludzi oraz przestarzałą infrastrukturą badawczo-rozwojową. Jednak zgromadzenie silnych komponentów regionu wokół trzech płaszczyzn sieciowych w ramach Regionalnej Strategii Innowacji powinno doprowadzić w dłuższym okresie do wzrostu atrakcyjności województwa dla inwestorów spoza regionu, trwale endogenicznego rozwoju opartego na kreatywności i przedsiębiorczości młodych absolwentów szkół i uczelni oraz efektywnego wykorzystania walorów naturalnych i ludzkich dla zrównoważonego rozwoju regionu. W tym kontekście Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005-2013 ma wyraźnie horyzontalny charakter, obejmujący cztery obszary rozwoju regionalnego: gospodarkę, zasoby ludzkie, środowisko i infrastrukturę oraz obszary wiejskie i rolnictwo.

Budowa nowoczesnego regionalnego systemu innowacji w województwie świętokrzyskim jest procesem długotrwałym, który realizowany będzie w dwóch etapach. Pierwszy etap obejmować będzie okres 2005-2006, natomiast drugi etap realizowany będzie w latach 2007-2013. Podział ten pozwoli na efektywniejsze wykorzystanie dostępnych funduszy strukturalnych na rzecz rozwoju tego systemu poprzez inicjowanie konkretnych projektów, wynikających ze strategii innowacji.

¹ Komunikat Komisji Europejskiej dla Rady Europy, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego w sprawie polityki innowacyjnej, Bruksela 11.03.2003 r.

1. Podstawy kształtowania Regionalnej Strategii Innowacji

Przez innowacyjność gospodarki rozumie się nie tylko zdolność i motywację przedsiębiorców do ustawicznego pozyskiwania i wykorzystywania w praktyce wyników prac badawczych i rozwojowych, nowych koncepcji, pomysłów i wynalazków. Innowacyjność Regionalnej Strategii Innowacji oznacza także doskonalenie i rozwój istniejących technologii produkcyjnych oraz eksploatacyjnych, doskonalenie sfery usług, wprowadzenie nowych rozwiązań w organizacji i zarządzaniu, doskonalenie i rozwój infrastruktury, zwłaszcza dotyczącej gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji, w myśl idei społeczeństwa informacyjnego, funkcjonowania oświaty, zdrowia i ogółu organizacji.

Ważnym elementem wszystkich zaplanowanych prac o charakterze strategicznym jak i programowym jest utworzenie partnerstwa pomiędzy sektorem naukowo-badawczym, prywatnym i publicznym, na rzecz promowania społeczeństwa opartego na wiedzy.

Podstawą kształtowania Regionalnej Strategii Innowacji są **wytyczne**, określone w Strategii Lizbońskiej:

- Wzrost nakładów na B+R w krajach członkowskich Unii Europejskiej w 2008 r. do 1,5% PKB, a w 2010 r. do 3%;
- Zmiana alokacji środków poprzez restrukturyzację zaplecza B+R tak, aby jego funkcjonowanie było lepiej dostosowane do potrzeb gospodarki;
- Reforma systemu finansowania badań naukowych, ukierunkowanych m.in. na zwiększenie powiązań sfery B+R z gospodarką.

W rezultacie w Polsce polityka społeczno-gospodarcza powinna doprowadzić do:

- przyspieszonego rozwoju gospodarczego kraju mierzonego wzrostem PKB (min. 5% rocznie),
- wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki w stosunku do gospodarek europejskich,
- rozwoju sektorów gospodarki opartej na wiedzy.

Ważnym czynnikiem sukcesu w procesie rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy jest duży poziom zaufania wzajemnego poszczególnych środowisk, tj. istnienie szerokiej skali partnerstwa pomiędzy sektorem naukowo-badawczym, tak prywatnym jak i publicznym, oraz podmiotami gospodarczymi. Interakcje te kształtują regionalny system innowacji i decydują w głównej mierze o postępie w rozwoju konkurencyjności nowoczesnej gospodarki regionalnej.

Przechodzenie od polityki sektorowej do horyzontalnej jest determinowane przez zasady udzielania pomocy publicznej i związane z nią instrumenty. Dotychczas w tym zakresie dominowało podejście sektorowe oraz koncentracja pomocy w dużych przedsiębiorstwach publicznych. W nadchodzącym okresie pomoc ta powinna być adresowana głównie do małych i średnich przedsiębiorstw oraz na wdrażanie nowych technologii i modeli zarządzania kojarzona z komplementarnymi działaniami lokalnymi i regionalnymi. Taka reorientacja pomocy publicznej oznacza zastępowanie w jej obszarze narzędzi pasywnych - aktywnymi, które wykorzystują potencjał naukowy regionu i koncentrują się na udoskonaleniu oświaty. Te pierwsze służą zasadniczo zmniejszeniu lub umorzeniu zobowiązań tych podmiotów gospodarczych, które są nierentowne i wpadły w zadłużenie. Te drugie mają służyć przede wszystkim finansowemu wsparciu tych podmiotów, które podejmują przedsięwzięcia innowacyjne i bez wsparcia nie są w stanie rozwinąć swej działalności. Jednocześnie polityka regionalna samorządu województwa będzie nastawiona na dywersyfikację obszarów wiejskich oraz przekwalifikowanie ludności wiejskiej. Skupi się ona przede wszystkim na rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, doinwestowaniu infrastruktury technicznej oraz pomocy w przekwalifikowaniu ludności rolniczej. Istotnym elementem będzie rozbudowa infrastruktury wsparcia dla efektywnego wykorzystania endogenicznego potencjału rozwojowego. Infrastruktura ta powinna stać się pomostem pomiędzy inicjatywami oddolnymi a kompleksową ofertą wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności, realizowaną przez główne instytucje regionu.

Dostęp Polski do funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, których celem jest wyrównywanie różnic międzyregionalnych w poziomie życia i rozwoju gospodarczym, pozwala na inicjowanie nowych przedsięwzięć pro-innowacyjnych, bezpośrednio w gospodarce jak i w otoczeniu warunkującym jej rozwój. W tym kontekście coraz większego znaczenia nabierają inwestycje w infrastrukturę badawczą i rozwojową, innowacje, edukację i szkolenia.

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego powinna kierować się wizją trwałego rozwoju, w którym uwzględnia się osiem zasad:

1. Wzmacnianie współpracy

Mocniejsze powiązania strukturalne i proceduralne pomiędzy poszczególnymi grupami (administracją, agencjami publicznymi, inwestorami, sektorem B+R itd.) są szczególnie ważne dla zaspokojenia zintegrowanych, długoterminowych wymagań rozwoju trwałego.

2. Wspomaganie większego uczestnictwa i wymiany doświadczeń

Poszerzanie świadomości i rozwijanie wspólnej wizji trwałego rozwoju wymaga zaangażowania licznych współpracowników i efektywnego wykorzystania ich wiedzy.

3. Budowanie subsydiarności na poziomie lokalnym/regionalnym

Trwały rozwój nie może być narzucony z góry, bez budowania i wzmacniania naturalnych, ekonomicznych i instytucjonalnych zasobów szczebla lokalnego i regionalnego.

4. Przejrzyste zarządzanie trwałym rozwojem innowacyjnym

Aby osiągnąć większe zainteresowanie trwałym rozwojem wśród wnioskujących o udział w projektach innowacyjnych, muszą zostać zbudowane jawne i przejrzyste narzędzia selekcji wnioskodawców oraz ich oceny.

5. Dokonywanie małych, ale widocznych kroków w dobrym kierunku

Niewskazane jest osiąganie tak odległego celu, jakim jest trwały rozwój, przez wprowadzanie restrukturyzacji na dużą skalę. Ważne jest ukazanie sensu powiązań pomiędzy osiąganiem rozwoju a stopniowymi zmianami, skierowanymi w stronę bardziej „trwałej” przyszłości.

6. Przejście od „sztucznie powiązanych” do zintegrowanych dążeń na rzecz koordynacji polityki

Trwały rozwój wymaga określenia, w jaki sposób wdrażany program czy projekt może wykorzystać synergii i przezwyciężyć nierówności aspektu ekonomicznego, środowiskowego i społecznego.

7. Przyjęcie długookresowej perspektywy dla efektów programów i projektów

Trwały rozwój wymaga rezygnacji z tymczasowych korzyści mogących wynikać z realizacji programu na rzecz długodystansowych, jakościowo wysokich posunięć wpływających na rozwój regionu.

8. Formułowanie celów „trwałości” uzależnione od zmieniających się potrzeb

Ważne jest zauważenie faktu, że cele trwałości, w odpowiedzi na zmieniające się okoliczności i potrzeby, wraz z upływem czasu mogą ulegać zmianie. Te zmieniające się cele warunkują dynamikę rozwoju regionalnego.

RSI stanowi element prac prowadzonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, nakierowanych na realizację jednego z głównych celów Strategii Rozwoju „**rozwój przedsiębiorczości w oparciu o realizację kompleksowego programu wzrostu innowacyjności**”. Realizację tego celu strategicznego planuje się osiągnąć poprzez:

- mobilizację lokalnych zasobów pracy i kapitału (potencjał ludzki, zasoby naturalne, infrastruktura i inne środki techniczne, środki finansowe);
- rozwój struktur instytucjonalnych otoczenia biznesu (izby gospodarcze – krajowe i międzynarodowe, stowarzyszenia, agencje rozwoju lokalnego, fundusze pożyczkowe, poręczeniowe, gwarancyjne, *venture capital*, agencje marketingowe, instytucje szkoleniowe i doradztwa gospodarczego, itp.);
- przygotowanie urzędów, instytucji i organizacji regionu do realizacji programów według wymogów Funduszy Strukturalnych UE (przygotowanie instytucji, kadr, niezbędnych dokumentów programowych i projektowych, dokonanie analizy możliwości finansowych regionu, itp.);
- promocję regionu oraz przygotowanych programów i projektów na poziomie władz centralnych RP, Komisji UE i wśród potencjalnych lokalnych i zewnętrznych przedsiębiorców, zainteresowanych inwestowaniem w innowacyjne przedsięwzięcia w Województwie Świętokrzyskim.

2. Proces tworzenia Regionalnej Strategii Innowacji

Podstawą sukcesu współczesnej gospodarki jest jej konkurencyjność wyrażająca się zdolnością do wprowadzania nowoczesnych rozwiązań technologicznych i technicznych, menedżerskich i organizacyjnych. Taką zdolność gospodarki określa się innowacyjnością. Innowacyjność przyczynia się do wzrostu zatrudnienia w powstających i rozwijających się przedsiębiorstwach, w przedsiębiorstwach kooperujących oraz w instytucjach otoczenia biznesu.

W ramach projektu RSI-Świętokrzyskie zintegrowane zostały środowiska naukowe, biznesowe, okołobiznesowe, organy administracji państwowej i samorządowej we współpracy na rzecz zmian edukacyjnych, rozwoju przedsiębiorczości oraz stworzenia podstaw do kreowania społeczeństwa informacyjnego, opartego na wiedzy. Dla osiągnięcia zamierzeń Regionalnej Strategii Innowacji konieczne będzie wykorzystanie środków budżetowych, środków pomocowych Unii Europejskiej oraz środków własnych przedsiębiorstw, instytucji i organizacji.

2.1. Instytucje kluczowe w realizacji projektu

1. Urząd Marszałkowski – instytucja finansująco-kontraktująca i beneficjent projektu;
2. Politechnika Świętokrzyska – Jednostka Wiodąca;
3. ŚCITT Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii – koordynacja i obsługa Konsorcjum;
4. Konsorcjum (KON) – sprawujące funkcję konsultacyjno-doradczą w projekcie i zaangażowane w proces budowy konsensusu w regionie na rzecz Regionalnej Strategii Innowacji.

Konsorcjum powołano w celu wsparcia procesu opracowania Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Świętokrzyskiego.

W skład **Konsorcjum** sprawującego funkcję konsultacyjno-doradczą w projekcie i zaangażowanego w proces budowy konsensusu w regionie na rzecz Regionalnej Strategii Innowacji, weszły następujące jednostki:

- a) Politechnika Świętokrzyska;
- b) Akademia Świętokrzyska;
- c) Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji;
- d) Wyższa Szkoła Handlowa;
- e) Wyższa Szkoła Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką;
- f) ŚCITT Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.;
- g) Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa;
- h) Agencja Rozwoju Lokalnego w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- i) Fundacja im. Stanisława Staszica;
- j) Fundacja Busko-Zdrój;
- k) Świętokrzyskie Centrum Onkologii;
- l) EPRD Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionu;
- m) Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Sandomierzu.

2.2. Struktura instytucjonalna

2.2.1. Komitet Sterujący (KS)

Komitet Sterujący jest ciałem nadzorująco-monitorującym realizację RSI i jednocześnie mostem pomiędzy Urzędem Marszałkowskim, a instytucjami odgrywającymi istotną rolę w realizacji RSI. Komitet Sterujący składa się z osób reprezentujących instytucje, odgrywające istotną rolę

w regionie w zakresie wspierania innowacyjności i przedsiębiorczości. W jego skład weszli przedstawiciele następujących podmiotów: samorządy gmin, powiatów, organizacje pozarządowe, związki zawodowe, urząd wojewódzki, instytucje naukowe, badawcze, dydaktyczne, stowarzyszenia przedsiębiorców, organizacje okołobiznesowe itp.

Członkowie KS powołani zostali przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. Regulamin pracy, zadania i zakres uprawnień KS oraz długość kadencji ustala Zarząd Województwa. Komitetowi Sterującemu przewodniczy Marszałek. Komitet liczy 15 osób.

2.2.2. Komitet Zarządzający (KZ)

Komitet Zarządzający powołany został przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego i bezpośrednio jemu podlegał. KZ odpowiedzialny był za koordynowanie projektem i obiegiem informacji.

2.2.3. Regionalne Forum Innowacji

Realizacja projektu i przygotowanie Regionalnej Strategii Innowacji oraz jej wdrożenie, wymaga uzyskania społecznego poparcia. Do udziału w Forum zaproszeni zostali: przedstawiciele instytucji i organizacji działających w regionie, pracownicy nauki, właściciele przedsiębiorstw, przedstawiciele władz regionalnych, wykonawcy projektu, osoby zainteresowane problematyką innowacyjności oraz zaproszeni goście.

2.2.4. Grupy Robocze

Dla potrzeb poprawnej realizacji projektu oraz wdrażania działań wynikających z Regionalnej Strategii Innowacji powołano 8 Grup Roboczych.

Grupy robocze pełniły funkcję konsultacyjną. Ich rolą było angażowanie się w proces odbioru zadań zrealizowanych przez poszczególnych wykonawców. Element sprzężenia zwrotnego, w który zaangażowane były GR był bardzo istotny, gdyż produkt finalny, którym było opracowanie zadań przez każdego z wykonawców, powinien był spełniać oczekiwania wynikające z potrzeby opracowania jednolitego i spójnego dokumentu, którym jest Regionalna Strategia Innowacji.

Ponadto Grupy Robocze uczestniczyły w merytorycznym przygotowaniu Regionalnego Forum Innowacji oraz brały udział w procesie tworzenia konsensusu w regionie na rzecz RSI. Praca GR koordynowana była przez Komitet Zarządzający.

Skład Grup Roboczych podano w Załączniku 1. Zarządzanie projektem schematycznie przedstawiono na Rys. 1.

2.3. Opis procesu realizacji projektu

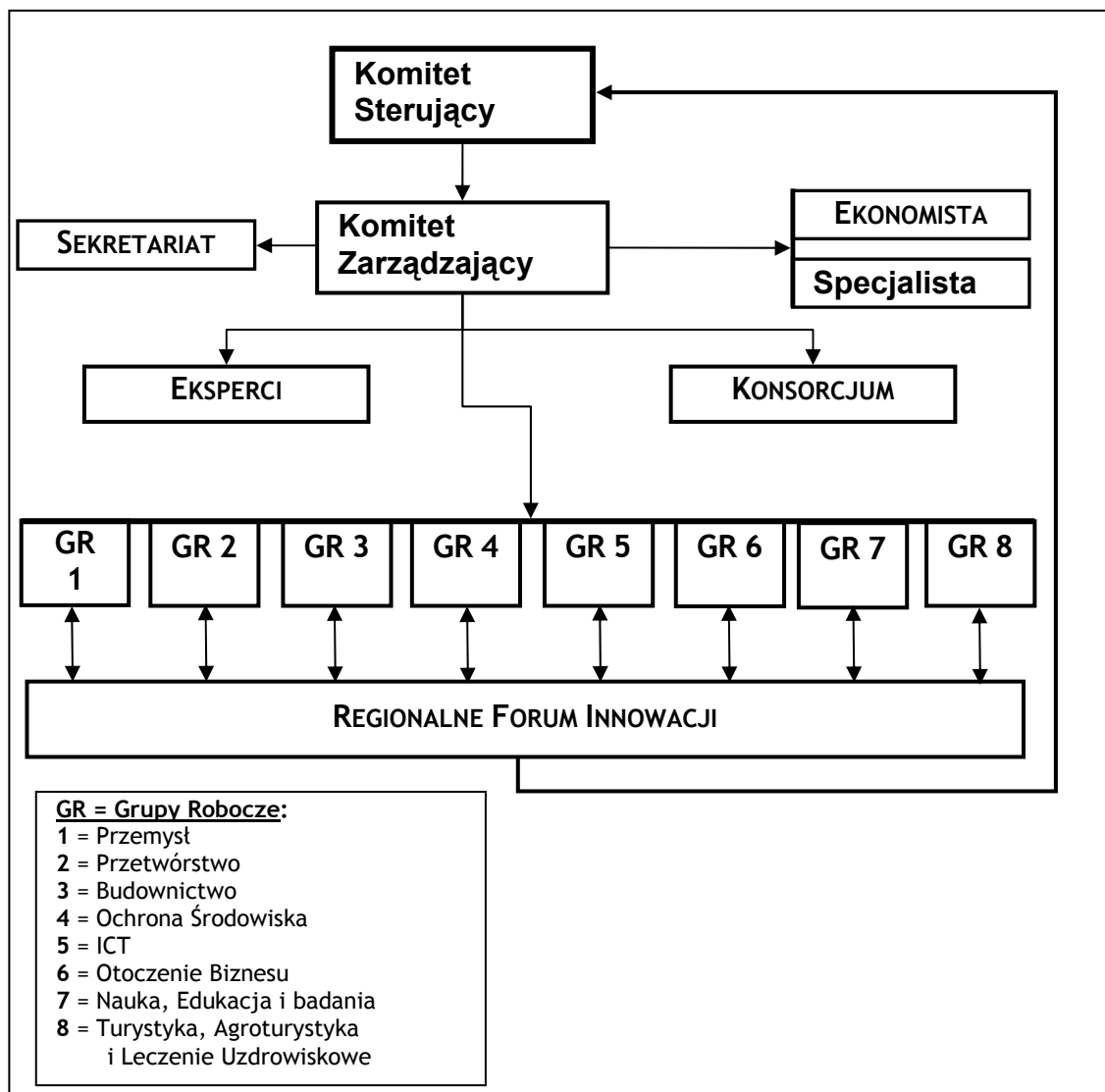
Projekt RSI-Świętokrzyskie, realizowany w okresie od 26 marca 2003 do 31 grudnia 2004, obejmował 12 zadań:

1. Opracowanie struktury zarządzania projektem (wybór instytucji, organizacji, grup roboczych, ekspertów).
2. Budowa konsensusu w regionie pomiędzy głównymi aktorami projektu w zakresie głównych celów, planu pracy i metody opracowania strategii.
3. Zdefiniowanie szczegółowej metodologii opracowania strategii innowacji i szczegółowych zadań.
4. Akcja promocyjna oraz określenie metod komunikacji społecznej zmierzającej do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie potrzeb wdrażania innowacji i upowszechnianie pozytywnych przykładów w tym zakresie.
5. Inwentaryzacja i ocena potencjału regionu – potencjał gospodarczy, finansowy, naukowo-badawczy, infrastruktura wspomagająca innowacje.
6. Analiza regionalnego popytu na innowacje i nowe technologie.
7. Zastosowanie instrumentów planowania strategicznego – SWOT – do wyselekcjonowanych obszarów życia społeczno-gospodarczego regionu.
8. Opracowanie założeń do RSI i opracowanie szczegółowych kierunków działań w regionie – opracowanie RSI – ocena przyjętych kierunków działań.
9. Ustanowienie systemu monitorowania, kontroli i oceny realizowanych działań.

10. Opracowanie projektów pilotażowych wraz z niezbędną dokumentacją (wybór projektów pilotażowych i ustanowienie dokumentów formalnych, określających zasady organizacyjne i źródła ich finansowania).
11. Koordynowanie działań oraz funkcje organizacyjno-administracyjne.
12. Wdrożenie projektu - przedstawienie RSI do zatwierdzenia przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego. Raport Końcowy.

Skład zespołów wykonujących poszczególne zadania przedstawiono w załączniku 1.

**RYS. 1. STRUKTURA I SPOSÓB ZARZĄDZANIA PROJEKTEM RSI
ORAZ WYMIANY INFORMACJI W STRUKTURZE ZARZĄDZANIA**

2.4. Przewidywane rezultaty projektu

Regionalna Strategia Innowacji wyznaczyła krótkoterminowy rezultat realizacji projektu RSI oraz długoterminowy rezultat realizacji projektu RSI.

Krótkoterminowym rezultatem realizacji projektu RSI jest wyznaczenie kierunków polityki innowacyjnej i sposobów optymalizacji regionalnej infrastruktury wspomagającej innowacyjność, zwłaszcza w odniesieniu do jej zgodności z potrzebami małych i średnich przedsiębiorstw. Ponadto

w opracowaniu strategii rozwoju innowacji w województwie świętokrzyskim przewidziano szereg działań, które docelowo zmierzają do poprawy atrakcyjności regionu, zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw, poprawy jakości życia mieszkańców, rozwoju edukacji i łagodzenia skutków bezrobocia.

Długoterminowym rezultatem realizacji projektu wdrożenia regionalnej strategii innowacji będzie:

- Zogniskowanie aktywności wszystkich partnerów w regionie wokół tworzenia środowiska sprzyjającego rozwojowi aktywności gospodarczej – tworzenie klastrów przedsiębiorczości, i tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy (budowa regionalnego konsensusu; wdrożenie procesu promocji i komunikacji społecznej);
- Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego regionu (wzrost poziomu innowacyjności i konkurencyjności regionu, zwłaszcza mśp, wzrost atrakcyjności regionu z punktu widzenia lokalizacji inwestycji krajowych i zagranicznych; wzrost potencjału eksportowego regionu, rozwój kultury przedsiębiorczej, otwartej na innowacje; koordynacja różnych działań podejmowanych w regionie, a skierowanych na budowanie trwałej przewagi konkurencyjnej, odpowiadającej wyzwaniom gospodarki bazującej na wiedzy; wzmocnienie infrastruktury biznesowej, włączając instytucje finansowe itd.). Realizacja tych zamierzeń możliwa będzie poprzez prowadzenie *innowacyjnej polityki* w regionie, ukierunkowanej na proinnowacyjne inwestycje;
- Przygotowanie regionu do włączenia się w obszar wewnętrznego rynku Unii Europejskiej i efektywnej absorpcji transferów finansowych, kierowanych do regionu z krajowych i zagranicznych źródeł finansowych, zwłaszcza z Funduszy Strukturalnych, (porozumienia o współpracy i/lub *twinning'u* z innowacyjnymi regionami w Unii Europejskiej; projekty pilotażowe, itp.).

Długoterminowym rezultatem realizacji projektu będzie poprawa ekonomicznych i społecznych wskaźników w województwie.

3. Charakterystyka społeczno-gospodarcza województwa ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjności regionu

Na charakterystykę województwa świętokrzyskiego składa się ocena poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego przedstawiona w sześciu obszarach:

- 1) Zasoby ludzkie i jakość życia,
- 2) Gospodarka,
- 3) Środowisko i infrastruktura,
- 4) Obszary wiejskie i rolnictwo
- 5) Otoczenie biznesu
- 6) Nauka i innowacje.

W poszczególnych obszarach zidentyfikowano mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Analiza została poprzedzona podstawową charakterystyką regionu, a zamyka ją kompleksowa ocena rozwoju gmin świętokrzyskich.

3.1. Podstawowa charakterystyka województwa

Podstawowe dane liczbowe dotyczące województwa świętokrzyskiego na tle danych dotyczących kraju (oraz – w niektórych przypadkach – Unii Europejskiej) przedstawiono w tabeli zamieszczonej w Załączniku 2.

Województwo świętokrzyskie położone jest w środkowo-południowej części Polski na obszarze Wyżyny Kieleckiej (część środkowa i północno-wschodnia województwa), Niziny Nidziańskiej (część południowa) i Wyżyny Przedborskiej (część północno-zachodnia). Świętokrzyskie otoczone jest sześcioma województwami (mazowieckie, lubelskie, podkarpackie, małopolskie, śląskie, łódzkie) z największymi aglomeracjami miejskimi w Polsce – warszawską, krakowską, katowicką i łódzką. Odległość od Kielc – stolicy województwa do centrów tych aglomeracji mieści się w granicach 120-180 km. Województwo położone jest pomiędzy dwoma korytarzami infrastruktury transportowej relacji wschód-zachód o znaczeniu międzynarodowym (drogi międzynarodowe A2 i A4) oraz na wschód od korytarza relacji północ-południe (droga międzynarodowa A1).

Powierzchnia województwa to 11691,05 km², co stanowi 3,74% obszaru kraju (15 miejsce, przed województwem opolskim). 66% powierzchni województwa to obszary chronione. Procentowy udział obszarów chronionych stawia województwo na pierwszym miejscu w kraju (średni procentowy udział obszarów chronionych w kraju to 33,1%). Wśród świętokrzyskich obszarów prawnie chronionych parki narodowe stanowią 0,65% powierzchni województwa, rezerваты przyrody – 0,21%, parki krajobrazowe – 11,02%; reszta to obszary chronionego krajobrazu. Obszar dziesięciu gmin w 100 % zaliczony jest do obszarów prawnie chronionych; obszar dalszych 11 gmin to w ponad 99% obszar prawnie chroniony. 17 gmin nie zawiera żadnych obszarów prawnie chronionych.

W województwie wydzielonych jest administracyjnie 13 powiatów ziemskich i jedno miasto na prawach powiatu (Kielce – powiat grodzki) oraz 102 gminy, w tym 5 miejskich, 25 miejsko-wiejskie i 72 wiejskie. Gminy miejskie i miejsko-wiejskie zlokalizowane są głównie na północy województwa.

Według danych z grudnia 2002 roku, region zamieszkuje 1295,9 tys. osób, co stanowi 3,39% ludności kraju. W latach 1995-2002 liczba ludności zmniejszyła się o 2,67%. Liczba ludności w województwie maleje z prędkością ok. 0,3% rocznie. Gęstość zaludnienia wynosiła 110,5 osób /km² przy średniej krajowej 122,2osób/km² (11 miejsce w kraju). 22,73% osób to ludność w wieku przedprodukcyjnym (kraj – 22,67%; 9 miejsce w Polsce); 60,55% osób to ludność w wieku produkcyjnym (kraj – 62,25%; 14 miejsce); 16,72% osób to ludność w wieku poprodukcyjnym (kraj – 15,08%; 2 miejsce). Warto nadmienić, że w 36 gminach ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi ponad 20% mieszkańców, a w trzech gminach (Radków, Działoszyce, Tartów) – ponad 24% mieszkańców.

Pod względem PKB w 2002 roku, liczonym *per capita*, świętokrzyskie z kwotą 14282 zł/os plasowało się na 12 miejscu w kraju przy średniej krajowej 18432 zł/os. W latach 1995-2002 PKB *per capita* kształtował się na poziomie 77-79% średniej krajowej (por. załącznik 2).

Co do procentowego udziału poszczególnych rodzajów podmiotów gospodarczych w regionie był on zbliżony do średniej krajowej. Mniej niż średnio w kraju było w 2002 roku spółek handlowych i spółek cywilnych, więcej podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne.

3.2. Zasoby ludzkie i jakość życia

W województwie świętokrzyskim liczba ludności w latach 1998-2002 zmniejszała się trzykrotnie szybciej niż średnio w kraju. Ubytek jest wynikiem nie tylko poziomu przyrostu naturalnego, ale również migracji zewnętrznej. Silna migracja następuje ze Starachowic, Ostrowca Świętokrzyskiego i Skarżyska oraz z obszarów wiejskich, na których szansa rentownego rolnictwa jest nikła (związana z niską klasą gleb). Nieco więcej niż średnio w kraju jest w świętokrzyskim osób w wieku przedprodukcyjnym; liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest wyraźnie większa niż średnio w kraju, zaś osób w wieku produkcyjnym - wyraźnie mniejsza. Procesy migracyjne wiążą się w znacznej mierze z poziomem bezrobocia w województwie i stałą tendencją do utrzymywania się jego wysokiego poziomu.

Uczniowie szkół podstawowych stanowili w 2002 roku ok. 7,96% ludności województwa (10 miejsce w kraju; średnia krajowa - 7,70%). Liczba podmiotów prawnych związanych z edukacją wynosiła 1,68 na 1000 mieszkańców (13 miejsce w kraju; średnia krajowa - 1,88). W zakresie wykształcenia wyższego niż podstawowe, świętokrzyskie wypada poniżej średniej krajowej.

Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonuje 14 wyższych uczelni o zróżnicowanym profilu kształcenia. Wg stanu na 30 listopada 2003 w Kielcach studiowało 64 706 osób, w tym na studiach dziennych 22 195. Liczba studentów w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców plasuje województwo na 6 miejscu w kraju. Pełnozatrudniona kadra naukowa to 1909 osób (2002 r.), w tym 509 samodzielnych pracowników nauki. Najwięcej osób z wykształceniem wyższym jest w miastach. Najmniej - w gminach Imielno, Bejsce i Waśniów - ok. 2-2,5 %.

Podobnie sytuacja wygląda dla osób z wykształceniem policealnym i średnim. W gminach wiejskich zamieszkuje natomiast najwięcej osób z wykształceniem zawodowym i podstawowym. W wielu gminach liczba osób z nieukończonym wykształceniem podstawowym sięga 10-15%, a liczba osób z wykształceniem podstawowym stanowi ok. 50% całej ludności (np. Imielno, Czarnocin, Smyków).

Pod względem salda migracji na 1000 osób świętokrzyskie znajduje się na 13 miejscu w kraju, przed warmińsko-mazurskim, śląskim i opolskim. Związane jest to ze stosunkowo dużym bezrobociem w województwie, osiągającym w 2003 roku wartość 22% (kraj - 20%; 7 miejsce w kraju). Najniższe zatrudnienie[#] w 2002 roku zanotowano w gminach Bliżyn, Pierzchnica, Waśniów i Samborzec - nieco ponad 5% ludności w wieku produkcyjnym, lecz najgorsza sytuacja pod tym względem panuje w obszarach wiejskich gmin miejsko-wiejskich (np. w obszarze wiejskim gminy Działoszyce zatrudnionych jest ok. 2% osób w wieku produkcyjnym). W gminach rolniczych istnieje duże ukryte bezrobocie, sięgające 15-20% osób pracujących* w rolnictwie (dane szacunkowe).

Województwo świętokrzyskie zajmuje pierwsze miejsce w kraju pod względem liczby przychodni na 100 000 mieszkańców. Na 10 000 mieszkańców przypada 20,2 lekarzy, przy średniej krajowej 22,4. Stawia to Świętokrzyskie na 10 miejscu w kraju. Natomiast liczba pielęgniarek stawia region znacznie powyżej średniej krajowej. Pod względem liczby łóżek szpitalnych województwo znajduje się na 11 miejscu w kraju (2002: 4,6 na 1000 mieszkańców, 1995: 4,8).

Óśrodek lecznictwa uzdrowiskowego zlokalizowany na terenie powiatu buskiego - w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju. Największym potencjałem uzdrowiskowym charakteryzuje się Busko-Zdrój: sanatoria dysponują ponad 2000 miejsc. W pełni sezonu letniego jednocześnie leczy się w Busku około 3.500 kuracjuszy, poza sezonem około 2.700. Rocznie leczy się w Busku ponad 50 000 kuracjuszy, w tym ponad 19.500 kuracjuszy korzystających z formy leczenia ambulatoryjnego. Lecznictwo w Solcu-Zdroju również realizowane jest systemem sanatoryjnym i ambulatoryjnym. Solec posiada zakład przyrodolecznictwa, fizykoterapię oraz zakład rehabilitacji. Funkcjonują tu dwa sanatoria dysponujące 192 miejscami.

[#] Chodzi tu o osoby, pracujące na zasadzie umowy o pracę.

* Chodzi tu o osoby pracujące w swoich gospodarstwach rolnych, a nie zatrudnione na zasadzie umowy o pracę.

Zasoby ludzkie i jakość życia	
Mocne strony	Słabe strony
- Struktura wiekowa populacji, która pozwala na zabezpieczenie zasobów ludzkich dla potrzeb gospodarki w ciągu najbliższych 10 lat. - Dynamiczny rozwój podmiotów związanych z edukacją na różnych szczeblach. - Wzrastająca populacja ludności z wyższym wykształceniem - Duża liczba szkół wyższych ukierunkowanych na rozwój nowoczesnych dziedzin, takich jak: zarządzanie, informatyka, fizjoterapia, turystyka, itp. - Duża ilość osób uczących się, studiujących i doksztalających się. - Istniejący i stale wzrastający potencjał kadr kwalifikowanych dla przemysłu i innych dziedzin gospodarki rynkowej, kształcony w wyższych uczelniach w regionie. - Wzrost liczby samodzielnych pracowników, którzy otrzymali dyplom doktora lub doktora habilitowanego, pracując na uczelniach wyższych województwa świętokrzyskiego. - Wzrost kwalifikacji kadry zarządzającej i ilości zatrudnionych specjalistów w przedsiębiorstwach. - Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej. - Infrastruktura leczenia onkologicznego i kardiologicznego. - Bogate zasoby leczniczych wód mineralnych (zawierających jony siarczanowe, siarczkowe, węglowodorowe, chlorkowe, bromkowe, jodkowe) oraz borowin, pozyskiwane z Busku Zdroju i Solcu Zdroju. - Dobrze rozwinięta baza zakładów przyrodoleczniczych, sanatoriów, szpitali uzdrowiskowych, ośrodków wypoczynkowo-sanatoryjnych oraz pensjonatów i kwater prywatnych w miejscowościach uzdrowiskowych oraz dobrze przygotowana kadra lekarska i pomocnicza.	- Zmniejszanie się liczby ludności i migracja osób w wieku produkcyjnym poza region. - Niskie kwalifikacje i brak chęci przekwalifikowania się, niechęć do zmian przejawiana przez znaczne grupy zawodowe. - Brak nawyków ciągłej edukacji. - Mało zróżnicowana struktura placówek opieki zdrowotnej. - Relatywnie niskie nakłady na inwestycje w ośrodkach uzdrowiskowych. - Starzejąca się infrastruktura obiektów uzdrowiskowych - Słabo rozwinięta infrastruktura towarzysząca miastom jako ośrodkom uzdrowiskowym.
Szanse	Zagrożenia
- Nieco większa niż średnio w kraju liczba osób w wieku przedprodukcyjnym może spowodować w przyszłości ograniczenie tendencji spadkowej przyrostu naturalnego i liczby ludności. - Konsekwentny rozwój zaplecza naukowego, głównie w dziedzinie nauk technicznych oraz doskonalenie sieci wyższego szkolnictwa biznesowego. - Dalszy rozwój niektórych sektorów opieki zdrowotnej (onkologia, kardiologia). - Kształcenie pomocniczego personelu medycznego na miejscu. - Wprowadzenie nowych usług i zwiększenie ich promocji w krajach Unii Europejskiej. - Większe eksponowanie imprez o charakterze kulturalnym i rekreacyjnym.	- Wyludnianie się pewnych obszarów, zwłaszcza oddalonych od większych ośrodków osadniczych, a także migracja młodych, wykształconych osób z dużych ośrodków miejskich. - Ograniczenie wydatków na edukację. - Pauperyzacja społeczeństwa. - Brak elastycznych form dostosowania systemu edukacji do zmian na rynku pracy. - Niski poziom aktywności w wykorzystaniu funduszy UE. - Częste zmiany zasad finansowania służby zdrowia. - Brak kształcenia kadr medycznych na miejscu. - Emigracja personelu medycznego za granicę. - Zmiana zasad finansowania kuracjuszy przez Narodowy Fundusz Zdrowia. - Wzrost konkurencyjności innych ośrodków uzdrowiskowych, w tym zagranicznych

3.3. Gospodarka

Atutem gospodarki regionalnej jest przemysł materiałów budowlanych bazujący na własnych surowcach, unikalnych w skali kraju. Podstawowym bogactwem mineralnym są kopaliny mineralne, zwłaszcza pokłady kamienia gipsowego, należące do najbogatszych w Europie. Świętokrzyskie należy do czołówki województw pod względem: wydobycia kamienia gipsowego (100% krajowego wydobycia), spoiwa gipsowego (88,4%), siarki rodzimej (71,7%), produkcji wapna (38,1%), cementu (32%) oraz kruszywa mineralnego łamanego zwykłego (24,8%)².

² Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego 2002, Urząd Statystyczny, Kielce 2002; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Reprezentatywnym dla województwa jest także przemysł metalurgiczny, maszynowy i precyzyjny, w tym szczególnie produkcja odlewów, rur, armatury, łożysk tocznych, kotłów centralnego ogrzewania. W województwie produkuje się również stal i wyroby hutnicze (huta żelaza w Ostrowcu Świętokrzyskim). Istotną rolę odgrywa przemysł spożywczy - 16,1% produkcji sprzedanej województwa. Przemysł ten zdominowany jest przez średnie i duże prywatne zakłady. Najprężniej rozwijające się branże to: mięsna, mleczarska, młynarska, cukiernicza i owocowo-warzywna. Ponadto duże znaczenie mają usługi poligraficzne i kolporterskie.

Udział przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto województwa w 2001 r. wynosił 23,9% i był zbliżony do średniej krajowej (24,5%). Natomiast udział budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto w województwie jest najwyższy w kraju i wynosił 8,9%, podczas gdy średnio w Polsce 6,9%.

Budownictwo stanowi dla Świętokrzyskiego istotną szansę rozwoju społeczno-gospodarczego. Surowce mineralne występujące w Świętokrzyskim (obszar północy wokół Kielc oraz południowy w Dolinie Nidy) stanowią podstawę rozwoju przemysłu mineralnego, który reprezentują znane w kraju przedsiębiorstwa takie jak: Cementownia Dyckerhoff S.A., Zakłady Przemysłu Wapienniczego „Trzuskawica” S.A., LAFARGE Cement Polska S.A., Zakłady Przemysłu Gipsowego „Dolina Nidy” S.A., „NIDA-GIPS” Sp. z o.o, Cementownia „Ożarów” S.A., Kopalnia Wapienia „MORAWICA”.

W stolicy województwa mają siedzibę znaczące w skali kraju duże prywatne przedsiębiorstwa budowlane (w tym również spółki giełdowe), takie jak: Echo Investment S.A., Mitex S.A., Dorbud S.A., Kieleckie Przedsiębiorstwo Robót Mostowych S.A., BICK S.A.

W województwie poza Kielcami widoczne są dwa obszary w których występuje dużo firm budowlanych. Jeden z nich to północno-zachodnia część województwa, drugi to gminy położone bardziej na południe, w obszarze: Busko, Staszów, Połaniec. Występują też spore „pustynie budowlane”, zwłaszcza na wschodzie i południu województwa. Pod względem wielkości zatrudnienia w budownictwie, województwo świętokrzyskie utrzymuje się w granicach średniej krajowej i zajmuje 6 miejsce w kraju. Według stanu na 1 półrocze 2004 r. liczba podmiotów zarejestrowanych w sekcji „budownictwo” wynosiła 11 459. Przedsiębiorstwa budowlane uświadamiają sobie zwiększającą się konkurencyjność na rynku i są świadome konieczności wprowadzania innowacji oraz nowych rozwiązań technologicznych i produkcyjnych, jak i zmiany sposobu organizacji i zarządzania. ¼ przedsiębiorstw budowlanych deklaruje współpracę z jednostkami B+R, a połowa analizowanych jednostek śledzi na bieżąco wyniki prac badawczo-rozwojowych. „Gazetami innowacyjności” są duże przedsiębiorstwa; mśp zazwyczaj podwykonawcy. Współpraca ta uruchamia pośredni transfer organizacji pracy, zarządzania oraz standardu usług jak i wdrażania technologii wymuszanych przez głównych partnerów.

Na „Liście 100”³ największych przedsiębiorstw budowlanych w kraju w 2003 r. przoduje kilka najważniejszych przedsiębiorstw Świętokrzyskiego. W rankingu firm o najwyższych przychodach ze sprzedaży w pierwszej setce w kraju znalazły się: Mitex S.A. (1 miejsce) i Echo Investment S.A. (8 miejsce) oraz Dorbud S.A. (45 miejsce). Kieleckie firmy należą też do liderów największych realizatorów powierzchni mieszkaniowej: na 2 pozycji jest Mitex S.A. (60 tys. m² powierzchni użytkowej) i na 3 pozycji - Dorbud S.A. (37,4 tys. m²). W pierwszej dwudziestce największych eksporterów budownictwa uplasował się Mitex S.A., zajmując 16 lokatę z wartością eksportu 6,3 mln zł. Z kolei Echo Investment S.A. jest jedną z największych grup kapitałowych w polskim budownictwie (7 lokata w kraju) z 53 podmiotami zależnymi w 2002 r.

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w województwie świętokrzyskim w 2002 r. wyniosła 11274,3 mln zł, co stanowiło 2,2% produkcji sprzedanej przemysłu w kraju. Sytuuje to województwo świętokrzyskie na przedostatniej lokacie w kraju, podczas gdy dla województwa mazowieckiego wskaźnik ten wynosił 20,6%. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w latach 1999-2003 była większa niż średnio w kraju. Niestety, wskaźniki rentowności obrotu netto ogółem były w tym okresie na ogół ujemne. Jedynie pośród jednostek z działów *Handel i naprawy, Obsługa nieruchomości i firm oraz Nauka* miały w tym okresie dodatnie wskaźniki rentowności.

³ „Lista 100” za 2000 r. „Murator Plus” jest zestawieniem informacji (pochodzących z ankiet) o największych przedsiębiorstwach i firmach budowlanych oraz z najbliższego otoczenia budownictwa. Sporządzana od 1997 r.; źródło: E. Zawadzki, Budownictwo polskie przed przystąpieniem do Unii Europejskiej, Kancelaria Sejmu Biuro Studiów i Ekspertyz, Warszawa 2002, s.117-124.

Struktura produkcji sprzedanej przemysłu zdominowana jest przez przetwórstwo przemysłowe (81,2%), w tym szczególnie przez: produkcję wyrobów z surowców niemetalicznych (25,9%), produkcję artykułów spożywczych i napojów (16,1%) oraz produkcję maszyn i urządzeń (8%). Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę stanowi w Świętokrzyskim 15,8% produkcji sprzedanej przemysłu oraz górnictwo i kopalnictwo - 3%. Zdecydowana większość regionalnej produkcji przemysłowej trafia na rynek krajowy.

825 przedsiębiorstw przemysłowych w Świętokrzyskim wykorzystywało w 2002 r. komputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi, a 164 wykorzystywało linie produkcyjne sterowane komputerem. Wskaźniki te stanowią odpowiednio 4,4% i 2,8% udziału w kraju. Na niskim poziomie przedstawia się również wykorzystanie mediów elektronicznych przez świętokrzyskich przedsiębiorców. W 2002 r. w Świętokrzyskim 157 przedsiębiorstw posiadało lokalne sieci komputerowe (LAN), a 240 przedsiębiorstwa korzystały z usług Internetu, co sytuuje Świętokrzyskie odpowiednio na przedostatniej i 13 pozycji wśród polskich województw.

Słabą stroną województwa jest budownictwo mieszkaniowe. Liczba oddawanych mieszkań utrzymuje się na niskim poziomie, z tendencją spadkową. W 2002 r. oddano do użytku 2753 mieszkań, tj. 2,8% ogółu mieszkań oddanych w kraju. Zdecydowana większość mieszkań oddawanych do eksploatacji w 2002 r. tj. 70,7% powstaje w budownictwie indywidualnym. Jednak ich liczba jest znikoma w porównaniu z zapotrzebowaniem. Możliwości nabywcze ludności są jednocześnie ograniczone z powodu trudnej sytuacji finansowej, co blokuje zwiększoną podaż mieszkań.

Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwojowych sfery przemysłu i budownictwa województwa świętokrzyskiego prowadzi do następujących wniosków:

- Szansę rozwoju województwa świętokrzyskiego stanowi przemysł materiałów budowlanych oraz rozwój usług budowlanych (np. remontowych, renowacyjnych, wykończeniowych).
- Podstawę rozwoju stanowią wartościowe i różnorodne regionalne zasoby surowców mineralnych oraz ugruntowana w tym zakresie pozycja lidera Świętokrzyskiego na krajowym rynku oraz na rynkach zagranicznych.
- Dominujący w województwie przemysł elektromaszynowy charakteryzuje niska wydajność i mało nowoczesna struktura produkcji. Reprezentujące go zakłady przeżywają głęboki regres. Korzystne perspektywy rozwoju posiada przemysł spożywczy.

Gospodarka	
Mocne strony	Słabe strony
• Potencjał poligrafii i przemysłu odlewniczego. • Tradycja i doświadczenia dużych, małych i średnich przedsiębiorstw branży budownictwa. • Duże zasoby wykwalifikowanych pracowników branży budownictwa. • Ugruntowana pozycja firm budowlanych z regionu. • Spora liczba poważnych deweloperów działających na rynku regionalnym i krajowym - współpracujących z lokalnymi partnerami. • Bogactwo i różnorodność zasobów kopalin mineralnych. • Przemysł materiałów budowlanych bazujący na własnych surowcach (surowce przemysłu wapienniczego i cementowego, gipsy, kamienie budowlane i drogowe, kwarcyty ogniotrwałe). • Duże znaczenie eksploatowanych kopalin dla gospodarki województwa i kraju. • Znaczny potencjał przedsiębiorstw przemysłu spożywczego. • Grupy kapitałowe Cersanit, Kolporter i in.	• Niski udział firm wysokiej technologii. • Niski poziom techniki przetwórstwa przemysłowego. • Ograniczony popyt na usługi budowlane w regionie który skutkuje przenoszeniem działalności poza granice regionu. • Wadliwa struktura przemysłu. • Dominacja przemysłów opartych na tradycyjnych technologiach (przemysł metalurgiczny i maszynowy). • Wysoki stopień koncentracji produkcji (Kielce, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice). • Niski stopień wykorzystania komputerów i mediów elektronicznych w przedsiębiorstwach przemysłowych.
Szanse	Zagrożenia
• Kończąca się restrukturyzacja przedsiębiorstw daje szansę na poprawę ich konkurencyjności. • Wykorzystanie funduszy UE do modernizacji produktów i technologii. • Możliwość dalszego rozwoju przemysłu materiałów budowlanych, zwłaszcza w branżach unikalnych w skali kraju. • Wykorzystanie dużego potencjału budowlanego (usługi bu-	• Dysproporcje w rozwoju poszczególnych branż przemysłu. • Migracja osób najbardziej wykształconych (również kształcących się w innych ośrodkach akademickich w kraju i za granicą) spowodowana brakiem firm pozwalających na spożytkowanie ich umiejętności. • Rozwinięte gałęzie przemysłu w rękach międzynarodowo-

dowlane). • Rozwój eksportu wyrobów przemysłu materiałów budowlanych i usług budowlanych. • Rozwój przemysłu spożywczego. • Rozwój sektora usług.	wych korporacji nie stymulują rozwoju otoczenia biznesu - są samowystarczalne i korzystają z pomocy firm współpracujących z centralami tych korporacji • Niska aktywność podmiotów w zakresie zdobywania środków z funduszy UE. • Zbyt mały udział podmiotów, zwłaszcza mśp, w kreowaniu projektów realizowanych z funduszy UE. • Narastające zagrożenie bezrobociem strukturalnym. • Brak nowych alternatywnych miejsc pracy. • Rozszerzanie się sfery ubóstwa i niezadowolenia społeczności regionu.
--	---

3.4. Środowisko i infrastruktura

Województwo świętokrzyskie jest zróżnicowane pod względem warunków naturalnych i należy do najczystszych ekologicznie regionów kraju. Województwo posiada zintegrowany program ochrony środowiska, przyjęty w 2003 r. Program określa zasady zrównoważonego rozwoju w ramach polityki ekologicznej i jest obszarem wielu innowacji związanych z działaniami B+R, szczególnie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami pyłowymi i gazowymi oraz skutkami eksploatacji surowców.

Wielkość odprowadzonych ścieków siecią kanalizacyjną jest w świętokrzyskim dwukrotnie niższa niż w najlepszych pod tym względem województwach, co plasuje region na 14. miejscu w kraju. Na 100 km wodociągów przypada zaledwie 16,9 km sieci kanalizacyjnej. Sytuacja ta jest szczególnie niekorzystna na wsi, gdzie stopień zwodociągowania na koniec 2002 r. wynosił 69,8% a skanalizowania tylko 7%. W niektórych gminach duża jest emisja pyłów i gazów. Jednocześnie - co warto podkreślić - aż 62% powierzchni województwa to obszary prawnie chronione, co plasuje świętokrzyskie na pierwszym miejscu w kraju.

W województwie widać wyraźną dysproporcję w rozwoju poszczególnych elementów infrastruktury. W dziedzinie transportu zauważyć można dominującą rolę transportu kołowego drogowego (w 2002 na 100 km² powierzchni województwa przypadało 95,8 km dróg o utwardzonej nawierzchni - 3 miejsce w Polsce, 50 km dróg dwujezdniowych). Długość sieci kolejowej na 100 km² w 2002 roku wynosiła 6,2 km, co lokuje województwo na 9 miejscu w kraju. Wykorzystanie sieci kolejowej jest dodatkowo związane ze specyfiką sprzedawanego produktu oraz lokalizacją dostawcy i odbiorcy. Istnieją załączki infrastruktury niezbędnej dla transportu lotniczego.

W dziedzinie energetyki istotne jest niewielkie średnie zużycie energii przypadające na jednego odbiorcę w porównaniu ze średnią krajową. Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej jest bardzo słaby. Województwo świętokrzyskie jest na 15 miejscu w kraju pod względem liczby łącz na 1000 osób (234.9 łącz/na 1000 osób - dane 2002 rok). Jeśli chodzi o rozwój mieszkalnictwa sytuacja w 2002 roku powierzchnia np.: średnia poużytkowa mieszkań plasuje województwo na 12 miejscu w kraju).

Środowisko i infrastruktura	
Mocne strony	Słabe strony
• Duży obszar terenów chronionych. • Relatywnie niskie uprzemysłowienie co powoduje, że duże obszary są ekologicznie czyste. Daje to możliwość rozwoju np.: turystyki, agroturystyki oraz produkcji zdrowej żywności - dodatkowe źródło dochodu dla rolnika. • Poprawa struktury utylizacji odpadów. • Nasycenie regionu siecią dróg - rozwój sieci dróg lokalnych w regionie. • Rozwijające się budownictwo indywidualne. • Aktywność firm deweloperskich (często o charakterze ponadregionalnym).	• Wysoka dysproporcja pomiędzy rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. • Wysoka produkcja ścieków przemysłowych. • Wciąż wysokie natężenie emisji pyłów i gazów (rejon elektrowni w Połańcu). • Niski wskaźnik ścieków komunalnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną. • Brak dróg ekspresowych i autostrad i niska perspektywa na ich rozwój w przyszłości. • Stan infrastruktury telekomunikacyjnej. • Niewystarczająca ilość zasobów mieszkaniowych i ich niezbyt wysoki standard.
Szanse	Zagrożenia

• Kompleksowość systemu ochrony środowiska i konieczność dostosowania norm do standardów UE. • Tworzenie infrastruktury sprzyjającej wykorzystaniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych. • Wykorzystanie funduszy kohezyj. • Budowa drogi ekspresowej E77 i 74. • Lepsze wykorzystanie infrastruktury kolejowej, w tym linii szerokotorowej.	• Kosztowne inwestycje w zakresie ochrony środowiska, mogą napotkać barierę związaną z brakiem środków. • Niewielki wpływ regionu na rządowe decyzje rozbudowy dróg ekspresowych przebiegających przez region. • Starzenie się zasobów mieszkaniowych.
---	--

3.5. Obszary wiejskie i rolnictwo

Polityka regionalna samorządu województwa będzie nastawiona na dywersyfikację obszarów wiejskich oraz przekwalifikowanie ludności wiejskiej. Skupi się ona przede wszystkim na rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, doinwestowaniu infrastruktury technicznej oraz pomocy w przekwalifikowaniu ludności rolniczej.

Strukturalne zmiany w gospodarce na terenach wiejskich będą miały cechy, charakterystyczne dla krajów-członków Unii:

- koncentracja produkcji i powiązana z nią redukcja liczby producentów (gospodarstw rolnych),
- integracja małych przedsiębiorstw rolniczych i powstanie na ich podstawie dużych producentów towarowych,
- pogłębienie specjalizacji małych gospodarstw rolnych,
- duży rozwój infrastruktury rolnictwa i powiązany z nimi wzrost liczby wyspecjalizowanych jednostek gospodarczych (transport, nasiennictwo, magazynowanie i przetwarzanie produktów rolnych, usługi finansowe, marketingowe, handlowe, techniczne, informacyjne, doradcze itp.).

Województwo świętokrzyskie ma korzystne w skali kraju warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa. Pod względem jakości gruntów województwo plasuje się na poziomie wyższym niż średnia krajowa. Wielkość gruntów ornych (75,6% wszystkich użytków rolnych), zasobów ludzkich i materialnych, pozwalają na łatwe dostosowanie produkcji roślinnej do potrzeb rynku, dywersyfikacji produkcji oraz wprowadzenia inwestycji.

W końcu grudnia 2002 r w województwie działało 329 gospodarstw agroturystycznych. Większa część województwa to obszary słabo uprzemysłowione, ekologicznie czyste, które mogą zostać wykorzystane do rozwoju agroturystyki, a przede wszystkim do produkcji zdrowej żywności, która objęta specjalnymi dopłatami występuje jako dodatkowe źródło dochodów rolników, a w efekcie podejmowanych przez nich inwestycji.

Niezaprzeczalnym atutem regionu jest to, że zalicza się on do najczystszych ekologicznie regionów Polski. Należy także podkreślić stosunkowo łatwą dostępność regionu dla potencjalnych turystów oraz bliskość dużych aglomeracji miejskich: krakowskiej, katowickiej, warszawskiej, łódzkiej.

Obszary wiejskie i rolnictwa	
Mocne strony	Słabe strony
• Bogactwo i zróżnicowanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kultury. • Korzystne umiejscowienie w pobliżu wielkich aglomeracji: Warszawa, Kraków, Katowice, Łódź. • Istniejąca wciąż kultura ludowa - zespoły muzyczne, taneczne, itp. • Dobry stan środowiska naturalnego oraz rozwinięta sieć obszarów chronionych (największy w Polsce odsetek powierzchni chronionej prawnie), wysokie walory turystyczne, przyrodnicze i krajobrazowe kształtują duży potencjał turystyczny obszarów wiejskich. • Sprzyjające warunki dla produkcji ekologicznej, w województwie świętokrzyskim została zarejestrowana duża liczba gospodarstw ekologicznych.	• Niewystarczająco rozwinięta sieć nowoczesnej infrastruktury ekonomicznej sprzyjającej rozwojowi turystyki w mniejszych miastach. • Rozdrobnienie gospodarstw rolnych i niska ich kondycja ekonomiczna. • Niewystarczająca baza turystyczna w części miejscowości i obszarów o dużych walorach przyrodniczych i kulturowych. • Niska rentowność produkcji i niskie dochody rolników i ich rodzin, uniemożliwiają akumulację kapitału niezbędnego dla podjęcia inwestycji i innowacji.
Szanse	Zagrożenia
• Obecność w UE umożliwiająca poszerzenie rynków zbytu produktów regionalnych.	• Relatywnie niskie dochody własne gmin, co ogranicza możliwości zwiększenia środków przeznaczonych na rozwój nowo-

• Rozwój specyficznej infrastruktury dla organizacji zespołów gospodarstw agroturystycznych. • Produkcja ekologicznej żywności. • Produkcja biopaliw i tzw. „zielonej energii”. • Fundusze strukturalne w celu przyspieszenia procesu modernizacji i restrukturyzacji gospodarstw rolnych.	• czesnej infrastruktury. • Nasilenie się tendencji do ucieczki najbardziej zaradnych mieszkańców wsi i małych miasteczek do innych, lepiej rozwiniętych regionów kraju i za granicę. • Budowa autostrad i dróg ekspresowych z pominięciem województwa.
---	---

3.6. Otoczenie biznesu

W 2002 roku województwo świętokrzyskie zajmowało 14. pozycję w kraju pod względem liczby przedsiębiorstw zajmujących się pośrednictwem finansowym w stosunku do liczby mieszkańców i posiadało 2,32 takie instytucje na 1000 mieszkańców. Średnia krajowa wynosi 3,25. Na terenie województwa funkcjonują niemal wyłącznie oddziały i filie banków, co może rzutować na możliwość prowadzenia lokalnej polityki finansowej, zwłaszcza wobec mśp.

Niedostatek wewnętrznych zdolności innowacyjnych, szybki rozwój nauki i techniki, rosnące koszty działalności innowacyjnej oraz zmienne warunki rynkowe, zmuszają firmy do poszukiwania zewnętrznych źródeł innowacji. Powyższa sytuacja ma miejsce przede wszystkim w sektorze MŚP.

Innowacyjność województwa świętokrzyskiego w znaczący sposób kształtują ośrodki szkoleniowo-doradcze prowadzące działalność na jego obszarze. Dwa ośrodki szkoleniowo-doradcze działają w Kielcach: (Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa i Stowarzyszenie Forum Pracodawców) i po jednym w Końskich (Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości) i Sandomierzu (Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej). Najważniejszą rolę spełnia tu Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa oraz ściśle współpracujące z nią agendy i komórki (Centrum Wspierania Biznesu, Biuro Promocji i Informacji Gospodarczej „Info-Data”, Izba Rzemieślników i Przedsiębiorców, Zrzeszenie Prywatnego Transportu i Usług, Stowarzyszenie Współpracy Polska-Wschód Oddział Wojewódzki, Polsko-Amerykański Klub Przedsiębiorczości przy Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej oraz Starachowickie Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych). Do najczęściej oferowanych usług o charakterze szkoleniowo-doradczym należą: doradztwo prawne i ekonomiczne, zwłaszcza dla sektora mśp oraz organizowanie szkoleń. Instytucje te spełniają również rolę reprezentantów interesów przedsiębiorców wobec władz regionalnych oraz władz krajowych, tworząc ich przedstawicielstwa i współpracując z organizacjami konsumenckimi. Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa należy do sieci 130 regionalnych ośrodków wspierania biznesu - Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (KSU). Rolę Staropolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej w kształtowaniu konkurencyjności województwa podkreśla fakt, iż pełni ona funkcję tzw. Regionalnej Instytucji Finansującej tj. partnera Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości przy wdrażaniu polityki „sektorowej” adresowanej do małych i średnich przedsiębiorstw regionu.

Znaczącą rolę w promocji przedsiębiorczości w województwie odgrywa Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu (ŚARR), której misją jest podnoszenie potencjału gospodarczego regionu, głównie poprzez wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Dla realizacji swych zadań, instytucja ściśle współpracuje z jednostkami samorządowymi województwa. ŚARR, podobnie jak wyżej wymienione instytucje zajmuje się prowadzeniem szkoleń i doradztwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, świadczeniem usług konsultingowych, marketingowych, a także usług z zakresu przekształceń własnościowych.

W regionie działają również: Loża Bussines Center Club, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnych, Forum Pracodawców i inne. Wspomniane, wiodące instytucje otoczenia biznesu w województwie w celu zintegrowania działań na rzecz promocji funkcjonują też wspólnie w organizacji pod nazwą Forum Gospodarcze Województwa Świętokrzyskiego.

Innowacyjności i konkurencyjności Świętokrzyskiego sprzyjają również działania w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice”. Powołanie Strefy przyczynia się do transferu nowoczesnej technologii, wdrożenia nowoczesnych metod zarządzania oraz szerszego dostępu do międzynarodowych rynków.

Niekorzystna sytuacja w regionie świętokrzyskim panuje w zakresie funkcjonowania ośrodków innowacji i przedsiębiorczości. W województwie działa tylko jeden inkubator - w Starachowicach. Niemożność wykorzystania istotnej zalety inkubatorów (korzystanie z preferencyjnej oferty lokalowej) stanowi istotną barierę dla regionalnej przedsiębiorczości.

W tym kontekście, szansą rozwoju instytucji otoczenia biznesu w Świętokrzyskim jest powstałe w 2002 r. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. (ŚCITT), którego misją stało się wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez działania takie jak: doradztwo i szkolenia, transfer technologii, działalność finansowa, certyfikacja, promocja i reklama, zacieśnianie współpracy przedsiębiorstw i placówek naukowo-badawczych, dostęp do źródeł informacji gospodarczej oraz kojarzenie partnerów gospodarczych.

Słabością świętokrzyskiego środowiska biznesu jest brak istnienia parku technologicznego, który wspomagałby działalność innowacyjnych przedsiębiorstw w transferze zaawansowanych technologii.

W umacnianiu innowacyjności i konkurencyjności podmiotów gospodarczych województwa istotny staje się dostęp do środków kredytowych banków oraz funduszy pożyczkowo-poręczeniowych. W Świętokrzyskim działa około 90 banków, wśród których największą liczbą placówek dysponuje PKO BP, Bank Grupy Pekao S.A. oraz Bank Przemysłowo-Handlowy PBK S.A. i Bank Śląski S.A. Powstały również pierwsze przedstawicielstwa banków zagranicznych: Raiffeisen Centrobank S.A. oraz biuro regionalne GE Capital Bank w Kielcach. Dostęp do środków kredytowych ze źródeł pozabankowych oferują nowo powstającym podmiotom zaledwie trzy lokalne fundusze pożyczkowo-poręczeniowe (w Pierzchnicy, Końskich i Starachowicach). Ponadto w regionie nie funkcjonuje żadna instytucja typu *venture capital*. Sytuacja taka nie sprzyja innowacyjności regionu i hamuje rozwój przedsiębiorczości.

Do ponoszenia konkurencyjności województwa w znaczącym stopniu przyczyniają się Targi Kielce, wiodąca instytucja promocyjno-handlowa Świętokrzyskiego. TK jest drugim (po Międzynarodowych Targach Poznańskich) największym pod względem powierzchni i liczby wystawców ośrodkiem wystawienniczym w Polsce. Jako jedyne targi w Polsce posiadają specjalny teren pokazowy do dynamicznej prezentacji każdego rodzaju sprzętu.

Stan i funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu w województwie, prowadzą do następujących wniosków:

1. Sieć instytucji i organizacji tworzących środowisko biznesu w województwie świętokrzyskim jest zróżnicowana, ale w swej liczbie i ofercie świadczonych usług niewystarczająca w stosunku do potrzeb rynkowych.
2. Środowisko biznesu w województwie świętokrzyskim nie spełnia wystarczającej roli w kształtowaniu wysokiej konkurencyjności regionu. Główną przyczyną tego jest niewielka liczba instytucji wspierających przedsiębiorczość.

Otoczenie biznesu	
Mocne strony	Słabe strony
- Istnienie wicelidera w skali kraju ośrodka targowego Targi Kielce. - Stale powiększająca się liczba imprez i wystaw targowych. - Dobry system informacji, usług doradczych i konsultingu instytucji wspierających rozwój biznesu w regionie świętokrzyskim (ŚCITT, Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa).	- Jeden z najniższych wskaźników przedsiębiorczości w kraju. - Słaby napływ kapitałów. - Słabo rozwinięta nowoczesna infrastruktura ekonomiczna, zwłaszcza instytucji i organizacji obsługi biznesu. - Niewystarczająca sprawność i profesjonalizm obsługi potencjalnych inwestorów oraz inwestorów już działających. - Mała kreatywność sektora msp w rozwój systemu świadczenia usług w regionie. - Niska świadomość i aktywność przedsiębiorców MSP w pozyskiwaniu informacji. - Mała liczba aktywnych msp. - Mała stabilność zatrudnienia w msp. - Niska zdolność do eksportu produkowanych dóbr i usług.
Szanse	Zagrożenia
- Rozwój przedsiębiorczości i wzrost dostępu do nowoczesnych technologii i innowacji (rozwój Świętokrzyskiego Centrum Innowacji i Transferu Technologii). - Przyciągnięcie kapitałów i rozwój funkcji centrum targowo-wystawienniczego i biznesowego Kielc. - Integrowanie działań na rzecz promocji przedsiębiorczości przez wiodące instytucje otoczenia biznesu. - Rozwój i doskonalenie sektora bankowego. - Doskonalenie systemu doradztwa i konsultingu świadczony	- Niska aktywność społeczności regionu oraz niski poziom założeń ograniczają popyt na rynku konsumpcyjnym oraz hamują rozwój drobnej przedsiębiorczości. - Mała liczba instytucji świadczących usługi dla biznesu ogranicza rozwój drobnej przedsiębiorczości. - Mała dostępność informacji, usług doradczych i konsultingowych dla sektora msp. - Brak zdecydowanych form kontaktu sektora msp z instytucjami wspierającymi rozwój biznesu w regionie (ŚCITT, SIPH).

3.7. Nauka i innowacje

W Województwie Świętokrzyskim sytuacja w zakresie tworzenia i absorbowania innowacji nie jest zadowalająca, co wynika z niedostatecznego zaangażowania sektora przedsiębiorstw w finansowanie działalności B+R, jak również braku zainteresowania ze strony sfery badawczej potrzebami rynkowymi przedsiębiorstw. Ponadto, podobnie jak w całym kraju, brakuje jeszcze w pełni rozwiniętego programu inkubacji z ofertami pomocy w zakresie technologii, instytucji obsługi innowacyjno-badawczej oraz zinstytucjonalizowanych form kapitału ryzyka. Instytucje te powszechnie uznawane są za jeden z najważniejszych czynników świadczących o atrakcyjności regionu dla inwestorów.

Działalność badawczo-rozwojowa, która jest podstawowym źródłem innowacji, w województwie w 2003 r. prowadzona była w 10 jednostkach zajmujących się działalnością B+R, a ich liczba od pięciu lat stale spada. Do najbardziej znaczących instytucji w tej dziedzinie należą: Politechnika Świętokrzyska, Państwowy Instytut Geologiczny - Oddział w Kielcach, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Techniczne Zakłady Naukowe w Skarżysku Kamiennej, Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Sandomierzu, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Armatury Przemysłowej, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Elementów i Układów Pneumatyki.

W 2002 r. w jednostkach badawczo-rozwojowych województwa pracowało 1255 osób, co w przeliczeniu na faktyczne zatrudnienie mierzone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) daje 770 EPC (jeden ekwiwalent oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność B+R). Wśród zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej 87,9% stanowili pracownicy naukowo-badawczy, 6,6% - technicy i pracownicy równorzędni oraz 5,5% - pozostały personel. Obserwacje wskaźników dynamiki liczby zatrudnionych w działalności B+R w przeliczeniu na 1000 osób aktywnych zawodowo uwiadamiają tendencję spadkową.

Poziom wykształcenia personelu działalności B+R w 2002 r. przedstawiał się następująco: 85,5% wszystkich zatrudnionych stanowili pracownicy z wyższym wykształceniem; z tej grupy, tylko 5,7% personelu miało tytuł naukowy profesora; a liczba pracowników ze stopniem naukowym doktora habilitowanego wynosiła 13,6%. Wśród personelu B+R z wykształceniem wyższym pozostałe grupy stanowili pracownicy ze stopniem naukowym doktora - 42,2% i z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata - 32%. Działalność badawczo-rozwojowa w Świętokrzyskim jest niedoinwestowana, co wyraża się w spadku zgłaszanych patentów.

Niekorzystnie prezentuje się struktura nakładów poniesionych w województwie świętokrzyskim na działalność badawczą i rozwojową. W 2002 roku, z ogólnej puli środków w wysokości 14,1 mln zł 61,6% pochodziło z budżetu państwa, 32,6% stanowiły środki podmiotów gospodarczych, natomiast 4,3% wynosiły nakłady placówek naukowych Polskiej Akademii Nauk i jednostek badawczo-rozwojowych. W stosunku do roku 2000, gdzie inwestycje sięgnęły 21,2 mln zł, wskaźniki roku 2002 są drastycznie niskie.

Uczelnie wykorzystują swój potencjał innowacyjny do współpracy z podmiotami gospodarczymi. Największą aktywnością wykazuje się Politechnika Świętokrzyska, która jest najbardziej znaczącą placówką naukową w zakresie tworzenia nowych technologii i innowacji w województwie. Szeroka jest również oferta współpracy gospodarczej uczelni z przemysłem. Do zdecydowanych liderów należą Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska oraz Wydział Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki. Zatrudniona w nich kadra naukowa oferuje szereg usług naukowo-badawczych dla przemysłu takich jak: badania, ekspertyzy, sporządzanie różnego rodzaju projektów, konsultacje projektów i doradztwo techniczne, oceny i opinie naukowe, monitoringi (np. geotechniczne). Uczelnia współpracuje z wieloma podmiotami gospodarczymi. Efektywność prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej Politechniki Świętokrzyskiej potwierdzają zgłaszane patenty.

Szansą na zmianę niekorzystnych tendencji w Świętokrzyskim było powstanie kilku ośrodków innowacji. Za przykład może posłużyć Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, zajmujące się pomocą w zacieśnianiu współpracy między przedsiębiorstwami a placówkami naukowo-badawczymi, kojarzeniem partnerów gospodarczych oraz zapewnianiem dostępu do najnowszej informacji gospodarczej. Sprawność działania regionalnego ośrodka innowacji opiera się na wykształ-

conym profilu wyższych uczelni, specyfice gospodarczej regionu i sieci instytucji promocji, których rolą jest umożliwianie przyspieszenia procesów restrukturyzacji i modernizacji gospodarki regionu.

Słabą stroną Świętokrzyskiego jest wciąż niski stopień powiązania nauki z przemysłem. Stąd najistotniejszym w tym zakresie problemem do rozwiązania jest to jak inicjować procesy transferu innowacji do miejsc o nie innowacyjnym charakterze w województwie świętokrzyskim. Wydaje się, że najbardziej pożądanym jest rozwijanie regionalnych ośrodków innowacji, centrów transferu technologii, inkubatorów i centrów wspierania przedsiębiorczości, przy zwiększonym udziale lokalnych środowisk biznesu.

Do najważniejszych zadań ośrodków innowacji należy zaspokajanie różnego rodzaju potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw. W województwie świętokrzyskim ta oferta pomocy jest stale niewystarczająca. Uwidacznia się brak łączenia doradztwa, szkoleń, pożyczek, powierzchni na działalność gospodarczą w spójny system kształtujący przyjazny klimat dla regionalnej przedsiębiorczości. Rolą ośrodka innowacji jest również sprzyjanie powstawaniu nowych przedsiębiorstw i miejsc pracy. Jednak lokalna gospodarka nie kreuje w pożądanym stopniu powstawania miejsc pracy w nowo tworzonej firmach.

Cechy innowacyjności w gospodarce regionu

Najważniejszym czynnikiem wpływającym na procesy innowacyjne jest stan świadomości, a zwłaszcza ta jej część, która skłania do zmian i próbuje zmiany. Zjawisko niedostosowania świadomości do wykorzystywania możliwości stojących przed regionem można by scharakteryzować przez wyliczenie cech, których zdecydowanej większości podmiotów w regionie brak. Są to:

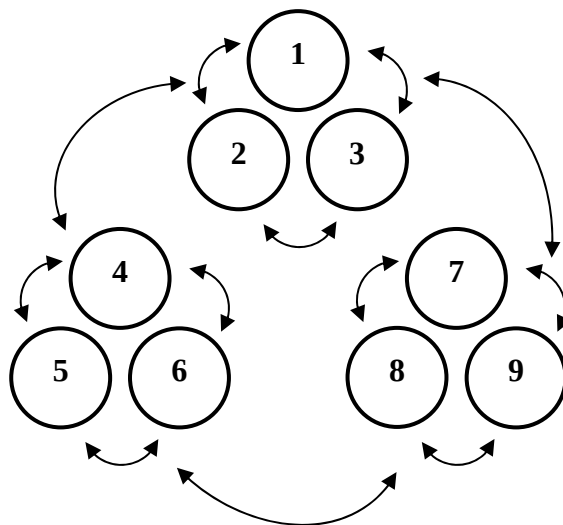
1. **Otwartość mentalna na problemy współczesności.** Chodzi tutaj o regionalną ocenę szans i możliwości w związku z liberalizacją gospodarki, procesami jej globalizacji i integracji, a w szczególności dostrzeżenia szans związanych ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.
2. **Umiejętność identyfikacji charakteru powiązań globalnych.** Na ogół osoby i organizacje otwarte na współczesność łatwiej identyfikują powiązania globalne i chętniej podejmują próby wykorzystania tych powiązań.
3. **Umiejętność włączenia się w światowe, europejskie, ogólnokrajowe i regionalne sieci.** Zawiera ona nie tylko gotowość zrozumienia współczesnego świata, ale także skłonność i umiejętność podjęcia praktycznych działań. Umiejętność ta wykorzystana w praktyce w istotny sposób wpływa na kształtowanie więzi regionalnych, jak również w wysokim stopniu wyznacza regionalny potencjał dynamizacji generowania synergii.
4. **Umiejętność generowania kapitałów własnych.** Jest to czynnik stanowiący istotną barierę rozwoju. W Polsce zasoby własne tak osób fizycznych, jak i organizacji są skromne. Inwestor w Polsce w niewielkim stopniu może liczyć na pomoc banków. Pewnym rozwiązaniem może być tworzenie grup kapitałowych i konsorcjów.
5. **Umiejętność wykorzystania kapitału zagranicznego.** Wobec niedostatku kapitałów własnych istotną pomocą dla polskiej gospodarki jest napływ kapitałów zagranicznych dla inwestycji portfelowych, jak i bezpośrednich inwestycji zagranicznych.
6. **Umiejętność wykorzystania funduszy pomocowych Unii Europejskiej.**

Jest jeszcze grupa czynników charakteryzujących określone predyspozycje w zakresie zarządzania. Są to:

7. **Umiejętność zarządzania strategicznego.**
8. **Umiejętność zarządzania w sieci.**
9. **Umiejętność zarządzania wiedzą.**

Schemat powiązań pomiędzy wymienionymi czynnikami przedstawia Rys. 2.

**RYS. 2. SCHEMAT WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ CZYNNIKÓW
DECYDUJĄCYCH O PROCESACH INNOWACYJNYCH W REGIONIE**

W przełamywaniu barier mentalnych szczególna rola przypada systemowi edukacyjnemu, a także wszystkim instytucjom społeczno-politycznym, ekonomicznym i kulturalnym oraz środkom masowego przekazu.

W kształtowaniu umiejętności zdobywania środków finansowych szczególna odpowiedzialność spada na organy samorządu terytorialnego, uczelnie, organizacje wspierania biznesu, instytucje finansowe.

Oprócz umiejętności związanych z nowoczesnym zarządzaniem i organizacją pracy, istotną rolę odgrywają **umiejętności techniczno-technologiczne**, które aktywizują zinstytucjonalizowane otoczenie biznesu i rozwijają twórcze myślenie w społeczeństwie.

Jeśli idzie o **kształtowanie umiejętności w zakresie zarządzania**, główny ciężar spada na świętokrzyskie szkoły wyższe, które w miarę możliwości winny modernizować treści kształcenia, podnosić poziom kształcenia, organizować studia podyplomowe i doktoranckie.

Bardzo mało było w regionie firm wysokiej techniki. Wśród najważniejszych wyrobów województwa świętokrzyskiego w latach 2001 i 2002 przeważają surowce i wyroby mało przetworzone. Innowacyjność gospodarki mierzona wielkością nakładów inwestycyjnych ogółem i na działalność badawczo-rozwojową stawia województwo świętokrzyskie na ostatnim miejscu w kraju.

Kluczowymi czynnikami decydującymi o konkurencyjności gospodarki są: wysoki poziom innowacyjności przedsiębiorstw oraz efektywne wykorzystanie przez przemysł wiedzy i badań naukowych. Sytuacja przedsiębiorstw funkcjonujących w województwie świętokrzyskim wyróżnia się na tle kraju szczególnie niekorzystnie. Na 1000 firm produkcyjnych w województwie świętokrzyskim 2,9 zalicza się do sektora wysokiej techniki, przy średniej krajowej 5,9. Ponad połowa najważniejszych wyrobów wytwarzanych przez przemysł należy do sektora niskiej techniki. Według analiz statystycznych, zdecydowana większość nakładów w 2002 roku na działalność innowacyjną w przemyśle pochodziła ze środków własnych – 80,2%. Z zaczerpniętych kredytów bankowych pochodziło 11,1% poniesionych nakładów, zaś reszta – ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej.

Pośród przebadanych jednostek przemysłowych ponad 70% odczuwa dużą potrzebę wprowadzenia nowych produktów i usług. Ale jeśli chodzi o poprawione lub nowe sposoby pracy, metody efektywnego zarządzania firmą, to taką potrzebę odczuwa zaledwie 50% z nich. Jednak większość badanych jednostek uważa, że kwestii innowacyjności należy poświęcić więcej uwagi w przyszłości.

Dotychczasowa współpraca jednostek gospodarczych z jednostkami B+R i otoczenia biznesu jest nikła. Praktycznie nie istnieje bezpośrednia pomoc w tworzeniu rozwiązań innowacyjnych i sprzedaż gotowych rozwiązań technologicznych czy organizacyjnych dla sektora mśp. Duże firmy,

w większości międzynarodowe, nie potrzebują właściwie kontaktu z jednostkami B+R, bo same takie jednostki wewnętrzne posiadają.

W przekonaniu przedsiębiorców krajowych, zarówno dużych jak i średnich firm, państwo powinno tworzyć systemy wsparcia innowacji i udzielać gwarancji kredytowych na wdrożenie takich systemów. Pomoc powinna objąć również pomoc przy wdrażaniu procedur normalizacyjnych i używaniu międzynarodowych certyfikatów.

ICT (Information Communication Technologies)

W branży ICT zapotrzebowanie na nowe technologie jest nieporównywalnie większe niż w innych sektorach rynku. Trudno sobie wyobrazić firmę informatyczną, która mogłaby zaprzestać śledzenia zmian i nowości w swojej branży. Dla przedsiębiorstw ICT źródłem wiedzy dotyczącej nowych technologii są głównie strony internetowe producentów oraz seminaria i kursy organizowane przede wszystkim przez duże korporacje międzynarodowe, które inwestują środki finansowe w promocję i reklamę.

Nauka i innowacje	
Mocne strony	Słabe strony
- Dobrze rozwinięte zaplecze naukowe w dziedzinie nauk technicznych. - Znaczny potencjał wykwalifikowanej kadry dla przemysłu. - Działalność jedynej w Polsce Centrum Techniki Lasekowej (Politechnika Świętokrzyska).	- Niewystarczające zaplecze kreujące badania i tworzenie innowacji. - Słabe powiązania sfery badawczo-rozwojowej i obsługi wdrożeń innowacyjnych do produkcji, ze sferą gospodarki. - Niskie nakłady na działalność badawczo-rozwojową. - Niski odsetek zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej. - Spadkowa tendencja liczby zgłaszanych patentów. - Niskie zaangażowanie ludzi nauki w rozwój regionu.
Szanse	Zagrożenia
- Rozwój Świętokrzyskiego Centrum Innowacji i Transferu Technologii stwarza szansę na rozszerzenie i pogłębienie współpracy nauki z przemysłem dla wykorzystania wiedzy w praktyce przemysłowej. - Zwiększenie dostępu do informacji gospodarczej i rozwiązań innowacyjnych przyczyni się aktywizacji gospodarczej województwa. - Rozwój sektora mśp w oparciu o transfer nowych technologii i wykorzystanie powiązań sfery nauki z gospodarką. - Powstanie Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości	- Ograniczone możliwości znalezienia źródeł finansowania działalności badawczo-rozwojowej. - Niski poziom nakładów na działalność B+R ogranicza tworzenie innowacji w regionie i grozi marginalizacją społeczno-gospodarczą regionu. - Pasywna postawa społeczności regionu w zakresie przedsiębiorczości i niskie zaangażowanie ludzi nauki w rozwój województwa.

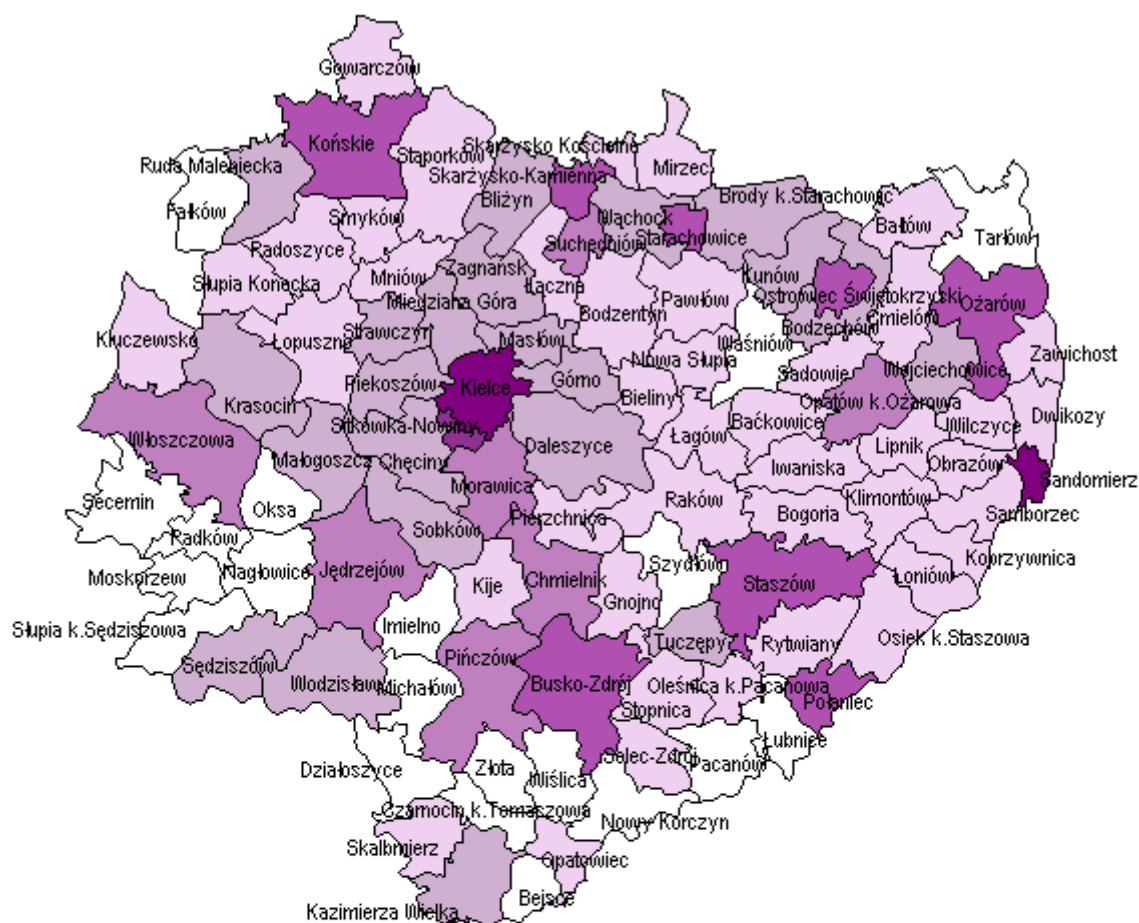
Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń sfery nauki i innowacji w Świętokrzyskim, prowadzi do następujących wniosków:

1. Dotychczas województwo świętokrzyskie ma ograniczoną zdolność do tworzenia i absorpcji innowacji.
2. Miasto Kielce jako stolica regionu i największy ośrodek miejski, spełnia zbyt małą rolę we wspieraniu współpracy gospodarczej nauki z przemysłem.
3. Spada zatrudnienie w działalności badawczo-rozwojowej oraz liczba zgłaszanych patentów w województwie.

3.8. Kompleksowa ocena gmin świętokrzyskich

Ocena ta została dokonana w oparciu o 42 cechy (i ich wskaźniki statystyczne) opisujące stan gmin w roku 2002 oraz 38 cech opisujących trendy w gminach w przedziale czasowym 1995–2002 (por. załącznik 3).

RYS. 3. KOMPLEKSOWA OCENA ROZWOJU GMIN WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2002 R.

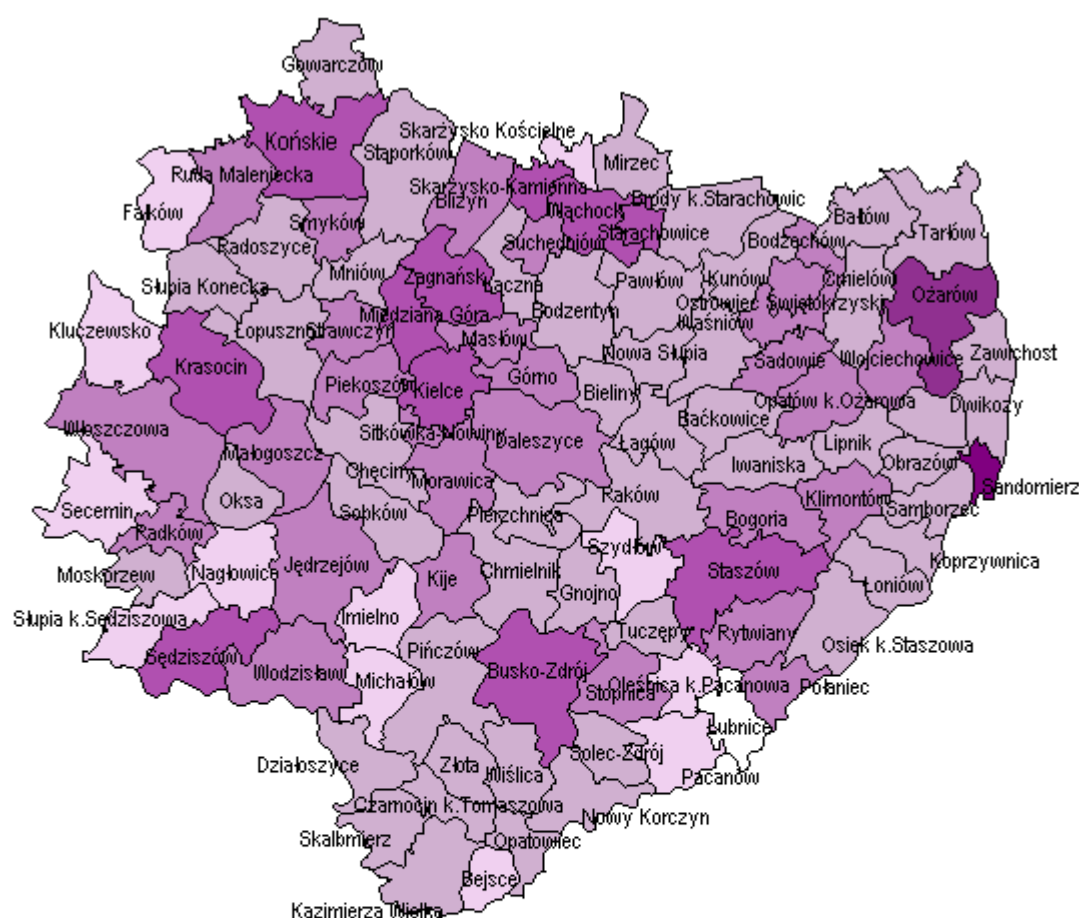

Rys.3. Gminy świętokrzyskie 2002

Ocena stanu gmin na koniec 2002 r

Punktacja	Liczba gmin
197 do 225	(2)
171 do 197	(1)
145 do 171	(8)
119 do 145	(7)
93 do 119	(22)
67 do 93	(42)
41 do 67	(20)

RYŚ. 4. SYNTETYCZNA OCENA DYNAMIKI ROZWOJU GMIN W LATACH 1995-2002

Rys. 4. Gminy świętokrzyskie 2002
Ocena trendów rozwojowych w latach 1995-2002

Punktacja	Liczba gmin
183 do 202	(1)
167 do 183	(1)
151 do 167	(11)
135 do 151	(27)
119 do 135	(49)
103 do 119	(12)
87 do 103	(1)

4. Inwentaryzacja silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju innowacyjności

Analizę SWOT oparto na diagnozie stanu rzeczywistego potencjału społeczno-gospodarczego oraz na wynikach badań empirycznych dokonanych w ramach realizacji etapów sporządzania niniejszego projektu. Na rozwój innowacyjnego myślenia rzutuje infrastruktura rynkowa województwa, która w szerszym rozumieniu obejmuje zarówno instytucje świadczące usługi doradcze, konsultacyjne i informacyjne, jak i instytucje otoczenia biznesowego wspierające rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności. Naturalnym partnerem są: szkoły wyższe, jednostki badawczo-rozwojowe oraz instytucje edukacyjne w zakresie kształcenia ustawicznego.

Poniżej przedstawiono kompleksowy wynik analizy SWOT dla województwa świętokrzyskiego ze szczególnym uwzględnieniem potencjału innowacyjnego regionu.

4.1. Silne strony

Przesłanki ogólne	Przesłanki szczegółowe
<i>Istniejący potencjał społeczno-gospodarczy w ważnych obszarach życia</i>	- Silna pozycja rodzimych przedsiębiorstw notowanych na GPW. - Dobrze rozwinięta działalność produkcyjna oparta na tradycyjnych technologiach, mająca duże znaczenie gospodarcze dla regionu: przemysł metalowy, odlewnictwo i maszynowy, przemysł materiałów budowlanych, przemysł spożywczy, przemysł poligraficzny. - Istnieje grupa innowacyjnych firm, które mają stabilną pozycję na rynku ponadregionalnym. - Istniejąca infrastruktura rynkowa, system bankowy, instytucje doradczo-konsultingowe, biznesowe organizacje samorządowe oraz państwowe agencje wspierania przedsiębiorczości. - Wykorzystanie doświadczeń inkubatora przedsiębiorczości oraz Specjalnej Strefy Ekonomicznej jako strefy gospodarczej i centrum obsługi inwestora.
<i>Potencjał doświadczeń ośrodków nowoczesnej myśli technicznej i ekonomicznej</i>	- Uczelnie państwowe i niepaństwowe oraz ich jednostki B + R. - Centrum Produkcyjne Pneumatyki, Centrum Usług Satelitarnych, Odlewnie Polskie, Centrum Laserowych Technologii Metali. - Państwowe i komercyjne ośrodki usług medycznych. - Wojewódzkie centra onkologii i kardiologii. - Doświadczenia lecznictwa uzdrowiskowego w Busku-Zdroju. - Targi Kielce jako ośrodek transferu informacji i promocji regionu.
<i>Rozwijająca się dynamicznie baza uczelniana w stolicy województwa</i>	- Liczne kierunki kształcenia związane z gospodarką: kierunki ścisłe, techniczne, zarządzanie, ekonomia, fizjoterapia, turystyka, itp. - Rozwój studiów podyplomowych, zwłaszcza w obszarze integracji europejskiej, specjalistycznego kształcenia menedżerskiego (w tym MBA) oraz innych proinnowacyjnych dyscyplin.
<i>Korzystne zaplecze dla projektowanej współpracy przedsiębiorstw i instytucji w zakresie tworzenia infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</i>	- Gotowość i przekonanie przedsiębiorców oraz części pracowników do potrzeby zastosowania innowacyjnych rozwiązań i zmian. - Znajomość technologii informatycznych wśród pracowników i kadry zarządzającej przedsiębiorstw. - Duża liczba firm wykorzystujących Internet w zakresie zdobywania informacji. - Silna orientacja instytucji wsparcia biznesu na zadania związane z doradztwem, szkoleniami dla msp. - Kwalifikacje kadry zarządzającej i ilość zatrudnionych specjalistów w przedsiębiorstwach. - Tworzenie się systemu podmiotów wspomagających rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności, zorientowanych na sektor msp i wspomaganie wielofunkcyjnego rozwoju wsi (SIPH, ŚCITT, EPRD, agencje rozwoju, fundacje i stowarzyszenia, itp.)

	• Tworzenie programów rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego (np. e-świętokrzyskie).
<i>Atrakcyjność regionu dla lokalizacji różnego rodzaju przedsięwzięć realizowanych przez instytucje rządowe oraz przedsiębiorstwa</i>	• Niskie koszty jednostkowe pracy, ziemi, produkcji, są podstawowymi czynnikami konkurencyjności, jak również stwarzają atrakcyjne warunki dla wprowadzenia innowacji. • Dobry stan środowiska naturalnego oraz rozwinięta sieć obszarów chronionych, wysokie walory turystyczne, przyrodnicze i krajobrazowe. • Duże potencjalne potrzeby gospodarki i administracji województwa w adaptacji efektów badań, które mogą być prowadzone przez jednostki B+R i uczelnie samodzielnie lub z udziałem odpowiednich jednostek z zewnątrz województwa.

4.2. Słabe strony

Przesłanki ogólne	Przesłanki szczegółowe
<i>Mała konkurencyjność województwa</i>	• Niska rentowność wielu przedsiębiorstw i niewielki udział eksportu w przychodach przedsiębiorstw. • Podstawowy sposób pozyskiwania nowych technologii to ich zakup, co nie zwiększa konkurencyjności w stosunku do przedsiębiorstw posiadających własne zespoły badawcze. • Wysoki, niekorzystny strukturalnie poziom bezrobocia. • Niska siła nabywcza mieszkańców województwa w porównaniu z innymi bardziej rozwiniętymi gospodarczo regionami kraju. • Niski poziom akumulacji kapitału własnego i ograniczone środki inwestycyjne. • Niski poziom rozwoju infrastruktury, brak autostrad i dróg ekspresowych.
<i>Struktura gospodarki ograniczająca wdrażanie nowych technologii i generowanie innowacji</i>	• Niski wskaźnik udziału firm wysokich technik w województwie, w porównaniu ze średnią krajową i tak bardzo niską na tle innych krajów. • Brak regionalnych liderów inicjujących innowacyjne przedsięwzięcia w regionie. • Rozdrobnienie przetwórstwa, niski poziom technologii, monofunkcyjny - rolniczy charakter większości gmin wiejskich. • Niska rentowność produkcji i niskie dochody rolników i ich rodzin uniemożliwiają akumulację kapitału niezbędnego dla podjęcia inwestycji i innowacji. • Rozdrobnienie struktury obszarowej gospodarstw nie pozwala na osiągnięcie efektu koncentracji produkcji i ogranicza możliwości wdrażania innowacji. • Stosunkowo niski poziom nowoczesności wprowadzanych przez msp rozwiązań innowacyjnych, pozwalający raczej na utrzymanie udziału w rynku, a nie na jego rozwinięcie - efekt ograniczonych możliwości finansowania zazwyczaj kosztownych innowacji.
<i>Niewielki stopień bezpośredniego oddziaływania regionalnego ośrodka akademickiego na rozwój gospodarczy województwa</i>	• Słabe więzi uczelni i pracowników naukowych z problemami społeczno-gospodarczymi regionu i z problemami przedsiębiorczości i innowacyjności. • Zbyt małe zaangażowanie środowiska naukowego w prowadzenie badań ukierunkowanych na cele rozwoju gospodarczego, przez prowadzenie badań wdrożeniowych, rozwojowych i innowacyjnych. • Większość badań prowadzonych przez uczelnie oparta jest na funduszach centralnych, a w zbyt małym stopniu zaznacza się udział działalności naukowo-badawczej finansowanej przez przedsiębiorstwa i instytucje. • Ucieczka zdolnych ludzi do innych regionów kraju w wyniku braku satysfakcjonującej pracy w regionie. • Brak efektywnej współpracy z instytucjami doradczo-informacyjnymi

<i>Słabo rozwinięte struktury instytucjonalne otoczenia biznesu zarówno w aspekcie wsparcia finansowego, jak i szkoleń, doradztwa</i>	• Brak w regionie funduszy typu <i>venture capital</i>, wspierających innowacyjne usługi i produkty. • Niski poziom infrastruktury technicznej, społecznej, transportowej oraz infrastruktury dotyczącej ochrony środowiska. • Słabo rozwinięte doradztwo, brak systemu dystrybucji informacji, sprawnego systemu szkolenia, brak kierunków kształcących w zakresie rolnictwa i agrobiznesu na uczelniach wyższych.
<i>Opóźnienie w rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</i>	• Niewystarczający rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej. • Niewielka aktywność administracji państwowej i samorządowej we wprowadzaniu rozwiązań opartych na ICT, usługach publicznych online. • Brak wykwalifikowanej kadry w instytucjach wsparcia biznesu z zakresie innowacji i transferu technologii. • Dysproporcje w wykorzystaniu internetu pomiędzy poszczególnymi przedsiębiorstwami i instytucjami.
<i>Mała oferta programowa w zakresie przedsiębiorczości na kierunkach nieekonomicznych i w szkolnictwie</i>	• Niewystarczające dopasowanie oferty specjalności do potrzeb rynku i wciąż utrzymujące się zróżnicowanie profili popytu i podaży na rynku pracy. • Niski poziom umiejętności w zakresie przedsiębiorczości jest skutkiem braku odpowiedniej bazy odbywania praktyk i staży zawodowych.

4.3. Szanse

Przesłanki ogólne	Przesłanki szczegółowe
<i>Dostępność funduszy strukturalnych UE</i>	• Możliwość uzyskania większego wsparcia finansowego z funduszy Unii Europejskiej od pozostałych regionów Polski. • Objęcie polskiego rolnictwa Wspólną Polityką Rolną i polityką wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. • Wykorzystanie stosunkowo wysokich kwot wsparcia rozwoju infrastruktury związanej z ochroną środowiska .
<i>Intensyfikacja kontaktów personalnych i instytucjonalnych z państwami UE</i>	• Pozyskanie dużych inwestorów, zakładających w regionie swoje filie i nowe przedsiębiorstwa. • Ekspansja przedsiębiorstw z regionu na rynki pozostałych krajów UE.
<i>Konsekwentny rozwój w uczelniach kadry naukowej, badań i edukacji na rzecz przedsiębiorczości i innowacji</i>	• Wzrost liczby samodzielnych pracowników naukowych. • Rozwój pracowników naukowych, a zwłaszcza uzyskiwanie stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego w oparciu o uprawnienia uzyskiwane przez uczelnie. • Szersze podejmowanie badań związanych z rozwojem różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego w regionie oraz na poziomie lokalnym. • Rozwijanie istniejących i tworzenie nowych form instytucjonalnych współpracy uczelni z podmiotami gospodarczymi i innymi organizacjami, umożliwiającymi komercjalizację rezultatów prac naukowych
<i>Rozwój przedsiębiorczości lokalnej</i>	• Wprowadzanie nowych produktów lub usług i zwiększenie eksportu do krajów spoza Unii Europejskiej. • Obecność w UE umożliwiająca poszerzenie rynku zbytu produktów regionalnych. • Rosnące zainteresowanie w innowacyjnym rozwoju własnego biznesu ze strony przedsiębiorstw.

	- Dalsza modernizacja i rozwój dziedzin gospodarki opartych na tradycyjnych technologiach i bazie surowcowej (na przykład branża materiałów budowlanych). - Możliwość wykorzystania funduszy strukturalnych w celu przyspieszenia procesu modernizacji i restrukturyzacji gospodarstw rolnych.
<i>Pogłębienie integracji środowisk otoczenia biznesu</i>	- Zwiększenie liczby przedsiębiorstw konsultingowych udzielających wszechstronnej pomocy w pozyskiwaniu środków Unii Europejskiej i z budżetów krajowych. - Możliwość finansowania badań naukowych z funduszy UE. - Istnienie jednostek o dużych tradycjach naukowych i doświadczeniu, które mogą być przeniesione do innych jednostek.
<i>Rozwój terenów wiejskich</i>	- Budowa przedsiębiorstw związanych z produkcją rolniczą. - Produkcja biopaliw i „zielonej energii”. - Zainteresowanie odpoczynkiem na wsi.
<i>Rozwój kształcenia w zakresie przedsiębiorczości i innowacji w regionie</i>	- Wykorzystanie Funduszy Strukturalnych dla rozwoju kształcenia ustawicznego na wszystkich poziomach oraz realizacji RSI. - Zwiększenie zakresu działań koordynacyjnych tworzonego systemu wspierania innowacyjności przez ŚCITT i inne organizacje. - Promowanie wykorzystania Internetu jako narzędzia usprawniającego przepływ i pozyskiwanie informacji.

4.4. Zagrożenia

Przesłanki ogólne	Przesłanki szczegółowe
<i>Niewystarczająca aktywność w ubieganiu się o środki funduszy strukturalnych</i>	- Niewystarczająca aktywność instytutów, uczelni oraz organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu Funduszy Strukturalnych. - Brak umiejętności w zdobywaniu kompleksowej informacji o źródłach finansowania działalności innowacyjnej, o programach Unii Europejskiej, o nowych technologiach, o potencjalnych kooperantach.
<i>Przemiany społeczno-gospodarcze wywołane przystąpieniem do UE</i>	- Wzrost i tak dużej konkurencji produktów z UE, co może niekorzystnie wpłynąć na rozwój przedsiębiorstw województwa. - Liczne zmiany przepisów gospodarczych mogące spowodować zmniejszenie konkurencyjności przedsiębiorstw regionu. - Niewystarczające zainteresowanie samorządów terytorialnych rozwojem przedsiębiorczości.
<i>Peryferyjność gospodarcza regionu świętokrzyskiego</i>	- Nasilenie się tendencji do ucieczki najbardziej zaradnych mieszkańców województwa do innych, lepiej rozwiniętych regionów kraju i za granicę. - Przenoszenie kierownictwa i siedzib spółek do większych miast poza regionem. - Budowa autostrad i dróg ekspresowych oraz głównych szlaków kolejowych z pominięciem stolicy województwa.
<i>Trudne do wdrożenia wymogi konkurencyjności globalnej</i>	- Wysokie koszty dostosowania do standardów unijnych, powodujące wypadnięcie z rynku słabszych podmiotów gospodarczych. - Bardzo wysokie wymagania w zakresie ochrony środowiska, zaostrzenie konfliktów na styku rolnictwa i ochrony przyrody. - Słaby stan infrastruktury telekomunikacyjnej.

5. Misja, wizja i cele

5.1. Misja strategii innowacji dla regionu świętokrzyskiego

Misją Regionalnej Strategii Innowacji jest **podniesienie konkurencyjności regionu oraz tworzenie nowych, stałych miejsc pracy poprzez zwiększenie zdolności przedsiębiorstw i podmiotów naukowo-badawczych do innowacyjności, absorpcji i inicjowania nowych technologii.**

Instrumentem warunkującym osiągnięcie celów jest tworzenie postaw innowacyjnych w regionie, zarówno po stronie dostawców jak i odbiorców. Spełnienie tego celu będzie istotnym wkładem w procesie poakcesyjnym w regionie i wydatnie wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców oraz złagodzenia skutków bezrobocia. Przyczyni się także do stworzenia systemów sieciowych zapewniających przepływ informacji, pomiędzy podmiotami „chłonnymi” we wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań. Posiadanie strategii innowacji pozwoli także na rozpoczęcie procesu budowy świadomości społecznej w zakresie potrzeb innowacyjnych oraz poszerzy możliwości województwa w dostępie do środków pomocowych Unii Europejskiej w tym zakresie.

5.2. Wizja trwałego rozwoju

Istotne są następujące wskazówki dotyczące budowania **wizji trwałego rozwoju**:

- należy zadbać o to, aby trwały rozwój nie był zagrożeniem, ale stał się szansą – nawet jeśli niezbędne będzie poniesienie kosztów;
- należy podać praktyczne przykłady obrazujące, w jaki sposób taka koncepcja realizuje się;
- należy budować, wykorzystując istniejące procedury i struktury, aby zniwelować obawy, że wszystko będzie musiało się zmienić;
- należy traktować trwały rozwój jako stopniowy proces ewolucyjny;
- nie należy oczekiwać zbyt wiele od razu - postęp czasami odbywa się w „żółtim” tempie;
- należy najpierw zbudować wspólne zrozumienie trwałego rozwoju (opracować wspólny język);
- należy uzyskać wsparcie polityczne nie tylko w regionie, ale i poza nim;
- należy zaangażować w regionie osoby dysponujące środkami finansowymi z różnych obszarów, aby zapewnić cele specyficzne dla regionu;
- należy zapewnić wystarczającą ilość czasu i zasobów dla zdefiniowania trwałego rozwoju regionu;
- należy utrzymać trwałość codziennych działań – trwały rozwój musi być procesem ciągłym;
- należy wykorzystać doświadczenia ludzi, aby opracować definicję trwałości – trwałego rozwoju nie należy ograniczać jedynie do dyskusji intelektualnych.

Wizję rozwoju województwa świętokrzyskiego w 2013 r. określa się następująco:

Świętokrzyskie to dynamicznie rozwijający się region, otwarty i przyjazny dla przedsiębiorczych ludzi, zdolny do tworzenia i absorbowania innowacji, dysponujący rozwiniętą sferą badawczo-rozwojową o szerokich powiązaniach z przemysłem, o wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej, sprzyjający rozwojowi innowacyjności podmiotów gospodarczych.

Wszyscy partnerzy w regionie przejawiają aktywność zogniskowaną na wdrażaniu innowacyjnych pomysłów, tworzeniu nowych, ciekawych i trwałych miejsc pracy dla absolwentów, budowie i utrwalaniu społecznego konsensusu.

Rozwój gospodarczy jest zdynamizowany, tworzą się klasterzy przedsiębiorczości, zaś współpraca sektora naukowo-badawczego i gospodarki (szczególnie mśp) sprzyja zmniejszaniu bezrobocia przy jednoczesnej budowie oryginalnych regionalnych gałęzi gospodarki, opartych na zasobach regionu, takich jak przemysł budowlany, maszynowy, usługi medyczne i uzdrowiskowe, przetwórstwo i turystyka.

5.3. Cele

Mnogość środowisk, zaangażowanych w realizację projektu RSI-świętokrzyskie, oczekiwała umieszczenia wśród celów strategii swoich potrzeb. Potrzeby te zostały zinwentaryzowane w Załączniku 4. Przedstawione poniżej cele to wypadkowa tych potrzeb, ukierunkowana na innowacyjność.

Cel strategiczny					
Tworzenie Regionalnego Systemu Innowacji - trwałego partnerstwa między przemysłem, instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami naukowo-badawczymi, administracją rządową oraz samorządami mieszkańców dla zdynamizowania działań innowacyjnych w regionie					
Cele warunkujące					
1. Doskonalenie systemu edukacji kształtującego postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze	2. Rozwój działalności badawczej na rzecz wyzwania wewnętrznych czynników rozwoju regionu	3. Budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	4. Rozwój instytucji otoczenia biznesu	5. Budowa instytucjonalnych form współpracy środowiska akademickiego, władz regionalnych i gospodarki	6. Optymalne wykorzystanie funduszy UE dla realizacji RSI
Priorytety					
1.1. Doskonalenie systemów nauki języków obcych 1.2. Upowszechnianie technologii informatycznych w procesach edukacyjnych 1.3. Rozwój form działalności gospodarczej w trakcie edukacji 1.4. Rozwój kształcenia ustawicznego	2.1. Rozwój instytucjonalny jako podstawa rozwoju regionu 2.2. Badanie skuteczności różnych form przeciwdziałania bezrobociu 2.3. Badanie warunków rozwoju przedsiębiorczości 2.4. Badanie warunków konkurencyjności przedsiębiorstw 2.5. Badanie endogenicznych czynników rozwoju regionu	3.1. Budowa regionalnych i lokalnych sieci szerokopasmowych, centrów zarządzania sieciami, platform elektronicznych i bezpiecznych systemów transmisji danych 3.2. Budowa publicznych punktów dostępu do Internetu 3.3. Budowa systemów informacji przestrzennej 3.4. Wdrażanie projektów elektronicznego obiegu dokumentów, archiwizacji, elektronicznych usług dla ludności	4.1. Rozwój inkubatorów/preinkubatorów przedsiębiorczości 4.2. Budowa regionalnej specjalizacji gospodarczej 4.3. Tworzenie przedsiębiorstw opartych na wiedzy, wirtualnych, e-biznesu 4.4. Upowszechnienie technik informatycznych w działalności instytucji publicznych i gospodarczych 4.5. Wspieranie klastrów przedsiębiorstw	5.1. Rozwój Świętokrzyskiego Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Szkoły Przedsiębiorczości i Biznesu, Centrum Kształcenia Ustawicznego 5.2. Prowadzenie badań służących przygotowaniu projektów wynikających z RSI, wspierających budowanie Regionalnego Systemu Innowacji 5.3. Organizowanie targów nowych technologii, targów wiedzy 5.4. Staże dla absolwentów szkół wyższych służące transferowi wiedzy i innowacji 5.5. Stypendia dla doktorantów z dziedzin naukowych służących rozwojowi regionu	6.1. Przygotowanie projektów i pełne wykorzystanie przez instytucje województwa świętokrzyskiego funduszy strukturalnych UE. 6.2. Wspieranie w województwie rozwoju instytucji usług poradnictwa, sprzyjających organizowaniu nowych przedsiębiorstw 6.3. Przygotowanie projektów wspierających rozwój społeczeństwa informacyjnego

6. Scenariusze rozwoju

Układ scenariuszy przyjmuje założenie, że istnieje polityka regionalna w województwie w zakresie innowacyjności i wzrostu konkurencyjności. Punktem wyjścia są dokumenty UE w zakresie polityki regionalnej, dokumenty krajowe (ZPORR), dokumenty regionu - województwa (strategia rozwoju, plany operacyjne i szczegółowe programy rozwoju sektorowego (branżowego) oraz lokalne (powiatowe i gminne) strategie i programy.

RSI-świętokrzyskie, bazując na tych ogólnych przesłankach, operacjonalizuje swoje cele i scenariusze do czynników, które można traktować jako warunkujące innowacyjność i wzrost konkurencyjności regionu w obszarach, wyznaczonych przez cele warunkujące (por. tabela w rozdziale 5).

6.1. Wzmacnianie i rozwój zasobów ludzkich

Scenariusz innowacyjny	Scenariusz stagnacyjny
• Optymalny system edukacji i kształcenia ustawicznego, dostosowany do potrzeb rynku pracy. • Promowanie przedsiębiorczości w obszarze budownictwa, turystyki, usług medycznych i innych, w oparciu o istniejący potencjał regionalny. • Kształtowanie postaw innowacyjnych i przedsiębiorczych • Wzrost liczby msp generujących miejsca pracy. Powstaje (ugruntowuje się) system edukacji, który zapewnia równe szanse rozwoju dzieci i młodzieży z różnych rejonów województwa oraz warstw społecznych. Optymalizacja procesów kształcenia i wychowania obejmująca również programy wyłaniania i rozwoju jednostek szczególnie zdolnych oraz „indywidualne ścieżki edukacyjne”.	• Kształcenie sobie, potrzeby rynku pracy sobie. • Powolny wzrost miejsc pracy lub stagnacja. Następuje stały i znaczny odpływ najlepiej wykształconych i przedsiębiorczych osób poza granice regionu.
• Wspieranie rozwoju zainteresowań i wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie techniki, technologii i nauk ścisłych (m.in. Festiwal Nauki). • Wspieranie działań na rzecz utworzenia Uniwersytetu Świętokrzyskiego. • Wspieranie rozbudowy bazy dydaktyczno-naukowej uczelni. • Rozwój bazy materialnej szkolnictwa. • Edukacja w zakresie przedsiębiorczości innowacyjnej, rozwój zawodowego szkolnictwa wyższego. • Rozwój programów pomocy stypendialnej. • Doskonalenie systemów nauki języków obcych. • Rozwój form działalności gospodarczej w trakcie edukacji. • Upowszechnienie technologii informatycznych w procesach edukacji, w tym e-learningu. • Rozwój interdyscyplinarnych metod kształcenia. Następuje wzrost efektywności całego systemu edukacyjnego w regionie. Władze regionu, poprzez m.in. ZPORR oraz proinwestycyjną politykę rozwoju regionalnego i lokalnego, tworzą trwały system wspierania współpracy uczelni i jednostek B+R z msp. System ten opiera się na bazie i środkach krajowych, unijnych, regionalnych i msp.	• Zaniedbanie działań wspierających rozwój zainteresowań i wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie techniki, technologii i nauk ścisłych. Region, pomimo absorpcji środków UE, pozostanie na niskim poziomie rozwoju społeczno - kulturowego i technologicznego. Zasoby ludzkie oraz infrastruktura nie będą czynnikiem wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Inwestorzy zewnątrz nie będą napływać w sposób ciążący na rozwoju. Firmy rodzinne będą wegetować, a lepsi przedsiębiorcy przeniosą działalność do innych regionów.
• Łatwy dostęp rolników do najnowszych pomysłów innowacyjnych. • Aktywizacja zawodowa i podnoszenie kwalifikacji bezrobotnych. • Wspomaganie działań kompleksowych w rolnictwie i sadownictwie (klastery). Transfer nowych technologii i innowacji do produkcji rolnej, zwłaszcza na obszarach skupiających specjalistyczną produkcję sadowniczą, warzywną, czy hodowlaną. Rozwijanie stałego systemu dokształcania producentów rolnych w zakresie	• Małe zainteresowanie sprawami rolnictwa. • Brak zainteresowania działaniami w rolnictwie i sadownictwie. Słabe wsparcie rozwoju nowoczesnego przetwórstwa rolnego, zwłaszcza wyspecjalizowanej produkcji sadowniczej, owocowej, hodowlanej itp. powoduje dalszy spadek opłacalności produkcji rolnej.

6.2. Rozwój działalności badawczo-rozwojowej

Scenariusz innowacyjny	Scenariusz stagnacyjny
- Rozwinięcie powiązań pomiędzy sektorem B+R a przemysłem w celu dostosowania oferty do potrzeb rynku. - Powstanie regionalnego systemu innowacji, zapewniającego zaplecze B+R dla przemysłu. - Powstaje określona wizja roli sektora B+R i nauki w rozwoju gospodarki. - Powstanie grup eksperckich, powołanych przez środowisko gospodarcze, naukowe i polityczne, skupiające się na przewidywaniu trendów gospodarczych i technologicznych. Wdrożona zostaje sieć współpracy sektora B+R oraz przedsiębiorstw i instytucji otoczenia biznesu. Ośrodek koordynujący rozwój nowych technologii i innowacji (ŚCITT) tworzy skuteczny system transferu informacji i wiedzy w układzie lokalnym (powiaty, ośrodki miejskie, gminy)	- Sektor B+R pracuje w oderwaniu od rzeczywistych potrzeb przemysłu. - Problemy z utworzeniem regionalnego systemu innowacji. - Grupy eksperckie nie powstają lub po ich utworzeniu skupione są na własnych interesach. Szkolnictwo wyższe kształci dobrze jedynie w zakresie nauk podstawowych, występują trudności (niechęć) z jednej lub z obu stron) we współpracy sektora B+R z przemysłem, zaś regionalny system innowacyjny oraz grupy eksperckie pozostają tworam martwymi lub bardzo bezwładnymi.
- Grupy eksperckie powołane przez środowisko gospodarcze, naukowe i polityczne przygotowują odpowiednie instrumenty wsparcia MŚP i mikroprzedsiębiorstw. - Funkcjonuje system wspomagania ośrodków lokalnych i sektora MŚP przy tworzeniu projektów korzystających ze środków strukturalnych. - Sprawne systemy obsługi i rejestracji przedsiębiorstw. Powstała sieć współpracy sektora B+R oraz środowiska gospodarczego pracuje na rzecz sektora mśp i mikroprzedsiębiorstw, które rozwijają się szybko i innowacyjnie. Władze administracyjne starają się maksymalnie usprawnić obsługę przedsiębiorców.	- Grupy eksperckie nie interesują się firmami sektora MŚP i mikroprzedsiębiorstwami. - Administracja dostrzega w przedsiębiorcach tylko chęć obejścia przepisów. Przedsiębiorcy lokalni są słabi lub przenoszą się do przyjaźniejszych regionów. Brak jest lub występuje szczerkowo import inwestorów i przedsiębiorców do regionu.
- Powstaje porozumienie administracyjno-naukowo-gospodarcze w celu dokonywania bieżących czytelnych analiz społeczno-gospodarczych. - Ośrodki naukowe i B+R tworzą analizy na podstawie danych rzeczywistych z regionu i udostępniają je gminom i przedsiębiorstwom. - Wspieranie akredytowanych laboratoriów badań certyfikacyjnych. Dokonywane są na bieżąco analizy warunków rozwoju i konkurencyjności przedsiębiorstw. Czynniki endogeniczne rozwoju regionu są badane, a następnie wykorzystywane dla rozwoju mśp i mikroprzedsiębiorstw. Spada bezrobocie.	- Brak wsparcia przedsiębiorczości analizami i informacjami dotyczącymi czynników rozwoju. - Gminy i powiaty skazane są na niewielkie lokalne inicjatywy. Powolny rozwój lokalnej przedsiębiorczości bez wsparcia sektora B+R w niewielkim stopniu wpływa na zmniejszenie bezrobocia. Następuje odpływ młodych zdolnych ludzi.
Następuje rozwój sektora B+R oparty na wysoce wyspecjalizowanych prywatnych jednostkach badawczych. Powstaje rynek pomysłów i innowacyjnych rozwiązań.	Sektor B+R to nadal domena państwowych instytucji i uczelni wyższych. Wyniki badań i pracy naukowej - na skutek braku kapitału - w większości nie znajdują zastosowań praktycznych.
- Stworzenie systemu ekologicznego pozyskiwania energii w oparciu o dopłaty z UE i inne zachęty. - Stworzenie systemu zachęt do inwestowania w infrastrukturę oczyszczającą wodę i powietrze. - Promowanie przez lokalne i regionalne centra administracyjne ekologii, turystyki i agroturystyki. - Ograniczenie szkodliwego oddziaływania przemysłu na środowisko. Rozwijany i wdrażany jest program innowacji oraz wprowadzania nowych technologii ekologicznych, które zwiększają atrakcyjność naturalnych walorów województwa.	- Brak systemu ekologicznego pozyskiwania energii. - Powolna rozbudowa oczyszczalni ścieków. - Zaniedbanie promocji ekologii i agroturystyki. - System zbyt niskich kar za zanieczyszczanie środowiska. - Brak zachęt do inwestowania w czystość środowiska. Infrastruktura techniczna w rejonach atrakcyjnych turystycznie nie ulega znaczącym zmianom. Walory naturalne województwa nadal nie będą stanowić czynnika wzrostu turystyki, zwłaszcza na terenach wiejskich.

6.3. Budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

Scenariusz innowacyjny	Scenariusz stagnacyjny
• Władze lokalne wspomagają promocję gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych. • Podkreślane są walory historyczne i krajobrazowe podregionów. • Zbudowany jest system zachęt i doradztwa w tworzeniu klastrów opartych na lokalnych zasobach (np. kopaliny, owoce, walory uzdrowiskowe i in.). Przepływ informacji ważnych dla regionu pozwala na rozwój innowacji i przedsiębiorczości bazującej na naturalnych zasobach regionu.	• Władze lokalne obojętne na sprawy gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych. • Obojętny stosunek do walorów krajobrazowych i historycznych. • Brak zrozumienia roli klastrów w rozwoju lokalnym. Niska efektywność wykorzystania naturalnych walorów krajobrazowo - przyrodniczych jako czynnika wzrostu dodatkowych dochodów osób utrzymujących się z rolnictwa i turystyki.
• Wyodrębnienie usług przez większe firmy pozwala na rozwijanie się wyspecjalizowanych MŚP, korzystających z nowoczesnych technologii. • Optymalne wykorzystuje się technologie informatyczne i telekomunikacyjne, biotechnologię, inżynierię materiałową i in. w tradycyjnych procesach przemysłowych. • Rozwija się przemysł wysokiej techniki. • Wdrażane są techniki zautomatyzowane, energooszczędne i nie zanieczyszczające otoczenia. • Wdrażany jest recykling. • Wykorzystuje się alternatywne źródła energii. Następuje rozwój nowoczesnych firm, szczególnie w sektorze MŚP, co zmniejsza bezrobocie i wzmacnia poczucie tożsamości regionalnej.	• Większe firmy nie zwracają uwagi na sektor mśp. • Stabe wykorzystanie technologii informatycznej i telekomunikacyjnej, biotechnologii, inżynierii materiałowej i in. w tradycyjnych procesach przemysłowych. • Stabe powiązania pomiędzy sektorem B+R a przemysłem. • Nie funkcjonuje regionalny systemu innowacji. Duże przedsiębiorstwa nie stają się czynnikiem rozwoju mśp w systemie kooperacji branżowej.
• Wysoka kultura techniczna i zaadaptowanie rozwiązań naukowych w przemyśle. • Zaangażowanie środków zewnętrznych pozwalających na zmniejszenie kosztów działalności B+R (także w oparciu o środki z UE). • Przepływ informacji. • Wzrost nakładów na innowacje w przemyśle. • Powstanie firm innowacyjnych, wdrażających nowopowstałe technologie. • Wzrost zaangażowania MŚP w rozwój gospodarczy regionu. • Wzmocnienie pozycji konkurencyjnej gospodarki regionu wobec innych regionów kraju i UE. Koordinacja działań proinnowacyjnych oraz coraz szersze i pogłębione związki sektora B+R z przedsiębiorstwami, a także optymalne, przemyślane strategicznie, wykorzystanie środków UE spowoduje ogólny wzrost nakładów na innowacje i zwiększenie ilości firm wytwarzających produkty wysokiej techniki (high-tech)	• Niska kultura techniczna w przemyśle. • Stabe wykorzystanie środków z UE. • Staby przepływ informacji. • Mało firm innowacyjnych. • Stabe zaangażowanie mśp w rozwój gospodarczy regionu. • Gospodarka regionu niekonkurencyjna wobec innych regionów kraju i UE. Region nie generuje wzrostu konkurencyjności mśp. W konsekwencji gospodarka (w podstawowej części) opiera się na tradycyjnym przemyśle i niskich technologiach.
• Poprawa stanu dróg lokalnych w gminach. • Usprawniony przepływ informacji pomiędzy regionalnym i lokalnymi ośrodkami administracyjnymi i centrami innowacji. System komunikacji drogowej zapewnia szybki, bezpieczny i tani dostęp logistyczny dla producentów i klientów (zwłaszcza korzystających z usług turystycznych i uzdrowiskowych). Sprawna komunikacja elektroniczna gwarantuje bezpośrednią wymianę informacji, ułatwia zarządzanie i promowanie firm i instytucji życia gospodarczego i publicznego.	• Utrudniony przepływ informacji pomiędzy regionalnym i lokalnymi ośrodkami administracyjnymi. • Brak centrów innowacji. System komunikacyjny (drogi, koleje, sieć informatyczna i telekomunikacyjna) nie tworzy zintegrowanej sieci. Komunikacja z dużymi centrami przemysłowymi i naukowymi nadal słabo rozwinięta. Województwo ulega dalszej peryferyzacji i nie generuje regionalnych i lokalnych ośrodków innowacji.
• Usprawniony przepływ informacji pomiędzy środowiskiem naukowym, instytucjami wsparcia biznesu i centrami zarządzania i innowacji a społecznościami lokalnymi. • Silne samorządy lokalne, zdolne do szybkiego reagowania na możliwości rozwoju gospodarki lokalnej. • Wypracowanie wysokiego poziomu zaufania i współpracy	• Nauka sobie, społeczności lokalne sobie. • Samorządy lokalne osłabione przez spory polityczne i prywatę. • Brak zaufania pomiędzy środowiskami gospodarczym, administracyjnym, naukowym oraz politycznym.

między środowiskami gospodarczym, administracyjnym, naukowym oraz politycznym. Zbudowanie publicznych punktów dostępu do Internetu. Władze regionu i samorządy lokalne tworzą mobilny system wspierania rozwoju społeczno - gospodarczego, który opiera się na wysokim poziomie zaufania i współpracy środowisk gospodarczych, naukowych i administracji. Standardy obowiązującej kultury politycznej gwarantują trwałą strategię rozwoju opartą na otwartości gospodarki i wzroście innowacyjności oraz bezpieczeństwo inwestycyjne.	Internet trudnodostępny. Wewnętrzna mobilność systemu wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego ulega destabilizacji. Region traci wiarygodność dla zewnętrznych inwestorów, zwłaszcza chcących inwestować w nowoczesne technologie. Lokalni inwestorzy przenoszą się do innych regionów w kraju i UE.
- Upowszechnianie materiałów informacyjnych o możliwościach do uzyskania środków z UE. - Tworzone są strony internetowe z informacjami dla społeczności i samorządów lokalnych, a dane o ich adresach są podawane na bieżąco. - Rozbudowa usług on-line. MŚP i mikroprzedsiębiorstwa nie mają trudności z dotarciem do informacji i podjęciem współpracy z sektorem B+R.	- Tworzone strony internetowe z informacjami dotyczącymi środków z UE są trudne do znalezienia i mało czytelne dla osób spoza administracji. - Usługi on-line pozostają wciąż w sferze planów. Przedsiębiorcy nie wierzą w możliwość pozyskania środków, a pozyskanie jakiegokolwiek informacji związane jest ze stratą czasu.

6.4. Rozwój instytucji otoczenia biznesu

Scenariusz innowacyjny	Scenariusz stagnacyjny
- Stworzenie systemu zachęt i doradztwa w tworzeniu klastrów opartych na lokalnych zasobach (np. kopaliny, owoce, walory uzdrowiskowe i in.). - Wzrost liczby profesjonalnych szkoleń branżowych z różnych dziedzin (finanse, nowe technologie, współpraca i in.). W wyniku dobrej komunikacji, stałego monitorowania potrzeb oraz profesjonalnego szkolenia (kształcenia ustawicznego) powstają lokalne klustery przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych. Wykorzystują one lokalne zasoby (kopaliny, produkcja rolna, walory krajobrazowe, uzdrowiskowe itp. oraz tradycyjne przemysły regionu) i przełamują wewnętrzną konkurencję na rzecz tworzenia sieci, która generuje efekty synergetyczne, zwiększające konkurencyjność produktów i usług. Sieć taka zwiększa możliwość inwestowania (wspólne) w rozwój innowacji.	- Brak systemu zachęt i doradztwa w tworzeniu klastrów. - Mało profesjonalnych szkoleń branżowych. Brak środków inwestycyjnych w mśp, zwłaszcza na tworzenie kapitału ludzkiego oraz słaba komunikacja pomiędzy przedsiębiorstwami tego sektora obniży efekty synergetyczne.
- Rozwój sektora usług B2B (business to business) - usługi dla biznesu. - Efektywna restrukturyzacja istniejących branż. - Stworzenie systemu wsparcia mśp obejmującego zróżnicowane pakiety usług specjalistycznych. - Stworzenie inkubatorów przedsiębiorczości w obszarach wysokiego bezrobocia. - Rozwój inkubatorów przedsiębiorczości akademickiej. - Rozwinięcie sektora usług związanego z potrzebami społeczności lokalnych (zdrowie, spędzanie wolnego czasu i in.). Powstaje system inkubacji przedsiębiorczości, który zapewni efektywną i szybką restrukturyzację przedsiębiorstw ze względu na wymogi rynkowe. System wsparcia biznesu świadczy usługi, które pozwalają na wzrost chłonności nowych rozwiązań technologicznych i innowacji, przy stosunkowo niskim poziomie ryzyka inwestycyjnego.	- Stagnacja w sektorze B2B. - Zastój w branżach. - Spory na temat systemu wsparcia sektora mśp. - Spory polityczne związane z sektorem pomocy medycznej. - Brak inicjatyw dotyczących zagospodarowania wolnego czasu społeczności w gminach. Procesy związane z gospodarką regionalną przebiegają samoistnie z wszelkimi konsekwencjami charakterystycznymi dla obszarów słabo rozwiniętych. System władzy regionalnej koncentruje się na politycznych i partyjnych aspektach życia społecznego. Regionalna polityka gospodarcza staje się mało efektywna.
Poprawa dostępności do infrastruktury społecznej na terenach wiejskich, w tym doskonalenie sieci transportu publicznego Stąla poprawa dostępności rolników do systemowych instytucji wspomagania innowacji rolnych i przetwórstwa.	Brak zainteresowania dostępnością do infrastruktury społecznej na terenach wiejskich. Mieszkańcy wsi pozostają na marginesie ważnych wydarzeń informacyjnych i technologicznych, borykając się z podstawowymi problemami codzienności.

6.5. Budowa instytucjonalnych form współpracy nauki, administracji i gospodarki

Scenariusz innowacyjny	Scenariusz stagnacyjny
- Przygotowanie odpowiednich instrumentów wsparcia mśp. - Stworzenie przepisów podatkowych zachęcających do inwestowania w działalność innowacyjną. - Nisko oprocentowane kredyty inwestycyjne pozwalające na lepsze wykorzystanie szans rynkowych. Zachęty finansowe i administracyjne skutecznie stymulują myślenie innowacyjne i wdrażanie nowych rozwiązań w sektorze MŚP i mikroprzedsiębiorstw.	- Brak odpowiednich instrumentów wsparcia mśp. - Brak przepisów podatkowych zachęcających do inwestowania w działalność innowacyjną. - Banki nie biorą udziału w tworzeniu zachęt dla wprowadzania innowacyjności w regionie. Spadek nakładów na zakup nowych technologii i prace innowacyjne (współpraca mśp z B+R) obniży konkurencyjność przedsiębiorstw naszego województwa.
- Efektywna współpraca mśp z jednostkami badawczo-rozwojowymi i naukowymi. - Proinwestycyjna polityka władz i samorządów lokalnych. - Wzrost poczucia stabilności gospodarczej. - Odmłodzona, wysoko wykwalifikowana kadra z doświadczeniem międzynarodowym. Następuje wzrost świadomości właścicieli i zarządzających w zakresie inwestowania w rozwój zasobów ludzkich, zwłaszcza dla mśp. Systematyczne doskonalenie menedżerów i pracowników. Otwieranie rynku pracy dla młodej kadry. Wzrost współpracy podmiotów regionalnych z przedsiębiorstwami i instytucjami UE.	- Słaba współpraca mśp z jednostkami badawczo-rozwojowymi i naukowymi. - Polityka władz i samorządów lokalnych skierowana przeciw inwestorom z zewnątrz. - Brak poczucia stabilności gospodarczej. - Kadra konserwatywna, nie dopuszczająca młodych do głosu. Działania instytucji wsparcia (np. SCITT, SIPH, agendy i agencje) będą mało efektywne. Msp pozostaną na niskim poziomie techniczno - organizacyjnym i będą mało konkurencyjne.
- Silna i stabilna współpraca pomiędzy firmami tej samej branży na zasadzie uzupełniania asortymentu. - Konsolidacja MŚP umożliwiająca wzmocnienie pozycji rynkowej i łatwiejszy dostęp do kapitału. - Następuje wsparcie naukowo-badawcze nowych sektorów gospodarki. Powstaje zintegrowany, regionalny sektor wspierania biznesu oparty na sprawnym systemie komunikacji i zarządzania wiedzą.	- Słaba współpraca pomiędzy firmami tej samej branży. - Brak jasnej wizji roli sektora B+R i nauki w rozwoju gospodarki. - Słabe wsparcie naukowo-badawcze dla nowych sektorów gospodarki. System wspierania rozwoju przedsiębiorczości pozostaje nadal słabo rozwinięty. Przedsiębiorstwa tych samych branż będą konkurować wewnętrznie i nie stworzą grup zdolnych do generowania innowacji i pozyskiwania nowych technologii.
- Następuje identyfikacja potencjalnych mocnych stron obszarów zagrożonych marginalizacją. - Ma miejsce rewitalizacja obszarów słabo rozwiniętych. - Prowadzone są szkolenia i doradztwo ze strony sektora wspomagającego mśp. Tworzenie i wdrażanie programów rozwoju obszarów słabiej rozwiniętych i zagrożonych wewnętrzną peryferyzacją.	Obszary zagrożone marginalizacją pozostawione są same sobie. Władze samorządowe nie mają możliwości lub nie potrafią wdrożyć skutecznych programów rozwoju lokalnego. Gminy nie posiadają czytelnych i funkcjonalnych planów przestrzennego zagospodarowania. Spada zainteresowanie rozwojem przedsiębiorczości.
- Wprowadzenie przez centrum regionu zasady wspierania pomysłami innowacyjnymi obszarów słabych. - Zbudowanie systemu motywowania do działań innowacyjnych konserwatywnych władz lokalnych w gminach. - Stworzenie systemu wczesnego ostrzegania przed powstaniem zagrożenia degradacją gospodarczą, społeczną, ekologiczną czy innego rodzaju. Stworzenie systemu (z wykorzystaniem istniejących agencji rozwoju itp.) wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności na obszarach wiejskich.	Pozostawienie obszarów słabszych samym sobie. Rolnictwo pozostaje nadal w podobnej strukturze wielkości gospodarstw i profili produkcji. Wydajność pozwala na zaspokojenie potrzeb rodzinnych. Brak możliwości inwestycyjnych i bezrobocie hamują procesy restrukturyzacji.
- Powstaje sektor usług dla biznesu. - Rozwija się Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii. - Powstają parki technologiczne. Ułatwienia w funkcjonowaniu oraz wysokie technologie i innowacyjne rozwiązania stają się regułą.	- Sektor usług dla biznesu rozwija się bardzo powoli. - Działania ŚCITT u są utrudnione. - Parki technologiczne pozostają w sferze planów. Rozwój przedsiębiorczości ma charakter lokalny, jest powolny i mało innowacyjny.

6.6. Optymalne wykorzystanie funduszy UE

Scenariusz innowacyjny	Scenariusz stagnacyjny
Powstaje system wsparcia mśp zapewniający dostęp do środków Funduszy Strukturalnych UE.	Trudności uzyskania przez sektor mśp dostępu do środków Funduszy Strukturalnych UE.
- Stale szkolenia administracji samorządowych w zakresie wykorzystywania funduszy strukturalnych. - Wprowadzenie systemu premiującego inicjatywy lokalne i innowacyjność. - Stworzenie systemowych ułatwień wspomagających powstawanie <i>joint-ventures</i>. Wprowadzanie regionalnych i lokalnych systemów premiujących rozwój innowacji w życiu gospodarczym wsi i małych miejscowości.	Pozostawienie obszarów słabiej rozwiniętych pod względem infrastruktury lokalnej samym sobie.
- Organizowane są szkolenia dla aktualnych i przyszłych beneficjentów środków pomocowych. - Uczelnie i szkoły zawodowe wprowadzają obligatoryjny przedmiot traktujący o sposobach zdobywania środków z UE.	Absolwenci wchodzą w życie zawodowe całkowicie nieprzygotowani do zdobywania środków z UE.

Podstawowe cechy województwa świętokrzyskiego w roku 2013:

Scenariusz innowacyjny:

- Cechy gospodarki: dynamika, elastyczność, mobilność, innowacyjność, jakość, zdolność do podejmowania ryzyka, produktywność, przewagi konkurencyjne, postęp, specjalizacja
- Sektor B+R i naukowy: umiejętność wytwarzania nowych technologii i produktów przez naukowców i przedsiębiorców działających w sieciach powiązanych z nauką i badaniami
- Sektor MŚP będzie cechować innowacyjność, elastyczność, zdolność do podejmowania ryzyka, specjalizacja
- Sektor B+R będzie wrażliwy na wymogi rynku, dostępny, elastyczny, umiemy przewidywać potrzeby rynku
- Trwały rozwój innowacyjny regionu

Scenariusz stagnacyjny:

- Wszystko pozostanie po staremu: politycy będą się zwalczać, przedsiębiorcy będą za to płacić, a nauka pozostanie w lamusie.

Warto dodać, że przedstawione wyżej scenariusze łatwo można podać w innym układzie, odniesionym zasobów ludzkich, gospodarki, infrastruktury oraz rozwoju lokalnego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich i rolnictwa. Dla przykładu scenariusz dotyczący rozwoju lokalnego zawarty jest w działaniach wymienionych w części 6.1 (*Łatwy dostęp rolników...*), 6.4 (*Poprawa dostępności...*), 6.5 (*Następuje identyfikacja potencjalnych...; Wprowadzenie przez centrum...*) oraz 6.6 (*Stale szkolenia rolników...*).

7. Etapy realizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego w latach 2005-2013

7.1. Trzy płaszczyzny sieciowe służące do zbudowania nowoczesnego regionalnego systemu innowacji

Koncepcja systemu innowacyjnego postrzega gospodarkę nie tyle poprzez pryzmat tworzących ją instytucji ich działań, ile kładzie nacisk na interakcje zachodzące pomiędzy instytucjami i efekt synergii, jaki powstaje w wyniku powyższych powiązań.

W teorii badawczej opartej na systemach innowacyjnych podstawowym czynnikiem jest wiedza, stymulująca wzrost gospodarczy, natomiast najważniejszym elementem systemu innowacyjnego są przedsiębiorstwa, których kondycja determinuje konkurencyjność państw i dobrobyt społeczny. Funkcjonowanie w systemach innowacyjnych determinuje wyższy poziom innowacyjności przedsiębiorstw, bowiem przedsięwzięcia realizowane w sieciach w oparciu o współpracę różnych podmiotów mają większe szanse na odniesienie sukcesu. Najbardziej innowacyjne przedsiębiorstwa wyróżniają się silnymi powiązaniami ze sferą B+R, zaś najbardziej innowacyjne regiony to takie, w których władze wspierają powyższe powiązania.

Założeniem strategii jest, iż zasadniczo całe społeczeństwo objęte będzie procesem **kształtowania postaw proinnowacyjnych**. Proces ten ma obejmować kształcenie dzieci i młodzieży w systemie edukacji, w ramach zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, przy jednoczesnej rozbudowie bazy komputerowej. Zajęcia organizowane będą przez szkoły oraz różnorodne organizacje szkoleniowe. Ponadto musi nastąpić przekwalifikowanie dorosłych w celu dostosowania ich umiejętności do wymogów rynku pracy, organizowane głównie przez Urzędy Pracy, jak również przez różnorodne organizacje szkoleniowe.

Działania na rzecz **adaptacji wynalazków, nowych technologii, benchmarkingu** powinny być maksymalnie szerokie i stwarzać możliwość dostępu wszystkich zainteresowanych do informacji o wynalazkach, nowych technologiach i benchmarkingu. W tym celu powinny powstać Gminne Centra Innowacji i Transferu Technologii, współpracujące z Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii. Władze samorządowe powinny sprzyjać przedsiębiorcom we wdrażaniu wynalazków, nowych technologii i benchmarkingu poprzez pomoc w dostępie do kredytów, leasingu, pomoc w emisji obligacji itp.

Badania i Rozwój winny koncentrować się na wybranych przedsięwzięciach, w zasadzie finansowanych ze środków krajowych i międzynarodowych.

Głównym ośrodkiem koordynującym **Badania i Rozwój** na terenie województwa będzie Politechnika Świętokrzyska, której działalność koncentruje się na propagowaniu nowości technicznych i technologicznych, unowocześnianiu istniejących instalacji poprzez stosowanie dokładniejszych czujników, układów wykonawczych, stosowanie sterowników programowalnych, sterowania komputerowego oraz integracja współpracy specjalistów z różnych branż.

W szczególności, biorąc pod uwagę potencjalne możliwości odkryć, powinno koncentrować się uwagę na następujących dziedzinach:

- akredytowanych laboratoriach badań certyfikacyjnych,
- wspomaganie automatyzacji procesów,
- informatyce, oprogramowaniu, budowie komponentów, technice laserowej,
- budowie sprzętu budowlanego, przemyśle materiałów budowlanych,
- innych dziedzinach, w miarę powstających możliwości finansowania oraz możliwości kadrowych i organizacyjnych.

7.1.1. Stworzenie i rozwój sieci (klastery) w strategicznych dla regionu sektorach gospodarczych

Rozwój endogeniczny regionu wymaga współdziałania podmiotów o komplementarnym charakterze. Region świętokrzyski ma zasoby, których obecność sprzyja budowie sieci i klastrów. I tak:

- jest bogaty w surowce stosowane w budownictwie, jak również skupia znaczny potencjał przemysłu budowlanego,
- ma tradycje w niektórych dziedzinach przemysłu maszynowego jak również ma unikalne w skali kraju laboratoria i specjalistów (zarówno w przemyśle jak i w sektorze naukowo-badawczym),
- ma bogate tradycje uzdrowiskowe jak również bardzo dobrze rozwiniętą onkologię i kardiologię;
- ma czyste środowisko naturalne o ciekawym ukształtowaniu oraz dużych i zwartych obszarach o znacznych walorach krajobrazowych,
- w części południowo-wschodniej, dzięki specyficznemu mikroklimatowi ma obszary stanowiące zagłębie owocowo-warzywne.

Koncepcja regionalnego systemu innowacyjnego stanowi nowe podejście do problematyki innowacji, postrzegając gospodarkę regionu jako sieci powiązanych wzajemnie podmiotów i instytucji, warunkująca synergię efektów ich współpracy. RSI zorientowana jest na pozytywny charakter innowacji, co oznacza iż władze i instytucje regionalne uwzględniają zarówno wszelkie interakcje występujące w regionie jak również specyficzne cechy branżowe przedsiębiorstw skupionych w danym regionie. Wymienione wyżej i inne walory regionu stanowią doskonałą bazę do stworzenia klastrów przedsiębiorstw i wykorzystania efektu synergii.

7.1.2. Stworzenie i rozwój sieci wokół kluczowych dla regionu obszarów badawczo-rozwojowych, w tym powstawanie parku naukowo-technologicznego

Szybki rozwój badań oraz techniki badawczej przy jednoczesnych ograniczeniach finansowych sprawiają, iż baza laboratorium Politechniki ulega sukcesywnemu starzeniu. Dlatego w ramach Regionalnej Strategii Innowacji należy doprowadzić do poprawy, udoskonalenia i w pewnym zakresie rewalizacji bazy materiałowej niezbędnej do badań naukowych i ujęcia jej w nowoczesne formy organizacyjne.

Docelową formą organizacyjną winien być Świętokrzyski Park Naukowo-Technologiczny jako samodzielna spółka prawa handlowego będąca własnością konsorcjum z odpowiednim udziałem Politechniki Świętokrzyskiej. Umożliwi to:

- podniesienie na wyższy poziom jakości kształcenia kadry inżynierskiej i prac badawczych służących zarówno dydaktyce, jak i rozwojowi nauki (więcej nowych, unikatowych w skali kraju specjalności, prowadzenie badań i zajęć dydaktycznych w nowoczesnych laboratoriach naukowo-badawczych);
- stworzenie bazy badawczej oraz warunków do podjęcia równorzędnej współpracy naukowej z ośrodkami naukowymi rozwiniętych krajów europejskich, w tym współpracy w ramach europejskich programów badawczych;
- stworzenie bazy laboratoryjnej dla przemysłu regionu świętokrzyskiego. Rozwój gospodarczy regionu będzie realizowany w oparciu o istniejące już przedsiębiorstwa oraz przedsiębiorstwa nowo powstające, zaliczane do przedsiębiorstw małych i średnich. Ich konkurencyjność na rynkach europejskich wymaga bazy naukowo-badawczej, której indywidualne tworzenie (zwłaszcza dla przedsiębiorstw małych i średnich) jest wręcz niemożliwe. Zapleczem naukowo-badawczym dla regionu powinny stać się, odpowiednio wyposażone, laboratoria Politechniki Świętokrzyskiej.

W pierwszym etapie park zostanie utworzony na bazie siedmiu laboratoriów, które mają znaczące osiągnięcia naukowo-badawcze oraz uznanie krajowe i międzynarodowe, i mogą współpracować z ośrodkami europejskimi, wzmacniając tym samym innowacyjność i konkurencyjność regionu. Są to:

- **Akredytowane Laboratorium Elektrotechniki Pojazdowej**, prowadzące od 15 lat badania urządzeń elektrotechniki i elektroniki pojazdowej. Jako jedno z trzech tego typu laboratoriów badawczych w Polsce jest upoważnione do wydawania świadectw certyfikacyjnych. Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej urządzenia wyposażenia pojazdów oraz elektryczne urządzenia przemysłowe i użytku powszechnego muszą spełniać wymagania kompatybilności elektromagnetycznej (EMC). W związku z tym konieczna jest rozbudowa Laboratorium i rozszerzenie jego oferty o badania EMC. Umożliwi to wyjście naprzeciw wymaganiom stawianym przez dyrektywy i inne akty normatywne obowiązujące w Unii Europejskiej, co stanowi warunek wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw regionu świętokrzyskiego. Ponadto pozwoli to na poszerzenie zakresu współpracy Politechniki Świętokrzyskiej z gospodarką naszego regionu poprzez współudział w tworzeniu i optymalizacji nowoczesnych urządzeń, dzięki którym zostanie ograniczone generowanie zakłóceń elektromagnetycznych oraz oszczędności energii.
- **Laboratorium Materiałów i Konstrukcji Budowlanych**, zajmujące się atestacją materiałów budowlanych i elementów konstrukcji. Rozbudowa i unowocześnienie laboratorium pozwoli na jakościową i ilościową poprawę usług na rzecz podmiotów gospodarczych tradycyjnie wyspecjalizowanych w branży budowlanej.
- **Laboratorium Diagnozowania Obiektów Technicznych**, dysponujące oryginalną metodą diagnozowania opartą na metodzie akustycznej. Umożliwia ona ilościową ocenę uszkodzeń w dużych obiektach (np. mosty żelbetonowe, laminowane instalacje przemysłowe, duże zbiorniki naziemne bez konieczności ich opróżniania i in.).
- **Laboratorium Mechaniki Pękania**, które koncentruje swoje badania na problemach mechaniki pękania. Jego rozbudowa pozwoli na stworzenie laboratorium badań wytrzymałościowych i diagnostycznych, głównie metali.
- **Centrum Laserowych Technologii Metali**, którego rozbudowa pozwoli na zintensyfikowanie prowadzonych prac naukowych, związanych z laserową obróbką metali i kompozytów syntetycznych. Rozbudowa umożliwi także podjęcie nowej tematyki, która we współpracy z innymi ośrodkami naukowo-badawczymi regionu, może stać się jego specjalnością. Są to w szczególności obszary badań:
 - wykorzystanie laserów w medycynie,
 - wykorzystanie laserów w konserwacji i renowacji dzieł sztuki.
- **Laboratorium Komputerowych Pomiarów Wielkości Geometrycznych**, które jest placówką prowadzącą badania w zakresie nowoczesnych technik pomiarowych. Jego zmodernizowanie pozwoli na utrzymanie na odpowiednim poziomie prac na rzecz rozwoju metrologii, a także współpracy z zakładami regionu świętokrzyskiego.

Laboratorium Pomiarów Jakości Energii, którego budowa umożliwi wykorzystanie do pomiarów jakościowych parametrów energii elektrycznej i ciepła oraz budowę systemu zarządzania i sterowania lokalnym systemem ciepłowniczym. Ma to szczególne znaczenie w przypadku korzystania z lokalnych systemów energetycznych (budownictwo indywidualne, małe i średnie przedsiębiorstwa, małe osiedla) i pozwoli na oszczędność energii, a także ochronę środowiska. Rozbudowa tego laboratorium umożliwi włączenie się do współpracy międzynarodowej w tak ważnej dziedzinie, jaką jest ochrona środowiska.

7.1.3. Stworzenie i rozwój regionalnej sieci na rzecz wsparcia biznesu, zwłaszcza w zakresie transferu technologii

Wydaje się konieczne tworzenie takich struktur i systemów, które na podstawie wspólnych zależności będą łączyć swoje działania z obszarem innowacyjności. W tworzeniu innowacji produktowych, organizacyjnych, informacyjnych, edukacyjnych podmioty muszą widzieć swój konkurencyjny sukces. Instytucjami, które odgrywać będą czołową rolę w procesie rozbudowy usług proinnowacyjnych, są w szczególności: ŚCITT, Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa, EPRD, Centrum Promocji Metod Zarządzania przy Akademii Świętokrzyskiej, Ośrodek Metodyki Kształcenia Przedsiębiorczości, szkoły wyższe takie jak Politechnika Świętokrzyska, Akademia Świętokrzyska, Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji, Wyższa Szkoła Handlowa, Wyższa Szkoła Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką i Wyższa Szkoła Technik Komputerowych i Telekomunikacyjnych i inne, a także organizacje otoczenia biznesu. Tworzyć będą one zintegrowaną sieć oferującą pakiety usług

proinnowacyjnych oraz elastyczny sposób współpracy, pozwalający szybko reagować na oddolne potrzeby.

W celu zidentyfikowania oddolnych potrzeb jak i potencjalnych możliwości endogenicznego rozwoju, w ramach Regionalnej Strategii Innowacji położono nacisk na tworzenie lokalnych centrów innowacji. Lokalne zespoły wsparcia procesów proinnowacyjnych będą zajmować się identyfikacją potrzeb, udzielaniem informacji, doradztwem i szkoleniem dla małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki współpracy lokalnych zespołów innowacji z szerokim spektrum podmiotów rozwijających innowacje, możliwe będzie wypracowanie efektywnego systemu innowacji. System ten będzie stanowił istotną formę kontaktów środowisk biznesowych, około-biznesowych, naukowo-dydaktycznych z administracją państwową i samorządową. W ten sposób wykreowany zostanie prężny system przepływu informacji i współpracy różnych środowisk dla rozwoju regionu świętokrzyskiego.

Budowa preinkubatorów i inkubatorów przedsiębiorczości powinna być prowadzona z myślą wykorzystania potencjału absolwentów wyższych uczelni na rzecz endogenicznego rozwoju. Usługi, realizowane w ramach inkubatorów czy pomysły na produkcję powinny być wspierane i rozwijane przy doradczej pomocy środowisk około-biznesowych i naukowo-badawczych. W szczególności zwracać należy uwagę na komercjalizację innowacyjnych pomysłów studentów i absolwentów szkół technicznych, stawiających swoje pierwsze kroki w biznesie w inkubatorach przedsiębiorczości.

Powoływane czy to przy uczelniach (akademickie inkubatory) czy to w gminach inkubatory przedsiębiorczości powinny być traktowane jako specyficzne szkoły przedsiębiorczości, wspomagane przez instytucje doradcze i około-biznesowe. Do tworzenia inkubatorów można wykorzystać budynki poprzemysłowe i wolne powierzchnie w budynkach miast czy gmin. Tworzenie w takich budynkach w miarę potrzeb i możliwości parków przemysłowych należy traktować jako bazę produkcyjną dla mikroprzedsiębiorstw i małych firm.

7.2. Etap I: okres realizacji 2005–2007

Celem doraźnym, koniecznym do realizacji w ciągu krótkiego okresu czasu (1–3 lata), jest budowanie Regionalnego Systemu Innowacji. Osiągnięcie tego celu związane jest z realizacją sześciu celów warunkujących (składających się z kolei z 26 priorytetów), przedstawionych w rozdziale 5.

Regionalny System Innowacji powinien doprowadzić do zwiększenia udziału przedsiębiorstw o wysokiej innowacyjności w ogólnej liczbie małych i średnich firm.

Istotną pomocą w realizacji Regionalnej Strategii Innowacji będą programy pomocowe Unii Europejskiej. Priorytety i działania, na które zarezerwowano znaczne środki, wymienione są w następujących programach:

- Sektorowe Programy Operacyjne:
 - Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP);
 - Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL);
 - Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich.
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.
- Program Ramowy Unii Europejskiej Badań, Rozwoju Technologicznego oraz Prezentacji, Wspomagającej Tworzenie Europejskich Obszarów Badawczych oraz Innowacji.

Niektóre z tych programów są omówione w kolejnych podrozdziałach.

7.2.1. Sektorowe Programy Operacyjne

Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP)

W ramach tego programu sektorowego realizowane będzie tworzenie korzystnych warunków do wzrostu innowacyjności w gospodarce jako czynnika silnie oddziałującego na zwiększenie jej konkurencyjności. SPO WKP finansowany jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF). Szczegółowe działania dotyczą:

- pomocy doradczej oraz usług informacyjnych i szkoleniowych dla mśp oraz osób podejmujących działalność gospodarczą,
- wsparcia dla rozwoju otoczenia instytucjonalnego i finansowego małych i średnich przedsiębiorstw,
- współfinansowania kosztów specjalistycznej pomocy doradczej dla przedsiębiorców wdrażających nowe lub zmodernizowane technologie,
- udzielania grantów inwestycyjnych,
- współfinansowania projektów związanych z wdrażaniem wyników prac badawczo-rozwojowych,
- wspierania przedsiębiorstw w rejestracji patentów i wzorów użytkowych w kraju i za granicą,
- wsparcia przedsiębiorstw w zakresie wdrażania systemów jakości oraz wsparcia rozwoju firm gospodarki elektronicznej,
- tworzenia mechanizmów i struktur sprzyjających działalności innowacyjnej.

SPO WKP obejmuje również promowanie silniejszej współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i instytucjami badawczo-rozwojowymi, ukierunkowanej na większą absorpcję zaawansowanych technologii do sektora produkcyjnego. Działania przewidziane w tym SPO są szansą dla aktywizacji uczelni.

Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL)

W ramach tego programu realizowane są dwa priorytety:

1. **Aktywna polityka rynku pracy i integracja społeczna.**
2. **Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy.**

Szczegółowe działania dotyczą:

- dostosowania do potrzeb rynku pracy oferty edukacyjnej szkół i placówek kształcenia ustawicznego,
 - przygotowania społeczeństwa do funkcjonowania w systemie globalnej gospodarki rynkowej poprzez podniesienie kwalifikacji i wiedzy ogólnozawodowej dorosłych oraz wzmocnienie zaangażowania partnerów społecznych w rozwój i podnoszenie kwalifikacji pracowników,
 - pomocy dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą w sektorach innowacyjnych i gospodarce,
 - rozwoju kadr technologii i innowacji,
 - rozpowszechniania nowych form zatrudnienia poprzez szkolenia ogólne i specjalistyczne,
 - wyspecjalizowanego doradztwa, stażów, praktyk,
- współpracę między przedsiębiorstwami oraz przedsiębiorstwami a sektorem nauki, badań i rozwoju.

Zapisy dotyczące rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności i transferu technologii zostały zawarte jedynie w priorytecie 2. Jego realizacja umożliwi dostosowanie do potrzeb rynku pracy, oferty edukacyjnej szkół i placówek kształcenia ustawicznego, przygotowanie społeczeństwa do funkcjonowania w systemie globalnej gospodarki rynkowej poprzez podniesienie kwalifikacji i wiedzy ogólnozawodowej dorosłych oraz wzmocnienie zaangażowania partnerów społecznych w rozwój i podnoszenie kwalifikacji pracowników.

W ramach tego priorytetu będą realizowane następujące działania:

1. Zwiększenie dostępu do edukacji - promocja kształcenia przez całe życie.
2. Podniesienie jakości edukacji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy.
3. Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki.
4. Wzmocnienie zdolności administracyjnych.

Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich (SPO ROL)

Cele główne programu to:

- Poprawa konkurencyjności oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju sektora rolnego.
- Wsparcie dla przemysłu przetwórczego w celu poprawy jego pozycji konkurencyjnej.
- Wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich.

W ramach tego programu realizowane są dwa priorytety i działania:

1. Wspieranie zmian i dostosowań w sektorze rolno-żywnościowym.
2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

Szczegółowe działania to:

- inwestycje w gospodarstwach rolnych,
- ułatwianie startu młodym rolnikom,
- szkolenia,
- wsparcie doradztwa rolniczego,
- poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych,
- przywracanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego naturalną katastrofą i/lub pożarem oraz wprowadzenie odpowiednich instrumentów zapobiegawczych,
- scalanie gruntów,
- odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego,
- różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów,
- gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi,
- rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem.

Program operacyjny wdrażany będzie na terenie całego kraju w latach 2004-2006, przy założeniu, że realizacja płatności odbywać się będzie do końca 2008 roku. Źródłem finansowania będą środki publiczne: budżetu państwa, budżetów samorządów regionalnych i lokalnych oraz Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji w Rolnictwie - Sekcja Orientacji (EAGGF), jak również środki inwestorów prywatnych.

7.2.2. ZPORR – Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Jednym z ważnych zagadnień o charakterze horyzontalnym, które odgrywa dominującą rolę w ZPORR jest rozwój społeczeństwa informacyjnego. Według zapisów zawartych w ZPORR, większość działań finansowanych w ramach tego programu powinno mieć na uwadze zagadnienia dotyczące innowacji priorytetów transferu nowych technologii, jak też przygotowanie społeczności lokalnych do absorpcji produktów wytworzonych w oparciu o nowe technologie. Zapisano również kilka działań, które jednoznacznie nakierowane są na zagadnienia dotyczące kwestii innowacyjności i przedsiębiorczości. Do takich działań należą:

Działanie 1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego.

Działanie 2.5. Promocja przedsiębiorczości.

Działanie 2.6. Regionalne Strategie Innowacji.

Działanie 3.4. Mikroprzedsiębiorstwa.

W ramach ZPORR będą mogły być realizowane inwestycje gwarantujące dostateczne wyposażenie instytucji publicznych w nowoczesne narzędzia (*software/hardware*) oraz wsparcie projektów z zakresu technik multimedialnych, informacyjnych i komunikacyjnych w przedsiębiorstwach, co przyczyni się m. in. do ułatwienia dostępu obywateli, przedsiębiorstw, osób rozpoczynających lub prowadzących działalność gospodarczą do informacji gospodarczej i regionalnej. Istotnym celem działania będzie poprawa przepustowości i jakości regionalnej sieci teleinformatycznej oraz zapewnienie i poprawa dostępu do Internetu, w pierwszym rzędzie dla placówek administracji, edukacyjnych, szkoleniowych i innych.

ZPORR ma również na celu wzrost konkurencyjności sektora małych i średnich przedsiębiorstw, tworzenie warunków sprzyjających działalności innowacyjnej i wdrażaniu nowych technologii, budowania stabilnej i równomiernej sieci małych i średnich podmiotów gospodarczych, tworzenie miejsc pracy oraz poprawę konkurencyjności i jakości oferty produktów i usług regionalnych.

Poprzez rozwój regionalnego systemu instytucjonalnego zostaną stworzone warunki sprzyjające działalności innowacyjnej i wdrażaniu nowych technologii, w oparciu o posiadany potencjał naukowo-badawczy. Rozwijać się będzie silna, zorientowana na urynkowanie innowacji, współpraca pomiędzy przedsiębiorstwami i instytucjami badawczo-rozwojowymi (B+R).

7.2.3. Program Ramowy Unii Europejskiej Badań, Rozwoju Technologicznego oraz Prezentacji, Wspomagającej Tworzenie Europejskich Obszarów Badawczych oraz Innowacji

Instrumenty w ramach VI Programu Ramowego ukierunkowane są na rozprzestrzenienie strukturalne Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Poprzez otwarty dostęp do prowadzonych w Europie badań i dużej wiarygodności badań prowadzonych w ramach Wspólnoty Europejskiej, powinny one stymulować generowanie rozwoju gospodarki poszczególnych regionów, które jednocześnie będą otwarte na gospodarkę europejską i światową. Szczególny nacisk został położony na stworzenie ogólnoeuropejskiego systemu Badawczych Centrów Doskonałości oraz finansowanie zintegrowanych projektów badawczych, w których partycypować będą jednostki badawcze, jak i indywidualni badacze z wszystkich regionów Europy.

Poważnym zamierzeniem ostatniego Programu Ramowego jest powiązanie jak największego zakresu badań i działań proinnowacyjnych z rozwojem regionalnym, dotyczy to głównie wspierania rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości, pomoc w zdobywaniu doświadczeń w oparciu o współpracę z innymi regionami i placówkami badawczymi, jak i tworzenie sprzyjających warunków dla prac badawczych i innowacji. Kolejnym ważnym zagadnieniem podjętym w ramach VI Programu Ramowego jest wspieranie budowy większej ilości i lepiej wyszkolonej kadry dla potrzeb badań naukowych i nowych technologii. Przewiduje się realizację tego zadania poprzez wspólne prace badawczo-szkoleniowe, wspieranie przemieszczania się pracowników naukowych z regionów najwyżej rozwiniętych do słabiej rozwiniętych w ramach tzw. transferu wiedzy i dalszą kontynuację programów mobilności badaczy z regionów słabo rozwiniętych do laboratoriów i jednostek badawczych z regionów najbogatszych. Działania te będą ściśle powiązane z zamierzeniami rozwojowymi, zdefiniowanymi przez poszczególne regiony w ramach Funduszy Strukturalnych. Dla obszarów Celu 1 możliwe jest wspólne finansowanie tych zamierzeń zarówno z Programu Ramowego jak i Funduszy Strukturalnych. Pozwoli to w wielu wypadkach na 100% pokrycie kosztów projektów i szkoleń badaczy.

7.3. Etap 2: okres realizacji 2007-2013

Całość działań innowacyjnych można podzielić na trzy grupy problemowe. Pierwsza grupa problemowa to „Kształtowanie postaw proinnowacyjnych”. Obejmuje ona zagadnienia „Kształtowanie postaw innowacyjnych” oraz „Tworzenie mechanizmów i struktur sprzyjających działalności innowacyjnej”. Druga grupa to „Adaptacja wynalazków i nowych technologii, benchmarking”. Trzecia to „Badania i Rozwój”. Zagadnieniom tym poświęcone są następne trzy części strategii.

7.3.1. Kształtowanie postaw proinnowacyjnych

W zakresie realizacji zadań problemu kształtowania postaw innowacyjnych szczególna rola przypada placówkom oświatowym oraz szkołom wyższym i organizacjom wspierania biznesu.

Generalnie problem ten opisany jest jako „Cel 1” *Rozwój zasobów ludzkich ze szczególnym uwzględnieniem budowy postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych w społeczeństwie informacyjnym* (patrz załącznik 4).

Liderem inicjatyw w dłuższym okresie czasu powinno być Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, głównie przez inspirowanie i wspieranie organizacji bezpośrednio realizujących to zadanie, takich jak Ośrodek Metodyki Kształcenia Przedsiębiorczości koordynujący i nadzorujący całokształt przedsięwzięć w tym zakresie w oświacie. Mieszkańcy województwa powinni mieć świadomość wagi działań proinnowacyjnych dla regionu - dlatego w systemie oświaty należy wprowadzić elementy informujące i stymulujące rozwój innowacyjnego myślenia. Oznacza to konieczność podjęcia odpowiednich inicjatyw nakierowanych na środowisko nauczycieli, także akademickich. Można powiedzieć, że jednym z podstawowych zadań w tym okresie powinno być szerzenie kultury proinnowacyjnej.

W dłuższym okresie czasu (lata 2007-2013) Ośrodek winien wypracować sposoby współpracy z podobnymi Ośrodkami w kraju i za granicą. Inspirować i wspierać współpracę między zainteresowanymi placówkami oświatowymi, wymianę uczniów i nauczycieli, organizację studiów, wycieczek, konferencji. Celowe jest wydawanie publikacji.

Podobne zadania w środowisku akademickim spełniać winno Centrum Promocji Metod Zarządzania. Centrum winno inspirować i wspierać współpracę uczelni regionu z partnerami zagranicznymi, inspirować wyjazdy studentów i nauczycieli akademickich na staże zagraniczne, praktyki wakacyjne, konferencje naukowe.

Zespół Staropolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej podobne działania winien prowadzić w środowisku właścicieli, menedżerów i pracowników MSP. Kształtowanie postaw proinnowacyjnych powinno odbywać się na drodze szkoleń, staży w instytucjach naukowo-badawczych, poprzez transfer technologii, informację, doradztwo.

Zespół EPRD Biura Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionu winien wspierać w tym zakresie samorządy lokalne.

Wydaje się celowe, aby w miarę możliwości i potrzeb powstawały inne organizacje samorządowe lub firmy konkurencyjne propagujące przedsiębiorczość.

Wydaje się celowe powiązanie realizacji tych zadań z kształtowaniem wyjazdów do pracy za granicą na okres kilku, kilkunastomiesięczny – pozwalający zapoznać się i nabyć doświadczeń we wdrażaniu innowacji.

Działalność w latach 2007–2013 wyżej wymienionych organizacji winna uwzględniać doświadczenia lat 2005–2006, w szczególności w realizacji celu warunkującego - dostosowanie systemu edukacji kształtującego postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze.

W zakresie problemu „Tworzenie mechanizmów i struktur sprzyjających działalności innowacyjnej” proponuje się rozbudowę i doskonalenie działania organizacji wyżej wymienionych. Zadanie to także obejmuje inspirowanie przez wyżej wspomniane organizacje powstawania i rozwoju inkubatorów, parków przemysłowych i parków technologicznych. W latach 2007-2013 celowa jest stabilizacja źródeł finansowania tych organizacji przez zapewnienie stałych wpływów budżetowych tak samorządów lokalnych jak i budżetu państwa, w tym środków z Ministerstwa Nauki i Informatyzacji oraz środków Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Niektóre z wyżej wymienionych organizacji winny uzyskiwać środki od przedsiębiorstw.

7.3.2. Adaptacja wynalazków i nowych technologii, benchmarking

Realizacja zadań w zakresie tego problemu ma zasadnicze znaczenie, bowiem w ten sposób przede wszystkim upowszechniać się będą w regionie innowacje.

Adaptacji wynalazków i nowych technologii w regionie, sprzyjać winna zmiana wzorów konsumpcji i modeli produkcji w Polsce na bardziej korzystne dla trwałego i zróżnicowanego rozwoju (proekologiczne) oraz zwiększenie sprawności wdrażania nowoczesnych rozwiązań w gospodarce. Realizacja tego problemu opisana jest w załączniku 4 jako „Cel 2” ***Rozwój gospodarki regionalnej w oparciu o innowacje i nowe technologie oraz poprawienie warunków dla endogenicznego rozwoju*** wśród celów długookresowych.

Realizacja tego problemu w dłuższym okresie czasu (lata 2007-2013) wymaga wypracowania i stabilizowania powiązań między przedsiębiorstwami a placówkami badawczymi. Istotna rola przypada w tym zakresie organizacjom wspierającym rozwój przedsiębiorstw.

W działaniach na rzecz zwiększania sprawności wdrażania nowoczesnych rozwiązań w gospodarce istotna rola przypada Świętokrzyskiemu Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Zespołowi Staropolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej oraz inkubatorom przedsiębiorczości.

ŚCITT ma też szczególną rolę do odegrania w zakresie transferu technologii w obszar regionu (Regionalna Sieć Transferu Technologii i Innowacji) oraz z regionu do kraju (powiązanie z Krajową Siecią Innowacji) i poza kraj (Europejska Sieć Innowacji). Dostępne zasoby innowacyjne (patenty, licencje) są w regionie ograniczone. Należy rozwijać system oparty na elastycznych, oddolnych kon-

taktach przedsiębiorców z punktami informacyjnymi w terenie (powiatach, czy w przyszłości może i w gminach). Duże znaczenie będą mieć także kontakty instytucji wspierających innowacyjność z podobnymi w innych regionach. W regionie należy utworzyć zaplecze infrastrukturalne, które będzie partnerem dla firm przy adaptowaniu pozyskanych technologii i rozwiązań innowacyjnych dla potrzeb firm świętokrzyskich.

W latach 2007-2013 winny być wykorzystane doświadczenia powyższych instytucji z realizacji w latach 2005-2006 celu warunkującego „Rozwój instytucji otoczenia biznesu”, takie jak: tworzenie przedsiębiorstw opartych na wiedzy, wirtualnych, e-biznesu, rozwój inkubatorów czy wspieranie klastrów (por. tabela w rozdziale 5).

W realizacji problemu „Zmiana wzorów konsumpcji i modeli produkcji w Polsce na bardziej korzystne dla trwałego i zrównoważonego rozwoju” szczególne znaczenie mieć będą doświadczenia z realizacji w latach 2005-2006 celu warunkującego „Budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego” (por. cytowana tabela), a zwłaszcza wdrażanie projektów elektronicznego obiegu dokumentów, elektronicznych usług dla ludności oraz budowa publicznych punktów dostępu do internetu, czy budowa regionalnych i lokalnych sieci szerokopasmowych, centrów zarządzania sieciami, platform elektronicznych i bezpiecznych systemów transmisji danych.

Wśród celów długookresowych dla realizacji tego problemu znaczenie ma realizacja wymienionego w Załączniku 4 „Celu 3” ***Zrównoważony rozwój, czyli ochrona środowiska i regionalne zarządzanie zasobami naturalnymi*** oraz „Celu 4” ***Rozwój miast i obszarów wiejskich w oparciu o rozwiązania innowacyjne, poprawienie jakości życia mieszkańców wsi poprzez dywersyfikację gospodarczą***.

7.3.3. Badania i Rozwój

Dla realizacji strategii innowacji szczególne znaczenie ma realizacja przedsięwzięć z zakresu badań. Jeżeli chodzi o przedsięwzięcia w tym zakresie w latach 2007-2013 to szczególne znaczenie będzie mieć umocnienie niezbędnych do tego struktur organizacyjnych i zapewnienie stałych źródeł finansowania badań. Wśród celów długookresowych problem ten opisany jest szczegółowo w Celu 2 (por. Załącznik 4).

Zadania te w celach warunkujących opisane są w celu: „Rozwój działalności badawczej na rzecz wyzwalania wewnętrznych czynników rozwoju regionu” (por. tabela w rozdziale 5).

Ważną rolę do spełnienia ma tutaj Politechnika Świętokrzyska. Jej laboratoria, szczególnie te wymienione w części 7.1.2, będą miały - w powiązaniu z parkami technologicznymi - znaczny wpływ na proces rozwoju działalności badawczo-rozwojowej w regionie. W proces rozwoju działalności B+R włączy się zapewne także Wyższa Szkoła Technik Komputerowych i Telekomunikacyjnych jak również laboratoria branżowe.

8. System wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji województwa świętokrzyskiego na lata 2005–2013

8.1. Struktura zarządzania i monitoringu

8.1.1. Wdrażanie

Dla wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego zostanie utworzona jednostka koordynująca (Centrum Monitoringu RSI). Do zadań tej jednostki należeć będzie:

- monitoring wdrażania zadań w ramach strategii;
- nadzór nad prawidłowością realizowanych zadań;
- przedstawianie informacji Zarządowi oraz Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego o realizowanych zadaniach w ramach strategii;
- współpraca z Konsorcjum Projektu Regionalnej Strategii Innowacji dla wdrażania zadań wynikających z realizacji założeń projektu;
- opracowanie i wprowadzenie w życie, przy udziale grup eksperckich oraz Regionalnego Forum Innowacji, Programu Wykonawczego na lata 2007-2013, a następnie na dalsze lata. W skład Regionalnego Forum Innowacji wchodzi przedstawiciele instytucji i organizacji działających w regionie, pracownicy nauki, właściciele przedsiębiorstw, przedstawiciele władz regionalnych, wykonawcy projektu, osoby zainteresowane problematyką innowacyjności oraz zaproszeni goście (łącznie od 40 do 80 osób), posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż raz w roku;
- pełnienie roli sekretariatu Komitetu Sterującego począwszy od 1.01.2005 roku.

W przyszłości w miarę wzrostu świadomości znaczenia innowacji dla rozwoju lokalnego przewiduje się powołanie Powiatowych Komitetów Sterujących oraz Powiatowych Centrów Monitoringu.

8.1.2. Koordynowanie i wspieranie

Instytucją zajmującą się koordynowaniem i wspieraniem realizacji Regionalnej Strategii Innowacji winna być spółka prawa handlowego, której w miarę potrzeby udziałowcami winny być organizacje tworzące Konsorcjum Regionalnej Strategii Innowacji i Transferu Technologii lub spółka córka ŚCITT lub odrębny podmiot prawa handlowego. Jednostka ta winna spełniać następujące kryteria:

- konieczne jest by była podmiotem publicznym,
- konieczne jest by pracowała w obszarze innowacji,
- konieczne jest by podmiot pracował na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu świętokrzyskiego,
- konieczne jest by podmiot ten charakteryzował się umiejętnością współpracy z organami administracji samorządowej,

konieczne jest by podmiot był w Krajowej Sieci System województwa świętokrzyskiego przewiduje ciągły rozwój i udoskonalanie działalności zespołów kreujących rozwój innowacji, funkcjonujących przy centrach innowacji.

Do zadań ŚCITT w tym zakresie należałoby:

- budowanie i rozwój Regionalnego Systemu Innowacji przy współpracy z Regionalnym Forum Innowacji,
- animacja grup eksperckich,
- wspieranie powstawania sieci organizacji pośredniczących między mikroprzedsiębiorstwami oraz małymi i średnimi przedsiębiorstwami a samorządami lokalnymi i placówkami badawczymi w Polsce i na świecie,
- animacja inicjatyw podnoszących poziom kultury innowacyjnej w regionie,
- inicjowanie nowych sposobów wsparcia innowacji,
- współpraca z ośrodkami badawczymi w kraju i w Europie,
- wspomaganie powstawania Parku Naukowo-Technologicznego w Kielcach, Parków Produkcyjnych i Inkubatorów Przedsiębiorczości.

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii winno tworzyć sieć organizacji wspierających innowacyjność i transfer technologii. Wydaje się, iż celowe jest działanie w tym zakresie wydzielonego zespołu w Staropolskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej. Zespół ten mógłby zająć się wspieraniem innowacyjności w mikroprzedsiębiorstwach poprzez:

- dostarczanie informacji o innowacjach w poszczególnych sektorach,
- wyszukiwanie kredytodawców, partnerów, sponsorów, fundatorów dla realizacji przedsiębiorstw,
- pomoc w zabieganiu o środki pomocowe Unii Europejskiej,
- organizację targów, seminariów, konferencji poświęconych innowacyjności.

Podobny zespół mógłby powstać w **EPRD Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionu**. Zespół ten winien wesprzeć samorządy lokalne w działaniach na rzecz rozwoju innowacyjności przez:

- wymianę doświadczeń między samorządami w Polsce i w Unii Europejskiej,
- organizację szkoleń, w tym stażów zagranicznych dla samorządowców,
- pomoc w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Unii Europejskiej;
- pomoc w realizacji projektów współfinansowanych przez Unię Europejską.

Dogłębnej uwagi wymaga utworzenie ośrodka popularyzującego nowoczesne metody zarządzania zwłaszcza dla pracowników mikroprzedsiębiorstw, małych oraz średnich przedsiębiorstw.

Wydaje się celowe utworzenie takiego ośrodka pod nazwą **Centrum Promocji Metod Zarządzania przy Akademii Świętokrzyskiej**. Do zadań Centrum winno należeć:

- popularyzowanie nowoczesnych metod zarządzania poprzez kursy specjalistyczne, seminaria i konferencje,
- prowadzenie podyplomowego Studium Nowoczesnych Metod Zarządzania,
- prowadzenie podyplomowego Studium Rachunkowości Zarządczej,
- wydawanie specjalistycznego biuletynu,
- doradztwo i projektowanie systemów zarządzania,
- doradztwo i przygotowywanie biznesplanów,
- doradztwo i opracowywanie systemów motywacyjnych pracowników.

Ośrodek Metodyki Kształcenia Przedsiębiorczości winien koordynować całokształt przedsięwzięć w oświacie. Winien być zlokalizowany przy kuratorium oświaty. Do zadań Ośrodka powinno należeć:

- identyfikowanie przedsięwzięć oświatowych w zakresie realizacji Regionalnego Systemu Innowacji,
- pomoc metodyczna i metodologiczna w nauczaniu przedmiotów z zakresu przedsiębiorczości i treści z zakresu innowacyjności realizowanych w trakcie procesu nauczania,
- organizacja konferencji i spotkań nauczycieli zajmujących się innowacyjnością,
- inspirowanie zajęć początkujących z zakresu innowacyjności,
- monitorowanie nauczania języków obcych i informatyki.

Akademicki Ośrodek Badań Regionalnych działający przy Wyższej Szkole Ekonomii i Administracji w Kielcach zajmuje się analizą opinii i oczekiwań społecznych w różnych sferach życia społeczno-gospodarczego. Badania mają charakter demoskopijny i obejmują mieszkańców województwa, instytucje samorządu terytorialnego, przedsiębiorców i inne grupy docelowe. Ponadto do zadań ośrodka należy:

- prowadzenie usług szkoleniowych i doradztwa dla przedsiębiorców sektora mśp,
- przeprowadzanie badań nad przedsiębiorczością, innowacyjnością i konkurencyjnością regionu,
- stałe monitorowanie opinii publicznej.

W okresie początkowym wdrażania Strategii postuluje się powstanie mniejszych zespołów kreujących rozwój innowacji w regionie świętokrzyskim takich jak:

- lokalne zespoły rozwoju innowacji powinny tworzyć układ związany z obszarem innowacyjnym o ustalonej strukturze z wytypowanymi osobami, które zajmować będą się pracami badawczymi oraz wykorzystaniem innowacji i badań,

- lokalne zespoły innowacji funkcjonujące przy szkołach wyższych lub centrach innowacji, które będą rozwijać formy kontaktów środowisk tworzących innowacje z administracją państwową.

Praca lokalnych zespołów koncentrować się będzie na wykorzystaniu potencjału województwa świętokrzyskiego. Osoby pracujące w lokalnych zespołach innowacji będą udoskonalać i popularyzować najważniejsze elementy Regionalnej Strategii Innowacji województwa świętokrzyskiego.

Osoby tworzące lokalne zespoły innowacji będą działać dla wdrożenia i rozwoju wizji województwa świętokrzyskiego jako nowoczesnego regionu przystosowanego do wymogów globalnej konkurencji.

Lokalne zespoły innowacji będą tworzyć systemy realnej współpracy z innymi jednostkami, takimi jak ŚCITT oraz Urząd Statystyczny. Uzyskane informacje i dane statystyczne będą podlegały systemowi monitoringu ankietowego. Dane statystyczne oraz opinie respondentów zostaną rozesłane wśród wszystkich zainteresowanych podmiotów. Opinia respondentów będzie stanowić dodatkowe źródło informacji oraz monitoringu w prowadzonej Regionalnej Strategii Innowacji.

Lokalne zespoły innowacji będą nie tylko tworzyć innowacje, popularyzować Regionalną Strategię Innowacji Województwa Świętokrzyskiego, ale przede wszystkim będą stanowić pomoc doradczą-szkoleniową dla przedsiębiorców i innych podmiotów.

Lokalne zespoły innowacyjne będą tworzyć system ciągłej współpracy i wymiany informacji z innymi podmiotami, takimi jak: ŚCITT, Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa, jednostki administracji samorządowej, EPRD, Centrum Promocji Metod Zarządzania przy Akademii Świętokrzyskiej, Ośrodek Metodyki Kształcenia Przedsiębiorczości, sektor małych i średnich przedsiębiorstw, szkoły wyższe, organizacje otoczenia biznesu.

Zespoły te winny wesprzeć pracę instytutów innowacji, podmiotów prawa handlowego, szkół wyższych i centrów innowacji.

Struktura i sposób zarządzania projektem RSI będzie bardzo zbliżona do przedstawionej na rys. 1 (rozdz. 2), lecz w miejsce Komitetu Sterującego pojawi się Centrum Monitoringu RSI, zaś w miejsce Komitetu Zarządzającego - Jednostka Koordynująca. Pozostałe elementy struktury będą takie same jak na rys. 1.

8.1.3. Regionalne Grupy Robocze

Wydaje się celowe, aby Grupy Robocze funkcjonowały w trakcie realizacji RSI jako swego rodzaju Komisje – Regionalnego Forum Innowacji.

Grupy Robocze pełnić będą funkcję konsultacyjną. Ich rolą będzie angażowanie się w proces odbioru zadań realizowanych przez poszczególnych wykonawców. Element sprzężenia zwrotnego jest bardzo istotny, gdyż produkt finalny winien spełniać wymogi związane z wdrożeniem RSI.

Grupy Robocze będą uczestniczyć w merytorycznym przygotowaniu Regionalnego Forum Innowacji oraz brać udział w procesie tworzenia konsensusu w regionie na rzecz RSI. Praca Grup Roboczych koordynowana będzie przez Centrum Monitoringu RSI.

8.1.4. Regionalne Grupy Eksperckie

W przeciwieństwie do Grup Roboczych - Grupy Eksperckie będą miały charakter horyzontalny. Każda Grupa Ekspercka prowadzić będzie działalność w pewnym obszarze funkcjonalnym realizacji Regionalnej Strategii Innowacji.

Rola Grup Eksperckich polegać będzie na:

- wspieraniu Regionalnego Forum Innowacji i Komitetu Sterującego oraz wyznaczaniu kolejności realizowania celów i kierunków działań wskazanych w Regionalnej Strategii Innowacyjnej,
- opracowaniu i wdrażaniu nowych technologii w celu wspierania komplementarności i jednolitości wdrażanych działań w ramach RSI,
- przygotowaniu odpowiednich działań do realizacji celów strategii i prezentowaniu ich w formie programów wykonawczych Komitetowi Sterującemu, a następnie Sejmikowi i Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego,
- udziale w promowaniu i wdrażaniu działań wynikających z programów wykonawczych,
- wspieraniu Jednostki Koordynującej w procesach monitoringu i benchmarkingu.

Grupy Ekspertskie i zakres ich działań powinien pokrywać się z zakresem celów warunkujących, wymienionych w tabeli w rozdz. 5. Oznacza to konieczność powołania sześciu takich grup, badających w dwuletnich odstępach czasu stopień realizacji celów warunkujących osiągnięcie priorytetów wymienionych we wspomnianej tabeli, jak również innych, które wyznaczy postęp techniczny i informacyjny.

Problem innowacyjności nie należy do łatwych, dlatego przy tworzeniu Regionalnej Strategii Innowacji województwa świętokrzyskiego na lata 2005-2013 i dalsze, zwraca się uwagę na szerokie spektrum podmiotów charakteryzujących się potencjałem innowacyjnym. Problem innowacyjności nie może być rozpatrywany jedynie na poziomie gmin i powiatów, gdyż jednostki te są ukierunkowane bardziej na administrowanie określonym terenem niż na zarządzanie czy tworzenie innowacji.

Wydaje się konieczne tworzenie takich struktur i systemów, które na podstawie wspólnych zależności swoje działania łączyć będą z obszarem innowacyjności. Podmioty te muszą widzieć swój konkurencyjny sukces właśnie w tworzeniu innowacji produktowych, organizacyjnych, informacyjnych, edukacyjnych. Stąd w Regionalnej Strategii Innowacji został położony nacisk na tworzenie lokalnych centrów innowacji, które istnieć będą poprzez wykorzystanie potencjału regionu świętokrzyskiego. Za potencjał taki uważa się ośrodki akademickie, regionalne centra rozwoju innowacji oraz pracę organów administracji samorządowej.

Lokalne zespoły innowacji powstające na bazie tych podmiotów będą zajmować się pracami badawczymi, wykorzystaniem i popularyzacją innowacji oraz konsultingiem świadczonym małym i średnim przedsiębiorcom. Wszelkie innowacje intelektualne będą upowszechniane, oddane do wykorzystania przez małych i średnich przedsiębiorców oraz poddawane ewidencji.

Najczęstszymi formami upowszechniania innowacji będą konferencje i seminaria poświęcone rozwojowi Regionalnego Systemu Innowacji. Dzięki współpracy lokalnych zespołów innowacji z szerokim spektrum podmiotów rozwijających innowacje możliwe będzie wypracowanie efektywnego systemu innowacji. System ten będzie stanowił istotną formę kontaktów środowisk biznesowych, okołobiznesowych, naukowo-dydaktycznych z administracją państwową i samorządową. W ten sposób wykreowany zostanie prężny system przepływu informacji i współpracy różnych środowisk dla rozwoju regionu świętokrzyskiego.

Regionalna Strategia Innowacji zakłada, iż dzięki współpracy lokalnych zespołów innowacji z innymi podmiotami promującymi rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności w regionie wyeliminowane zostaną bariery rozwoju i powstanie stała więź łącząca środowisko przedsiębiorców, pracowników naukowo-badawczych oraz urzędników administracji państwowej i samorządowej. Przykładem takiej owocnej współpracy może być monitoring ankietowy wykonany przez SIPH i Urząd Statystyczny. System innowacji musi opierać się na zaangażowaniu zarówno środowisk akademickich jak i przedsiębiorców i organizacji okołobiznesowych.

Regionalny System Innowacji musi opierać się na funkcjonowaniu lokalnych zespołów innowacji w miastach, np. Kielce, Sandomierz, Opatów. Regionalna Strategia Innowacji została zbudowana jako dokument, w którym promuje się aktywne ośrodki rozwoju przedsiębiorczości, takie jak np. Końskie. Ośrodki takie należy zidentyfikować a następnie popularyzować ich działalność tak, aby stanowiły swego rodzaju wzór do naśladowania. W ten sposób Regionalna Strategia Innowacji odgrywa ważną rolę w podnoszeniu świadomości innowacyjnej społeczeństwa województwa świętokrzyskiego. W województwie świętokrzyskim istnieją inne przykłady dynamicznego rozwoju miast i gmin, np.: Opatów, Staszów, Starachowice, Sędziszów, Krasocin. Analiza danych statystycznych dotyczących tych obszarów pozwoliła zidentyfikować ich trendy rozwojowe, co pozwala upowszechnić ich osiągnięcia oraz stanowi swoisty benchmark dla innych.

System rozwoju innowacji musi być upowszechniany i doskonalony. Rola ta przypada lokalnym centrom innowacji, w których pracować będą zespoły promujące innowacje. Lokalne centra innowacji mogą być tworzone przy dużych ośrodkach akademickich lub miastach, np.: Kielce, Sandomierz, Opatów.

W Regionalnej Strategii Innowacji główną rolę odgrywają zmiany edukacyjne i kulturowe, które wpływają na rozwój świadomości społecznej w zakresie innowacji. Lokalne zespoły innowacji wpłyną na doskonalenie i rozwój systemów innowacji, których podstawą jest zmiana mentalności i zachowań społecznych. Rozwojowi współpracy między różnymi środowiskami w zakresie kreowania

regionalnego systemu innowacji sprzyjają wymienione środki i wskaźniki w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego.

8.2. Wskaźniki monitoringu i oceny realizowanych działań w ramach Regionalnej Strategii Innowacji dla województwa świętokrzyskiego

Pierwszy monitoring powinien odbyć się po dwóch latach wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji dla województwa świętokrzyskiego. Następnie monitorowanie działań realizowanych w ramach RSI powinno odbywać się raz na rok. Punktem wyjścia będą dane liczbowe dotyczące monitorowanych działań, odniesione do stanów i trendów z poprzedniego okresu, atrakcyjności tych działań (popyt na propozycje Regionalnego Systemu Innowacji) oraz do liczby użytkowników korzystających z tych działań. Dane muszą być przetworzone na wskaźniki zobiektywizowane, odniesione do całej populacji potencjalnych użytkowników Regionalnego Systemu Innowacji. Punktem wyjścia do tworzenia wskaźników są cele warunkujące i priorytety Regionalnego Systemu Innowacji.

Wskaźniki podzielono na trzy grupy: podażowe, określające ofertę Regionalnego Systemu Innowacji dla rynku, popytowe, mówiące o stopniu zainteresowania tą ofertą oraz wynikowe, określające rezultaty podjętych w ramach Regionalnego Systemu Innowacji działań. Wskaźniki odniesiono do celów warunkujących i priorytetów, określonych w tabeli na początku rozdziału 8.

8.2.1. Doskonalenie systemu edukacji kształtującego postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze

8.2.1.1. Doskonalenie systemów nauki języków obcych		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj kursów dostępnych dla użytkowników Regionalnego Systemu Innowacji (wg różnych kryteriów: języki, punkt startu, tematy, odbiorcy informacji).	Liczba/rodzaj uczestników.	Liczba/rodzaj uzyskanych przez uczestników uprawnień/certyfikatów.
8.2.1.2. Upowszechnianie technologii informatycznych w procesach edukacyjnych		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj technologii informatycznych (typu oprogramowanie, komunikacja wykorzystująca internet, symulacje komputerowe procesów i zjawisk i in.) dostępnych dla użytkowników Regionalnego Systemu Innowacji.	Liczba/rodzaj użytkowników korzystających z poszczególnych technologii.	Liczba/rodzaj uzyskanych efektów jakościowych (wydane zaświadczenia, certyfikaty, świadectwa i in.).
8.2.1.3. Rozwój form działalności gospodarczej w trakcie edukacji		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o warunkach rynkowych, oferowanych przez Regionalny System Innowacji.	- Liczba/rodzaj uczestników edukacji, którzy rozpoczęli działalność gospodarczą. - Liczba/rodzaj form działalności rozpoczętych w trakcie edukacji. - Liczba/rodzaj wykorzystanych informacji z tych, które oferował Regionalny System Innowacji.	- Liczba/rodzaj stworzonych miejsc pracy. - Czas życia nowo założonych firm, liczony od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji.
8.2.1.4. Rozwój kształcenia ustawicznego		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o potrzebach rynku, oferowanych przez Regionalny System Innowacji.	- Liczba/rodzaj kursów w ramach kształcenia ustawicznego. - Liczba/rodzaj uczestników tych kursów i podmiotów, które ich delegowały. - Liczba/rodzaj wykorzystanych informacji z tych, które oferował Regionalny System Innowacji.	- Liczba/rodzaj absolwentów kursów. - Liczba/rodzaj msp korzystających z usług (rodzaj) szkoleniowo-doradczych. % Msp korzystających ze szkoleń, zadowolonych z jakości, dostępności świadczonych usług (rodzaj) szkole-

	gionalny System Innowacji.	niowo-doradczych. % Mśp korzystających ze szkoleń, prowadzących działania innowacyjne w okresie 12 miesięcy po zakończeniu szkolenia lub otrzymania usługi doradczej.
--	----------------------------	--

8.2.2. Rozwój działalności badawczej na rzecz wyzwalania wewnętrznych czynników rozwoju regionu

8.2.2.1. Rozwój instytucjonalny jako podstawa rozwoju regionu		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
- Ilość/rodzaj pakietów informacyjnych dotyczących rozwiązań organizacyjnych i inicjatyw dotyczących rozwoju instytucjonalnego zgłaszanych poprzez Regionalny System Innowacji. - Liczba/rodzaj informacji o potrzebach rynku, oferowanych przez Regionalny System Innowacji.	Ilość/rodzaj podmiotów korzystających z poszczególnych pakietów i usług Regionalnego Systemu Innowacji.	- Liczba/rodzaj innowacyjnych (opartych na nowoczesnych rozwiązaniach organizacyjnych i technologicznych) instytucji, przedsiębiorstw, inicjatyw, liczona od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji. - Liczba/rodzaj nowych technologii opracowanych w instytucjach sektora B+R (informacja opracowana na podstawie badań ankietowych prowadzonych w okresach dwuletnich). - Liczba/rodzaj nowopowstałych mśp założonych przez pracowników instytucji sektora B+R, wdrażających opracowane przez nich technologie (informacja opracowana na podstawie badań ankietowych, prowadzonych w okresach dwuletnich).
8.2.2.2. Badanie skuteczności różnych form przeciwdziałania bezrobociu		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o formach przeciwdziałaniu bezrobociu, oferowanych przez Regionalny System Innowacji.	Liczba/rodzaj kontaktów z Regionalnym Systemem Innowacji.	- Liczba/rodzaj nowo powstałych miejsc pracy. - Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w sektorach niskiej, średniej, wysokiej techniki. - Udział procentowy nowo powstałych miejsc pracy w zmniejszaniu bezrobocia w badanym okresie.
8.2.2.3. Badanie warunków rozwoju przedsiębiorczości		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj ofert, dotyczących rozwoju przedsiębiorczości, przygotowanych w badanym okresie przez Regionalny System Innowacji.	Liczba/rodzaj kontaktów dotyczących rozwoju przedsiębiorczości z jednostkami Regionalnego Systemu Innowacji.	Liczba/rodzaj nowo powstałych przedsiębiorstw.
8.2.2.4. Badanie warunków konkurencyjności przedsiębiorstw		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj opracowanych przez jednostki B+R raportów o warunkach konkurencyjności w regionie i w Polsce (informacja opracowywana w okresach dwuletnich).	Liczba/rodzaj kontaktów dotyczących konkurencyjności przedsiębiorstw z jednostkami B+R (informacja opracowywana w okresach dwuletnich).	Liczba/rodzaj wprowadzonych w przedsiębiorstwach innowacji zwiększających ich konkurencyjność na rynku (informacja opracowywana w okresach dwuletnich przez jednostki B+R).
8.2.2.5. Badanie endogenicznych czynników rozwoju regionu		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o czynnikach rozwoju regionu o pochodzeniu wewnątrzregionalnym (informacja opracowywana w okresach dwuletnich przez jednostki B+R).	Liczba/rodzaj kontaktów dotyczących czynników rozwoju regionu o pochodzeniu wewnątrzregionalnym z jednostkami B+R (informacja opracowywana w okresach dwuletnich).	Liczba/rodzaj wprowadzonych w przedsiębiorstwach innowacji, bazujących na czynnikach endogenicznych (informacja opracowywana w okresach dwuletnich przez jednostki B+R).

	dwuletnich).	B+R).
--	--------------	-------

8.2.3. Budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

8.2.3.1. Budowa regionalnych i lokalnych sieci szerokopasmowych, centrów zarządzania sieciami, platform elektronicznych i bezpiecznych systemów transmisji danych		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
- Liczba/rodzaj informacji o regionalnych i lokalnych sieciach szerokopasmowych, oferowanych przez Regionalny System Innowacji w badanym okresie. - Liczba/rodzaj informacji o centrów zarządzania sieciami; - Liczba/rodzaj informacji o platform elektronicznych i bezpiecznych systemach transmisji danych.	Liczba/rodzaj kontaktów z Regionalnym Systemem Innowacji dotyczących regionalnych i lokalnych sieci szerokopasmowych, centrów zarządzania sieciami, platform elektronicznych i bezpiecznych systemów transmisji danych.	Liczba/rodzaj wprowadzonych (w oparciu o informacje oferowane przez Regionalny System Innowacji) w przedsiębiorstwach innowacji.
8.2.3.2. Budowa publicznych punktów dostępu do Internetu		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o publicznych punktów dostępu do Internetu, oferowanych przez Regionalny System Innowacji w badanym okresie.	Liczba/rodzaj kontaktów z Regionalnym Systemem Innowacji dotyczących publicznych punktów dostępu do Internetu.	Liczba/rodzaj wprowadzonych (w oparciu o informacje oferowane przez Regionalny System Innowacji) w przedsiębiorstwach innowacji.
8.2.3.3. Budowa systemów informacji przestrzennej		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o systemach informacji przestrzennej, oferowanych przez Regionalny System Innowacji w badanym okresie.	Liczba/rodzaj kontaktów z Regionalnym Systemem Innowacji dotyczących systemów informacji przestrzennej.	Liczba/rodzaj wprowadzonych (w oparciu o informacje oferowane przez Regionalny System Innowacji) w przedsiębiorstwach innowacji.
8.2.3.4. Wdrażanie projektów elektronicznego obiegu dokumentów, archiwizacji, elektronicznych usług dla ludności		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
- Liczba/rodzaj informacji o elektronicznym obiegu dokumentów i archiwizacji. - Liczba/rodzaj informacji o elektronicznych usługach dla ludności. - Liczba nowych msp dostarczających technologie informacyjne i związane z nimi usługi (on-line, e-handel, serwery wirtualne itp.).		- Liczba/rodzaj wprowadzonych (w oparciu o informacje oferowane przez Regionalny System Innowacji) w przedsiębiorstwach innowacji. % Msp korzystających z technologii informatycznych i związanych z nimi usług. % Msp prowadzących działalność gospodarczą przy zastosowaniu nowoczesnych systemów przekazywania informacji.

8.2.4. Rozwój instytucji otoczenia biznesu

8.2.4.1. Budowanie inkubatorów/preinkubatorów przedsiębiorczości		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o możliwościach działania w ramach inkubatorów przedsiębiorczości.		- Liczba/rodzaj działań, podjętych w inkubatorach/preinkubatorach przedsiębiorczości w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji. - Liczba/rodzaj nowych firm (inkubowanych podmiotów gospodarczych).
8.2.4.2. Budowa regionalnej specjalizacji gospodarczej		

Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o możliwościach uruchomienia w regionie specjalizacjach gospodarczych.		Liczba/rodzaj działań, podjętych w celu uruchomienia specjalizacji gospodarczej w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji (informacja opracowywana w okresach dwuletnich przez jednostki B+R).
8.2.4.3. Tworzenie przedsiębiorstw opartych na wiedzy, wirtualnych, e-biznesu		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o możliwościach uruchomienia przedsiębiorstw opartych na wiedzy, wirtualnych, e-biznesu.	Liczba/rodzaj kontaktów z Regionalnym Systemem Innowacji dotyczących tworzenia przedsiębiorstw opartych na wiedzy, wirtualnych, e-biznesu.	- Liczba/rodzaj działań, podjętych w celu uruchomienia takich przedsiębiorstw w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji. - Liczba/rodzaj nowych innowacyjnych msp utworzonych w parkach technologicznych i inkubatorach. - Liczba utworzonych miejsc pracy w firmach innowacyjnych znajdujących się w parkach technologicznych i inkubatorach.
8.2.4.4. Upowszechnienie technik informatycznych w działalności instytucji publicznych i gospodarczych		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o technikach informatycznych w działalności instytucji publicznych i gospodarczych.	Liczba/rodzaj kontaktów z Regionalnym Systemem Innowacji dotyczących technik informatycznych w działalności instytucji publicznych i gospodarczych.	Liczba/rodzaj działań, podjętych w celu uruchomienia takich przedsiębiorstw w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji.
8.2.4.5. Wspieranie klastrów przedsiębiorstw		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba/rodzaj informacji o klastrów przedsiębiorstw.	Liczba/rodzaj kontaktów z Regionalnym Systemem Innowacji dotyczących klastrów przedsiębiorstw.	Liczba/rodzaj klastrów przedsiębiorstw w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji.

8.2.5. Budowa instytucjonalnych form współpracy środowiska akademickiego, władz regionalnych i gospodarki

8.2.5.1. Rozwój Świętokrzyskiego Centrum Innowacji i Transferu Technologii		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba i rodzaj inicjatyw zrealizowanych przez ŚCITT (np. seminariów, konferencji, szkoleń, projektów na rzecz regionu i in.).	Liczba/rodzaj dokonanych transferów technologii.	- Skutki finansowe działań podjętych przez ŚCITT. - Liczba/rodzaj msp korzystających z usług ŚCITT, oferowanych w ramach KSU, KSI, IRC. - Liczba wdrożonych/wdrażanych systemów jakości, uzyskanych certyfikatów.
8.2.5.2. Prowadzenie badań służących wdrażaniu projektów wynikających z RSI, wspierających budowanie Regionalnego Systemu Innowacji		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba złożonych projektów wynikających z RSI w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji.	Liczba zaakceptowanych projektów w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji.	- Liczba/rodzaj msp współpracujących z sektorem B+R., rodzaj współpracy. - Liczba zgłoszonych patentów i wzorów użytkowych.

8.2.5.3. Organizowanie targów nowych technologii, targów wiedzy		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba i rodzaj targów zorganizowanych w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji;	Liczba wprowadzonych w regionalnych przedsiębiorstwach innowacji, będących wynikiem targów (w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji);	% wzrostu produkcji sprzedanej w sektorach niskiej, średniej, wysokiej techniki.
8.2.5.4. Staże dla absolwentów szkół wyższych służące transferowi wiedzy i innowacji		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba i rodzaj stażów absolwentów szkół wyższych w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji.	Liczba studentów (według kierunków) objętych programami nauczania, umożliwiającymi rozwój kultury innowacyjnej.	Liczba i rodzaj mśp wykorzystujących w swojej działalności stażystów.
8.2.5.5. Stypendia dla doktorantów z dziedzin naukowych służących rozwojowi regionu		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Liczba i rodzaj stypendiów dla doktorantów w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji.		Liczba i rodzaj mśp zatrudniających w swojej działalności wypromowanych pracowników ze stopniem doktora.

8.2.6. Optymalne wykorzystanie funduszy UE dla realizacji RSI

8.2.6.1. Przygotowanie projektów i pełne wykorzystanie przez instytucje województwa świętokrzyskiego funduszy strukturalnych UE		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Priorytety, działania i przeznaczone na nie kwoty.	- Liczba i rodzaj zgłoszonych projektów. - Liczba/rodzaj podmiotów biorących udział w programach UE. % mśp biorących udział w programach UE.	- Liczba i rodzaj zaakceptowanych projektów. - Liczba/rodzaj mśp rozpoczynających eksport/eksportujących nowe produkty na nowe rynki.
8.2.6.2. Wspieranie w województwie rozwoju instytucji usług poradnictwa, sprzyjających organizowaniu nowych przedsiębiorstw		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Priorytety i działania wspierające rozwój instytucji usług poradnictwa i przeznaczone na nie kwoty.	Liczba i rodzaj zgłoszonych projektów.	Liczba opracowanych strategii rozwoju i biznes planów dla mśp przez instytucje wspierające.
8.2.6.3. Przygotowanie projektów wspierających rozwój społeczeństwa informacyjnego		
Wskaźniki podażowe	Wskaźniki popytowe	Wskaźniki wynikowe:
Priorytety i działania wspierające rozwój społeczeństwa informacyjnego i przeznaczone na nie kwoty.	Liczba i rodzaj zgłoszonych projektów wspierających rozwój społeczeństwa informacyjnego.	Liczba i rodzaj zaakceptowanych projektów wspierających rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Ponadto – jak wspomniano w części 8.2 – jako wskaźniki monitoringu i oceny realizowanych działań w ramach Regionalnej Strategii Innowacji dla województwa świętokrzyskiego posłużą także dane statystyczne przedstawione w Załączniku 2, jak również dane i trendy opracowane podczas realizacji zadania 7: „Zastosowanie instrumentów planowania strategicznego –SWOT– do wyselekcjonowanych obszarów życia społeczno-gospodarczego”.

Wskaźniki efektu podjętych działań w celu realizacji celów warunkujących będą miały charakter liczbowy i opisowy. Dane początkowe to przedstawione w Załączniku 2 dane statystyczne. Pierwsze dane liczbowe i opisowe zostaną przedstawione po dwóch latach pracy nad realizacją założeń i celów Regionalnej Strategii Innowacji. Będą one punktem odniesienia dla następnych danych liczbowych i opisowych, otrzymanych jako wynik monitoringu w latach następnych.

Zakłada się, że zmiany na rynku pracy i w zakresie wdrażania innowacji, które wystąpią w rezultacie wdrażania Regionalnego Systemu Innowacji w okresie 2005-2007 będą - w stosunku do danych z roku 2002 - opisane następującymi (lub wyższymi) wskaźnikami liczbowymi:

- przeciętne zatrudnienie wzrośnie o 3%,
- liczba bezrobotnych zmniejszy się o 3%,
- nakłady na działalność B+R (w cenach z roku 2002) wzrosną o 3%,
- nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (w cenach z roku 2002) wzrosną o 4%,
- liczba komputerów stosowanych do sterowania i regulacji procesami technologicznymi wzrośnie o 5%,
- liczba przedsiębiorstw posiadających lokalne sieci komputerowe LAN, wzrośnie o 11%,
- liczba przedsiębiorstw korzystających z usług Internetu, wzrośnie o 16%.

8.3. Wskaźniki porównawcze

Analiza porównawcza wybranych wskaźników pozwoli ocenić wpływ realizacji Regionalnej Strategii Innowacji na poziom innowacyjności województwa świętokrzyskiego w stosunku do innych regionów europejskich i na świecie.

A. Wskaźniki innowacyjności regionu

1. Liczba patentów zgłoszonych w Urzędzie Patentowym w stosunku do PKB w regionie.
2. Nakłady na działalność B+R w stosunku do liczby mieszkańców.
3. Wielkość zatrudnienia w działalności B+R w stosunku do wszystkich zatrudnionych.
4. Udział nowych produktów i usług w ogólnej sprzedaży firm.
5. Udział eksportu w ogólnej sprzedaży firm.
6. Nakłady na innowacje w przemyśle w stosunku do liczby zatrudnionych oraz w stosunku do PKB w regionie.

B. Wskaźniki działalności i zdolności badawczej regionu

7. Liczba instytucji sektora B+R, rodzaj, kierunki specjalizacji w stosunku do PKB w regionie.
8. Finansowanie działalności B+R ze środków publicznych (wielkość w stosunku do liczby mieszkańców).
9. Finansowanie działalności B+R ze środków prywatnych (wielkość w stosunku do liczby mieszkańców).
10. Proporcje wskaźników 8 do 9.
11. Zatrudnienie w laboratoriach badawczych.
12. Liczba artykułów naukowych, liczba punktów za publikacje wg MNiI w stosunku do liczby pracowników naukowych.
13. Liczba firm, które posiadają działy badawcze.

C. Wskaźniki odnośnie działań wspierających innowacje

14. Zatrudnienie w obszarach innowacji w instytucjach wspierania biznesu.
15. Poziom umiejętności w instytucjach wsparcia biznesu (studia podyplomowe, kursy specjalistyczne, liczba zrealizowanych projektów).
16. Liczba i rodzaj usług w zakresie innowacji uzyskanych przez mśp we współpracy z instytucjami wsparcia biznesu.
17. Poziom zmiany świadomości i przyzwyczajzeń mśp w wyniku organizowanych akcji przez instytucje wsparcia biznesu (cyklicznie prowadzone badania ankietowe, wywiady z uczestnikami akcji).

8.4. Trwałość wdrażania działań wynikających ze strategii

Trwałość wdrażania działań będzie analizowana przy wykorzystaniu następujących wskaźników, omówionych w części 8.2:

- Czas życia nowo założonych firm, liczony od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji (p. 8.2.1.3).
- % Mśp korzystających ze szkoleń, prowadzących działania innowacyjne w okresie 12 miesięcy po zakończeniu szkolenia lub otrzymaniu usługi doradczej (8.2.1.4).
- Liczba/rodzaj nowo powstałych instytucji, przedsiębiorstw, inicjatyw, liczona od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji (8.2.2.1).
- Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w sektorach niskiej, średniej, wysokiej techniki (8.2.2.2).
- Udział procentowy nowo powstałych miejsc pracy w zmniejszaniu bezrobocia w badanym okresie (8.2.2.2).
- % Mśp prowadzących działalność gospodarczą przy zastosowaniu nowoczesnych systemów przekazywania informacji (8.2.3.4).
- Liczba/rodzaj działań, podjętych w celu uruchomienia przedsiębiorstw korzystających z technik informatycznych w badanym okresie i od początku działania Regionalnego Systemu Innowacji (8.2.4.4).
- Liczba/rodzaj mśp korzystających z usług ŚCITT, oferowanych w ramach KSU, KSI IRC (8.2.5.1).
- Liczba wdrożonych/wdrażanych systemów jakości, certyfikatów (8.2.5.1).
- Liczba/rodzaj mśp współpracujących z sektorem B+R, rodzaj współpracy (8.2.5.2).
- % Mśp biorących udział w programach UE, zadowolonych z poziomu jakości i dostępności instrumentów finansowych przeznaczonych na wspieranie działań innowacyjnych (8.2.6.1).

Ponadto do analiz dotyczących trwałości wdrażania działań wykorzystane zostaną wymienione w części 8.3 wskaźniki porównawcze.

8.5. Efektywność metod przyjętych dla identyfikacji potrzeb przedsiębiorstw oraz wdrażania projektów

Efektywność metod przyjętych dla identyfikacji potrzeb przedsiębiorstw oraz wdrażania projektów będzie analizowana w oparciu o wskaźniki przedstawione w częściach 8.2.2, 8.2.3 i 8.2.4. Ponadto wykorzystane zostaną dane statystyczne tego rodzaju, jakie przedstawiono w Załączniku 2, tzn. z tabel:

- „Podstawowe dane liczbowe dotyczące województwa świętokrzyskiego na tle Polski”, dane opisane numerami od 15 do 62;
- „PKB na 1 mieszkańca”;
- „Struktura gospodarcza. Liczba podmiotów gospodarczych”;
- „Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu”;
- „Wskaźnik rentowności obrotu netto przedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego”;
- „Firmy wysokiej techniki (WT) w Polsce i w regionie wg klasyfikacji dziedziny OECD”;
- „Produkcja najważniejszych wyrobów woj. świętokrzyskiego”;
- „Innowacyjność gospodarki”;
- „Podstawowe wskaźniki z zakresu działalności B+R”.

8.6. Skuteczność podejmowanych działań

Podejmowane działania będą skuteczne, jeśli badane wskaźniki będą analizowane i wykorzystywane do korekty tych działań. Ponieważ mają one charakter liczbowy, więc każdy okres czasu, dla którego będą one badane, można będzie szeroko scharakteryzować pod względem skuteczności działania i celowości podjęcia takich czy innych inicjatyw. Wydaje się, że właściwym okresem czasu, po którym powinny być badane w/w wskaźniki jest rok. Po każdym roku powinien powstać raport, przedstawiający skuteczność podjętych działań w odniesieniu do lat poprzedzających. Natomiast raport po pierwszym roku powinien być podstawą do ewentualnej korekty samych

wskaźników tak, by były one dobrane w sposób optymalny, a jednocześnie nie przeszkadzały w rozwoju innowacyjności.

Monitorowanie działań w ramach Regionalnej Strategii Innowacji dla województwa świętokrzyskiego powinno być prowadzone przez doświadczony zespół, cieszący się uznaniem w środowisku, a jednocześnie zatrudniający młodych ludzi. Wydaje się, że tylko zespół młodych osób, kierowany przez doświadczonego menedżera, będzie w stanie reagować twórczo zarówno na propozycje RSI, jak i na nowe sytuacje, których RSI nie przewidziała. Wobec bardzo szybkiego rozwoju informatyki, szybkości przekazu informacji, hardware'u, szybkiej zmiany naszej planety w globalną wioskę oraz wynalazków i postępu w rozmaitych dziedzinach, których nie sposób przewidzieć, zespół ten będzie musiał prezentować postawę otwartą. Konieczna też będzie – jak się wydaje – współpraca z innymi zespołami monitorującymi, z innych regionów Polski, Europy i – być może – z regionów położonych na innych kontynentach.

Świat jest postrzegany poprzez magię wskaźników liczbowych. Jednak nadchodzące czasy mogą to zmienić. Wskaźniki liczbowe nie mogą być traktowane jako jedyne wyznaczniki rozwoju. Dlatego tak ważne jest to, aby – oceniając działania innowacyjne – wprowadzać także innowacyjność do samego procesu oceniania.

8.7. Trafność doboru instrumentów w Regionalnej Strategii Innowacji

Trafność doboru instrumentów opisują wszystkie wskaźniki popytowe, przedstawione w częściach 8.2.1 do 8.2.4. Wyniki wskaźników popytowych będą stanowiły podstawę do analizy trafności doboru instrumentów.

8.8. Zgodność działań wdrożeniowych z założeniami RSI

Zgodność działań wdrożeniowych z założeniami RSI badają wskaźniki z części 8.2.5 i 8.2.6, jak również wskaźniki benchmarkingu.

8.9. Projekty pilotażowe

Osiągnięcie celów Regionalnej Strategii Innowacji wraz z ich priorytetami, zależy w dużej mierze od efektywności funkcjonowania Regionalnego Systemu Innowacji. System ten wymaga wsparcia ze strony organów samorządowych, centralnych, zaangażowania instytucji okołobiznesowych oraz zrozumienia ze strony przedsiębiorstw i osób prywatnych.

Kluczowym wskaźnikiem efektywności Regionalnego Systemu Innowacji jest zdolność do kreowania projektów służących wzrostowi innowacyjności Regionu oraz ich wdrażanie. Z tych względów kluczowymi aktorami generowania projektów pilotażowych są samorządy terytorialne, instytucje otoczenia biznesu, szkoły wyższe i jednostki badawczo-rozwojowe. Inspiracją i przykładem takich działań jest koncepcja projektów pilotażowych, przewidzianych do wdrożenia w latach 2005-2013.

W trakcie opracowania RSI napłynęło łącznie 21 propozycji projektów pilotażowych. W wyniku procesu weryfikacji, w którym uwzględniono: spójność projektu z wytyczonymi głównymi celami RSI, innowacyjny charakter, charakter ogólnoregionalny projektu, wyczerpujące przedstawienie problematyki projektu, zgodność z wymogami formalnymi zamieszczonymi w Formularzu Zgłoszeniowym, dokonano wyboru 7 projektów, które uznano za istotne dla rozwoju innowacyjności w województwie świętokrzyskim. Zbiorcze zestawienie wybranych projektów pilotażowych przedstawia Tabela 8.1.

TABELA 8.1. ZBIORCZE ZESTAWIENIE WYBRANYCH PROJEKTÓW PILOTAŻOWYCH

Lp.	Nazwa projektu pilotażowego	Cel projektu
1	e-świętokrzyskie	Rozbudowa infrastruktury informatycznej - wdrożenie elektronicznej obsługi obywatela w województwie świętokrzyskim.
2	Utworzenie Parku Naukowo- Technologicznego w województwie świętokrzyskim	Wzmocnienie i wykorzystanie potencjału regionalnego sektora akademickiego i naukowo - badawczego dla rozwoju przedsiębiorczości i wzmocnienia konkurencyjności przedsiębiorstw działają-

		cych na rynku, poprzez utworzenie Parku Naukowo - Technologicznego w Województwie Świętokrzyskim.
3	Budowa preinkubatora/inkubatora przedsiębiorczości w województwie świętokrzyskim	Powołanie do życia instytucji wspomagającej organizację i funkcjonowanie mikroprzedsiębiorstw oraz kształtującej umiejętność tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej.
4	Regionalna Sieć Innowacji i Transferu Technologii (RSITT)	Wspieranie innowacyjności regionu poprzez stworzenie i rozwój systemu komunikacji i wymiany informacji dla kojarzenia dostawców i odbiorców nowych technologii.
5	Akademicki Ośrodek Badań Regionalnych	Stały monitoring zachodzących procesów społeczno-gospodarczych i skuteczności wdrażania programów rozwojowych.
6	Telemedycyna	Podniesienie jakości świadczonych usług medycznych poprzez zastosowanie technologii teleinformatycznych.
7	Budowa portalu edukacyjnego - Świętokrzyskie Centrum Edukacji na Odległość (SCENO)	Stworzenie internetowego centrum edukacyjnego wraz z interaktywnym systemem weryfikowania wiedzy i umiejętności.

Projekty pilotażowe, wymienione w Tabeli 8.1, opisano w **Załączniku 5**.

Podsumowanie

Wspieranie wzrostu konkurencyjności regionów jest nowym wyzwaniem, które zostało zidentyfikowane dopiero w ostatnich kilku latach. Zróżnicowanie w poziomach rozwoju regionalnego po wejściu Polski do Unii Europejskiej w krótkim okresie będzie się zwiększać, gdyż bardziej rozwinięte regiony w lepszy sposób są przygotowane do przyjęcia wsparcia finansowego ze strony funduszy strukturalnych Unii. Charakteryzują się one silniejszym potencjałem intelektualnym oraz lepszą rynkową i techniczną infrastrukturą. Z tego powodu w krótkim okresie będzie występował efekt wahadła. Najpierw silne regiony staną się jeszcze silniejsze, co spowoduje wzrost ich atrakcyjności dla mieszkańców regionów słabszych, skutkiem czego będzie odpływ z nich najbardziej wykwalifikowanych pracowników i specjalistów. Państwo musi zatem prowadzić taką politykę wsparcia mniej rozwiniętych regionów, która ograniczałaby wspomniane negatywne zjawisko, co będzie następnie skutkowało wzmocnieniem regionów słabszych.

W tym celu, w ramach formowania polityki regionalnej na odpowiedni czasowy horyzont musi być opracowany taki system działań w sferze edukacji, nauki, różnego rodzaju szkoleń, by dopasować strukturę podaży przyszłego rynku pracy do profilu tego rynku ze strony popytu.

Najtrudniejszym problemem w tym wszystkim jest formowanie nowego myślenia, aktywnej pozycji życiowej. Inspiruje to konieczność przeprowadzenia zmian w systemie edukacji, podporządkowania oferty wyższych szkół potrzebom rynku. Pod tym względem już dzisiaj jest widoczne rosnące zapotrzebowanie na fachowców z dziedziny zarządzania gospodarką regionalną, ponieważ skuteczna polityka regionalna opiera się przede wszystkim na szeroko rozumianej liberalizacji gospodarki, rozwoju jej rynkowej infrastruktury oraz inicjatywie i przedsiębiorczości ludzi. Właśnie tu kryje się siła napędowa rozwoju regionalnego, możliwość wyrównania szans regionów o różnym poziomie rozwoju. Koncepcja mechanizmu aktywizacji regionalnego rozwoju na podstawie wykorzystania potencjału innowacyjnego zakłada, że rozszerzenie uprawnień i możliwości samorządów terytorialnych, rozwój rynkowej infrastruktury wsparty dostępem do strukturalnych funduszy Unii Europejskiej, wzrost liczby fachowców o odpowiednich kwalifikacjach i umiejętnościach, pozwolą uruchomić aktywność przedsiębiorczą przede wszystkim na terenach wiejskich i w zacofanych regionach Polski.

W tym kontekście istotne wydaje się stworzenie systemu koordynacji środków funduszy strukturalnych UE wspierających rozwój zasobów ludzkich. Szczególnie ważne jest wykorzystanie w tym celu struktur zinstytucjonalizowanego otoczenia biznesu (ŚCITT, Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa), które zdolne są do stworzenia trwałego systemu pozyskiwania i koordynacji środków z funduszy strukturalnych UE, które posłużą rozwiązywaniu problemów bezrobocia w województwie świętokrzyskim.

Świętokrzyskie jest jednym z mniejszych województw, o mniejszej niż przeciętna gęstości zaludnienia, z wieloma gminami w terenie górzystym bądź silnie zalesionym o małym zaludnieniu. Województwo się starzeje, niektóre gminy nawet bardzo. Dużo jest przy tym osób w wieku przedprodukcyjnym. Wiele osób w wieku produkcyjnym opuszcza region, przez co maleje liczba ludności, w tym ludności w wieku produkcyjnym. Przeciętna długość życia osób urodzonych w regionie jest nieco wyższa niż średnia krajowa.

Położenie województwa, jego walory krajobrazowe, klimatyczne i uzdrowiskowe, jak również otaczające go centra gospodarcze i administracyjne to znakomity punkt wyjścia do inicjatyw stworzenia interesujących warunków wypoczynkowych. Bogactwem województwa jest największa (procentowo) w kraju powierzchnia obszarów prawnie chronionych. Mocnym punktem jest przy tym dość dobrze rozwinięta (w porównaniu z krajem) sieć dróg. Warunki demograficzne, szczególnie duża liczba osób w wieku poprodukcyjnym, stwarza możliwości przekształcenia całych wiosek w ośrodki taniego wypoczynku przy jednoczesnym wyeksponowaniu walorów tradycyjnych, mających charakter lokalnych atrakcji (stroje, potrawy, kolorystyka i wyposażenie domów i in.). Jest to szczególnie istotne wobec słabo rozwiniętej sieci hoteli (ogólnie – mała liczba miejsc noclegowych) i restauracji.

Ponad 60% ludności to osoby o wykształceniu nie wyższym niż zasadnicze zawodowe. Osób ze średnim, pomaturalnym i wyższym wykształceniem jest łącznie o 2% mniej niż średnio w kraju (ok. 39%). Znajduje to odbicie w mniejszej niż średnio w kraju liczbie podmiotów gospodarczych.

Z uwagi na słabe wykształcenie, wysokie bezrobocie oraz silną tendencję do opuszczania województwa przez ludzi młodych i wykształconych, istnieje w gminach pilna potrzeba szkoleń w zakresach umożliwiających uruchomienie własnych inicjatyw.

Najmniejsza liczbowo kadra zajmująca się nauką i działalnością B+R przy jednocześnie dużej liczbie studentów wskazuje na konieczność wprowadzenia takich modeli współpracy nauki ze studentami, by możliwie jak najlepiej wykorzystać drzemiące w nich możliwości innowacyjne.

Działalność przemysłowa skupia się raczej na produkcji surowców, półproduktów i produktów nie wymagających wysokiej techniki. Również rolnictwo i przetwarzanie jego produktów wskazuje na słabą stronę województwa. Jak wynika z przedstawionych w tabelach wskaźników, innowacyjność gospodarki regionu jest niska.

Wydaje się, że bliższa przyszłość świętokrzyskiego to atrakcyjny, innowacyjnie zaprogramowany przemysł turystyczny i przetwórstwo. Natomiast cel bardziej odległy czasowo to wykorzystanie potencjału drzemiącego w dużej rzeszy studiującej w województwie młodzieży, szczególnie w zakresie wysokiej techniki. Młodzieży tej należy stworzyć możliwości rozwoju naukowego, zwłaszcza w dziedzinach, w których uczeni naszego regionu wnoszą wkład do nauki krajowej i europejskiej.

W szczególności wydaje się istotne skupić uwagę na badaniach nad zastosowaniem technik laserowych, zwłaszcza w medycynie, badaniach z zakresu materiałów budowlanych, maszyn i urządzeń budowlanych, z zakresu medycyny i przetwórstwa rolno-spożywczego. Badania te powinny być prowadzone przy wsparciu władz lokalnych, w nowocześnie zorganizowanych centrach, na przykład w formie parku naukowo-technologicznego.

Nie sposób pominąć istotnego znaczenia działalności instytucji otoczenia biznesu (ŚCITT, Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa, Ośrodek Rozwoju Przedsiębiorczości w AŚ), które rozwijają przedsiębiorczość lokalną, stanowią centrum innowacji i konsultingu dla przedsiębiorców. Instytucje te w sposób znaczny wpływają na rozwój inwestycji, tworzą centrum zachęt dla inwestorów, centrum inwestycji i konsultingu dla sektora MSP w regionie świętokrzyskim. Ze względu na istotne znaczenie informacji dla rozwoju inwestycji i innowacji w regionie konieczne jest udoskonalenie systemu informacji, konsultingu i usług doradczych związanych z pozyskiwaniem i monitorowaniem przepływu środków funduszy strukturalnych UE. ŚCITT, Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa i inne instytucje wspierające rozwój biznesu w regionie wnoszą poważny wkład w system rozwoju usług i monitoring skutków realizacji strategii. Instytucje otoczenia biznesu świadczące usługi dla sektora MSP powinny uzyskać wsparcie ze strony systemu bankowego, systemu finansowego, systemu szeroko rozumianych usług w tym szczególnie usług konsultacyjno-doradczych. Instytucje wspierające rozwój biznesu w regionie kreują system kontaktów z sektorem MSP a także generują efektywność systemu informacji oraz kreują system konsultacji i doradztwa (względem pozyskiwania funduszy strukturalnych).

Słownik pojęć

- **Centrum Doskonałości** - jest jednostką naukową lub wyodrębnionym organizacyjnie zespołem pracowników naukowych prowadzących w sposób ciągły badania naukowe i współpracę międzynarodową, w szczególności w ramach programów UE w celu rozwoju nauki w dziedzinach uznanych za szczególnie ważne dla gospodarki w założeniach.
- **Działania innowacyjne** - działania istotne w procesach generowania, funkcjonowania innowacji oraz wdrażania jej efektów.
- **Działania proinnowacyjne** - działania, które nie prowadzą wprost do innowacji, lecz w sposób pośredni mogą przyczyniać się do innowacyjności rozumianej jako proces.
- **Inkubator** - regionalny system wsparcia osób, które mają zamiar rozpocząć działalność gospodarczą oraz młodych firm już funkcjonujących na rynku, realizujących projekty proinnowacyjne. Jest to forma zorganizowanego kompleksu gospodarczego, zorientowanego na wspomaganie nowo powstałych przedsiębiorstw poprzez dostarczanie odpowiedniej do potrzeb powierzchni na działalność gospodarczą, usług biurowych, usług doradczych wspierających biznes, oraz pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych i organizowanie szkoleń. Inkubator to wylęgarnia firm, które gdy już dojrzeją do samodzielnego funkcjonowania na rynku opuszczają miejsce inkubacji.
- **Innowacja** - nowa, w istotny sposób odmienna od dotychczasowej propozycja dotycząca rzeczy lub zdarzenia.
- **Innowacja organizacyjna** - nowa oryginalna propozycja w odniesieniu do struktury i metod zarządzania.
- **Innowacja technologiczna** - propozycja nowego oryginalnego rozwiązania technologicznego dotyczącego procesów wytwarzania.
- **Innowacja zewnętrzna** - innowacja wygenerowana w otoczeniu bliższym lub dalszym, a nie w danym obiekcie.
- **Innowacja wewnętrzna** - innowacja wygenerowana w obiekcie (np. innowacja technologiczna opracowana przez pracowników zakładu, jeżeli dany zakład jest wyróżnionym obiektem w sensie systemowym).
- **Innowacja produktowa** - udoskonalenie bądź wdrożenie nowego produktu lub rozszerzenie ich asortymentu.
- **Innowacja procesowa** - udoskonalenie bądź wdrożenie nowego procesu wytwarzania.
- **Innowacyjne przedsiębiorstwo** - przedsiębiorstwo, które w ewidentny sposób wdrożyło nowe produkty, technologie, metody organizacji.
- **Innowacyjność** - funkcjonują dwa pojęcia: (1) charakterystyka wyrażająca zdolność w kreowaniu nowości; (2) proces generowania i funkcjonowania innowacji oraz wdrażania jej efektów.

- **Instytucje wspierające** - instytucje koncentrujące się na wspieraniu procesów rozwojowych w różnych formach, jak np.: ośrodki szkoleniowo - doradcze, centra transferu technologii, fundusze pożyczkowe i poręczeniowe, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne. Instytucje te bywają też określane mianem ośrodków innowacji i przedsiębiorczości.
- **Klaster** - sieć małych i średnich przedsiębiorstw tworzona ze względów synergetycznych.
- **Klaster ukierunkowane na wiedzę** - skupiające firmy, które za podstawowy uważają dostęp do wiedzy instytucji badawczych i uczelni.
- **Klaster ograniczonej skali** - skupiające firmy powiązane z instytutami i uniwersytetami technicznymi, prowadzące własne badania na ograniczoną skalę (przetwórstwo, przemysł maszynowy).
- **Klaster powiązane z dostawcami** - skupiające firmy importujące technologie, których działalność innowacyjna zależy od współdziałania z dostawcami.
- **Klaster wyspecjalizowane** - skupiające firmy o dużej intensywności B-R, preferujące innowacje produktowe (komponenty do złożonych procesów technologicznych).
- **Kultura przedsiębiorstwa** - całokształt relacji w przedsiębiorstwie przekładających się na potencjał zdolności do realizacji funkcji przedsiębiorstwa.
- **Kultura innowacyjna** - całokształt relacji w organizacji (np. w przedsiębiorstwie, w urzędzie, w regionie, w kraju) przekładający się na potencjał zdolności do generowania innowacji.
- **Metoda** - sposób do wielokrotnego wykorzystania, będący sekwencją powiązanych działań niezbędnych do osiągnięcia zamierzonego celu; (inaczej) jest to pewna procedura wykonania zadania lub rozwiązania problemu. W nauce [wg Encyklopedia PWN, W-wa 1999] termin *metoda* oznacza zespół ogólnych założeń badawczych, wytycznych w postępowaniu naukowym lub sposób ujmowania badanych faktów.
- **Metodyka** - zwerbalizowana, zinstrumentalizowana procedura (przepis) realizacji celu (zadania), artykułująca, co, kiedy, jak, w jakiej sekwencji, i przy użyciu jakich środków i metod szczegółowych oraz, w jakich warunkach należy zrobić, a także w jakiej formie i postaci przedstawić. Metodyka to instrumentarium niezbędne w realizacji badań. Z systemowego punktu widzenia metodykę można traktować jako złożony, względnie odosobniony system informacyjny, zawierający scenariusz działań realizacji metody lub metod.
- **MŚP** - skrót oznaczający małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z decyzją KE z maja 2003) MP (zatrudnia mniej niż 50 prac., przychód roczny nie przekroczył 10 mln EURO lub suma aktywów bilansu z poprzedniego roku nie przekroczyła 10 mln EURO), ŚP (zatrudnia mniej niż 250 prac., przychód roczny nie przekracza 50 mln EURO lub suma aktywów bilansu z roku ubiegłego nie przekroczyła 43mln EURO).
- **Mikroprzedsiębiorstwo** - zatrudnia średniorocznie mniej niż 10 pracowników, osiąga przychód netto ze sprzedaży towarów, wyborów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości 2 mln euro lub suma aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec poprzedniego roku obrotowego nie przekroczyła 2 mln euro.

- **Park Naukowy** (wg. Międzynarodowego Stowarzyszenia Parków Naukowych) - jest to organizacja zarządzana przez profesjonalistów, której celem jest wzrost zasobności przedsiębiorstw i instytucji naukowych w niej zrzeszonych poprzez popieranie rozwoju przedsiębiorczości i konkurencyjności. Park zarządza wiedzą i technologiami wśród uniwersytetów, instytucji B-R i firm, sprzyja powstawaniu nowych firm realizujących nowe technologie innowacyjne.
- **Preinkubator Technologii** - ośrodek wspierający rozwój technologii we wczesnych stadiach, świadczący pomoc osobom planującym rozpocząć działalność gospodarczą w sprawdzeniu wartości rynkowej technologii, wspierający powstawanie nowych przedsiębiorstw (start-up), oferujący pomoc w uzyskaniu kapitału (kapitał załączkowy, fundusze pożyczkowe).
- **Przedsiębiorczość** - innowacyjność w kreowaniu działań zaspokajających potrzeby ujawnione i nie ujawnione.
- **Region (województwo)** - wyróżniona ze względu na specyfikę geograficzną bądź administracyjną część terytorium kraju. Z systemowego punktu widzenia region to złożony, otwarty, rzeczywisty system działaniowy.
- **Strategia** - zbiór zasad tworzący spójną koncepcję działania dla realizacji celu globalnego, długookresowego z uwzględnieniem losowości zdarzeń.
- **Strategia regionalnego rozwoju** - zbiór kompatybilnych scenariuszy wspomagających podejmujących działania w skali regionu w zakresie przedsiębiorczości w sposób kreatywny. Strategię regionalnego rozwoju można traktować jako przedmiotowo zorientowany system ekspertowy zawierający kompendium wiedzy użytecznej w podejmowaniu, kreowaniu i realizacji działań innowacyjnych w regionie z oszacowaniem ryzyka tych działań.
- **Synergia** - zdarzenie, zjawisko oznaczające zwiększenie efektu generowanego przez elementy występujące samodzielnie o efekt wynikający z łącznego ich występowania. Całość to więcej niż suma części.
- **System** - całość funkcjonalna, czyli kompletny zbiór elementów powiązanych kompletnym zbiorem elementów wyróżnionych ze względu na realizowaną funkcję.
- **Transfer technologii** - celowe i ukierunkowane przekazywanie wiedzy w formie możliwej do wykorzystania w procesach produkcyjnych.

Załącznik 1. Skład Grup Roboczych i zespołów opracowujących zadania, na które podzielono całość opracowania RSI

Składy Grup Roboczych:

A) Grupa Robocza „Przemysł”:

1. Kazimierz Kwiecień – dyrektor ds. Handlowych „Odlewnie Polskie”
2. Robert Stachowicz – dyrektor Kopalnia Siarki „Grzybów”
3. Henryk Krekora – prezes „Strefy Ekonomicznej” w Starachowicach
4. Konrad Zaczek – prezes „Lambda Pi”
5. Mirosław Habiera – prezes „Kowent”
6. Stanisław Sienko – dyrektor „ZEORK” w Skarżysku-Kamienna
7. Tadeusz Barycki – przewodniczący SIMP O/Kielce
8. Stanisław Adamczak – prof. dr hab. inż., Politechnika Świętokrzyska
9. Józef Dąbek – prezes Kopalni Morawica

B) Grupa Robocza „Przetwórstwo”:

1. Janusz Stasiak – prezes Giełdy Rolno - Ogrodniczej Ziemi Sandomierskiej S A.
2. Helena Gontarz – prezes PSS Spółem Kielce
3. Marian Strzelecki – prezes Elektrociepłowni Kielce
4. Ryszard Ciżła – prezes Świętokrzyskiej Izby Rolniczej
5. Jan Rutkowski – audytor RWTUV
6. Mirosław Wciślik – prof. dr hab. inż., Politechnika Świętokrzyska

C) Grupa Robocza „Budownictwo”:

1. Leszek Gołaski – prof. dr hab. inż., Politechnika Świętokrzyska
2. Paweł Karpiński – dyrektor „Kartel”
3. Tomasz Tworek – prezes „Dorbud” S.A. Kielce
4. Zbigniew Ciałowicz - przewodniczący rady przedsiębiorstwa „Betonchem” Kielce
5. Stanisław Ciołak – wicedyrektor Administracyjny Politechniki Świętokrzyskiej
6. Zbigniew Zielański – dyrektor w Przedsiębiorstwie „BICK” Kielce

D) Grupa Robocza „Ochrona Środowiska”:

1. Czesław Dudek – naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Jędrzejowie
2. Szczepan L. Dąbkowski – prof. dr hab. inż., Politechnika Świętokrzyska
3. Alojzy Kowalkowski – prof. dr hab. inż., Politechnika Świętokrzyska
4. Dr Jan Lis – dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach
5. Tomasz Mateńko – Fundacja Busko-Zdrój
6. Mikołaj Sikorski – prof. dr hab. inż. Politechnika Świętokrzyska
7. Henryk Milcarz – dyrektor Przedsiębiorstwa „Wodociągi Kieleckie”

E) Grupa Robocza „ICT” (Information Communication Technologies):

1. Dr Artur Bartosik – prezes Świętokrzyskiego Centrum Innowacji i Transferu Technologii
2. Waldemar Kryś – prezes Zarządu “Maxtel” Sp. z o.o. Kielce
3. Dr Zbigniew Sender – dyrektor „Kielman”
4. Witold Stajura – prezes firmy Profesjonalne Szkolenia Informatyczne
5. Marek Wesółowski – prezes ALTAR
6. Marian Urban – prezes ZETO Kielce

F) Grupa Robocza „Otoczenie Biznesu”:

1. Dorota Tekieli-Bisińska - dyrektor Staropolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej
2. Dr Wiesław Gumuła – dyrektor Narodowego Banku Polskiego, O/Kielce
3. Janina Janecka – dyrektor Urzędu Statystycznego w Kielcach
4. Grzegorz Kłaczekiewicz – dyrektor Fortis Banku
5. Jarosław Wilczyński – Agencja Rozwoju Lokalnego w Ostrowcu Świętokrzyskim

6. Marek Nowak – prezes Agencji Rozwoju Lokalnego w Ostrowcu Świętokrzyskim
7. Janusz Rudnicki – dyrektor Biura Karier, Wyższa Szkoła Handlowa w Kielcach
8. Sławomir Sornat – dyrektor WARTA S.A. O/ Kielce
9. Anna Grzela – Urząd Marszałkowski, Dep. Rozwoju Regionalnego i Współpracy z Zagr.
10. Dr inż. Krzysztof Orkisz – prezes Izby Rzemieślniczej Kielce
11. Tadeusz Pęczek – dyrektor Biura Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego

G) Grupa Robocza „Nauka, Edukacja i Badania”:

1. Andrzej Kocańda – prof. dr hab. inż. Politechnika Świętokrzyska
2. Zdzisław Kobierski – dyrektor Centrum Kształcenia Praktycznego w Skarżysku-Kamiennej
3. Kazimierz Kucharski – Fundacja Busko-Zdrój
4. Andrzej Neimitz – dyrektor Fundacji im. Stanisława Staszica
5. Marianna Janion – ordynator, Świętokrzyskie Centrum Kardiologii w Kielcach
6. Dr Zbigniew Zieliński - Wyższa Szkoła Handlowa w Kielcach
7. Janusz Braziewicz – prof. dr hab. Akademia Świętokrzyska

H) Grupa Robocza „Turystyka, Agroturystyka i Leczenie Uzdrowiskowe”:

1. Agnieszka Widz-Ciosk – Zespół ds. Turystyki i Promocji Powiatu Kieleckiego
2. Janusz Kowalczyk – dyrektor Zespołu Hoteli „Łysogóry”
3. Krzysztof Legawiec – Fundacja Busko-Zdrój
4. Bernard Solecki – dyrektor Szpitala Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjnego w Busku Zdroju
5. Dr Jan Telus – Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką w Kielcach, Przedstawiciel Konsorcjum
6. Janusz Stankiewicz – Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie
7. Tadeusz Ura – Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie
8. Małgorzata Donoch – WODR, Modliszewice
9. Jan Suwała – Wyższa Szkoła Handlowa w Kielcach

Poszczególne zadania, na które podzielono całość opracowania Regionalnej Strategii Innowacji, wykonywały następujące zespoły:

1. Opracowanie struktury zarządzania projektem (wybór instytucji, organizacji, grup roboczych, ekspertów.

Na wykonanie zadania zawarto:

- a) Umowę nr 6.00/1.05/1/2003 w dniu 5 maja 2003 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym a Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii jako Wykonawcą;
- b) „Umowę o dzieło” z dnia 01.03.2003 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym a Ryszardem Zbrógiem, niezależnym Ekspertem RSI jako Wykonawcą.

Zadanie zostało zakończone 30.06.2003 r.

2. Budowa konsensusu w regionie pomiędzy głównymi aktorami projektu w zakresie głównych celów, planu pracy i metody opracowania strategii.

Na wykonanie zadania zawarto umowę nr 6.00/1.05/2/2003 w dniu 15 maja 2003 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym i Staropolską Izbą Przemysłowo-Handlową jako Wykonawcą.

Termin wykonania – 15.11.2004 r.

3. Zdefiniowanie szczegółowej metodologii opracowania strategii innowacji i szczegółowych zadań.

Na wykonanie zadania zawarto umowy z prof. Leszkiem Powierzą z Politechniki Warszawskiej oraz pracownikami naukowymi Politechniki Świętokrzyskiej: dr inż. Zbigniewem Skrobaczkim, dr Zdzisławem Piastą, dr Edytą Kowalczyk.

Zadanie zostało zakończone w dniu 31.12.2003 r.

4. Akcja promocyjna oraz określenie metod komunikacji społecznej zmierzającej do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie potrzeb wdrażania innowacji i upowszechnianie pozytywnych przykładów w tym zakresie.

Na wykonanie zadania zawarto umowę nr 6.00/1.05/4/2003 w dniu 1 kwietnia 2003 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym i Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii jako Wykonawcą.

Termin wykonania – 15.11.2004 r.

5. Inwentaryzacja i ocena potencjału regionu - potencjał gospodarczy, finansowy, naukowo-badawczy, infrastruktura wspomagająca innowacje.

Na wykonanie zadania zawarto umowę nr 6.00/1.05/5/2003 w dniu 3 listopada 2003 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym a Staropolską Izbą Przemysłowo-Handlową jako Wykonawcą.

Zadanie zostało zakończone w dniu 30.06.2004 r.

6. Analiza regionalnego popytu na innowacje i nowe technologie.

Na wykonanie zadania zawarto umowę nr 6.00/1.05/6/2003 w dniu 1 grudnia 2003 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym a EPRD – Biurem Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego w Kielcach jako Wykonawcą.

Zadanie zostało zakończone w dniu 29.07.2004 r.

7. Zastosowanie instrumentów planowania strategicznego – SWOT – do wyselekcjonowanych obszarów życia społeczno-gospodarczego regionu.

Na wykonanie zadania zawarto umowę nr 6.00/1.05/7/2003 w dniu 1 kwietnia 2004 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym a Wyższą Szkołą Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką w Kielcach jako Wykonawcą.

Zadanie zostało zakończone w dniu 29.07.2004 r.

8. Opracowanie założeń do RSI i opracowanie szczegółowych kierunków działań w regionie – opracowanie RSI – ocena przyjętych kierunków działań.

Na wykonanie zadania zawarto umowy z prof. Z. Olesińskim, prof. K. Gryś, z mgr I. Molenda-Gryś, mgr A. Predygiel, dr Z. Kuleszyńskim, mgr Z. Szczepańczykiem.

Termin wykonania zadania – 30.09.2004 r.

9. Ustanowienie systemu monitorowania, kontroli i oceny realizowanych działań.

Na wykonanie zadania zawarto umowę nr 6.00/1.05/4/2003 w dniu 1 kwietnia 2003 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym i Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii jako Wykonawcą.

Termin wykonania – 30.09.2004 r.

10. Opracowanie projektów pilotażowych wraz z niezbędną dokumentacją (wybór projektów pilotażowych i ustanowienie dokumentów formalnych, określających zasady organizacyjne i źródła ich finansowania).

Na wykonanie zadania zawarto umowę nr 6.00/1.05/4/2003 w dniu 1 kwietnia 2003 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym i Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii jako Wykonawcą.

Termin wykonania – 15.11.2004 r.

11. Koordynowanie działań oraz funkcje organizacyjno-administracyjne

Na wykonanie zadania zawarto umowę nr 6.00/1.05/11/2003 w dniu 15 maja 2003 r. pomiędzy Politechniką Świętokrzyską jako Zamawiającym a Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii jako Wykonawcą.

Termin wykonania – 15.11.2004 r.

12. Wdrożenie projektu – przedstawienie RSI do zatwierdzenia przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego. Raport Końcowy

Wykonawca – Urząd Marszałkowski

Termin wykonania – 31.12.2004 r.

Załącznik 2. Wybrane gospodarcze dane liczbowe dotyczące województwa świętokrzyskiego

Poniżej przedstawiono w tabelach wybrane gospodarcze dane liczbowe dotyczące województwa świętokrzyskiego.

PODSTAWOWE DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA TLE POLSKI I UE (TAM, GDZIE DANE BYŁY DOSTĘPNE) W ROKU 2002

Lp.	Charakterystyka podstawowa	Wartość liczbowa (2002 r)	Średnia krajo- wa lub wartość dla kraju (2002 r)	Odniesienie do kraju [miejsce]	Średnia w UE lub wartość dla UE
1	2	3	4	5	6
1	Jednostki terytorialne - powiaty	13	314	14	
2	Jednostki terytorialne - gminy	102	2478	14	
3	Liczba ludności [mln]	1,30	38,22	13 / 3,39%	377,60
4	Powierzchnia [tys. km ²]	11,69	312,69	15 / 3,74%	3242,70
5	Gęstość zaludnienia [os./km ²]	110,50	122,20	11	116,40
6	Przyrost naturalny [%]	-0,13	0,15	15	0,11 a
7	Zgony niemowląt [zgony/1000 urodzin]	8,0	7,5	12	4,9 a
8	Ludność w wieku przedprodukcyjnym [%]	22,73	22,67	10	
9	Ludność w wieku produkcyjnym [%]	60,55	62,25	13	
10	Ludność w wieku poprodukcyjnym [%]	16,72	15,08	2	
11	Przeciętna długość życia: mężczyźni	70,5	69,7		75,3
12	Przeciętna długość życia: kobiety	79,3	78,0		81,4
13	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ² /os.]	18,4	19,5	12	
14	Ludność w miastach [%]	45,90	61,80	15	
15	Stopa bezrobocia [%]	22,00	20,00	7	7,70
16	Przeciętne wynagrodzenie brutto [zł]	1978	2240	9	
17	Liczba podmiotów REGON na 1000 osób	76,8	90,7	12	
18	Podmioty REGON – osoby prawne i jednostki organizacyjne bez osobowości prawnej na 1000 osób	14,4	19,7	13	
19	Podmioty REGON – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	62,4	71,0	12	
20	Firmy produkcyjne na 1000 mieszkańców	7,41	9,88	13	
21	Budownictwo - liczba firm na 1000 osób	8,73	9,36	10	
22	Handel hurt i detal [firmy/1000 os.]	29,61	30,56	9	
23	Hotele i restauracje [firmy/1000 os.]	2,04	2,77	13	
24	Pośrednictwo finansowe [firmy/1000 os.]	2,52	3,24	11	
25	Obsługa i wynajem nieruchomości [firmy/1000 os.]	9,04	13,45	14	
26	Produkcja sprzedana - przemysł [mln zł]	10235	481082	14/2,13%	
27	Produkcja sprzedana - budown. [mln zł]	3327	69372	7/4,80%	
28	Produkcja żywca na [kg/1 ha użytków rolnych]	123,70	197,60	14	
29	Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy	3356	3902	16	
30	Skup produktów rolnych - przeliczony na jedn.zbożowe [dt/ha]	11,30	21,80	15	
31	Pracujący ogółem na 1000 osób	333,70	326,70	4	430
32	Przeciętne zatrudnienie w przemyśle na 1000 osób	54	70	14	121
33	Przeciętne zatrudnienie w budownictwie na 1000 osób	14	14	6	
34	Saldo migracji na 1000 osób	-1,90	-0,50	13	
35	Drogi publiczne twarde [km/100 km ²]	95,70	79,40	3	

cd. tabeli

1	2	3	4	5	6
36	Linie kolejowe na 100 km ²	6,20	6,60	9	
37	Telefoniczne łącza główne/1000 osób	234,9	307,2	15	
38	Samochody os. zarejestrowane/1000 osób	250	288	14	500
39	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [%]	44,17	56,65	16	
40	Ścieki przemysłowe i komunalne nieoczyszczone [dm ³ /1km ²]	0,21	0,65	5	
41	Grunty leśne [%]	28,40	29,42	10	
42	Powierzchnia prawnie chroniona [%]	66,0	33,1	1	
43	Miejsca noclegowe turystyczne na 1000 osób	7,42	15,76	12	
44	Liczba ludności na 1 sklep	79	85	4	
45	Lekarze na 10000 osób	20,2	22,4	10	
46	Stomatolodzy na 10000 osób	2,30	2,60	9	
47	Pielęgniarki na 10000 osób	51,50	48,30	5	
48	Łóżka szpitalne na 10000 osób	46,10	49,20	10	
49	Zatrudnienie w działalności B+R na 1000 osób	1,30	4,50	16	
50	Nakłady na działalność B+R [zł/os.]	11	120	16	
51	Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle [mln zł]	410,2 a	12234,7 a	3%	
52	Automatyczne linie produkcyjne w przemyśle [firmy >49 os.]	315	7802	10/4%	
53	- w tym sterowane komputerem	164	5848	11/2,8%	
54	Komputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi	825	18626	10/4,4%	
55	Przedsiębiorstwa posiadające lokalne sieci LAN	157	5508	15/2,8%	
56	Przedsiębiorstwa korzystające z usług Internetu	240	7333	13/3,3%	
57	Liczba jednostek B+R	13 a	920 a	15/1,4%	
58	Studenci szkół wyższych na 10000 osób	436,70	466,10	6	340 b
59	Dochody ogółem [zł/os.]	1377,83	1663,14	16	
60	Dochody własne gmin [zł/os.]	530,89	811,95	14	
61	Wydatki ogółem [zł/os.]	1389,30	1731,85	16	
62	PKB na osobę [zł/os.]	14282	18432	13	ok. 41000

a – dane z roku 2001

b – dane z r.ak. 2000/2001

STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (DANE W %)

	Świętokrzyskie	Polska
Wyższe	9,1	9,9
Policealne	3,3	3,2
Średnie	26,9	28,3
Zasadnicze zawodowe	21,8	23,2
Podstawowe ukończone	32,9	29,8
Podstawowe nieukończone	4,8	3,5
Bez wykształcenia i nieustalone	1,2	2,0

PKB NA 1 MIESZKAŃCA [ZŁ/OS]

	1995	1998	1999	2000	2001	2002
Świętokrzyskie	6341	11056	12435	13868	14843	14282
Polska = 100	79,9	77,2	78,1	78,2	76,4	77,5

STRUKTURA GOSPODARCZA. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W 2002 ROKU

	Świętokrzyskie		Polska	
	liczba	% w regionie	liczba	% w kraju
Liczba ogółem	103679 (= 2,89% ogółu)	100%	3581593	100%
Przedsiębiorstwa państwowe	60 (= 3,4% ogółu)	0,06%	1763	0,05%
Spółdzielnie	546 (= 2,94%)	0,53%	18548	0,52%
Spółki handlowe	3669 (= 1,76%)	3,54%	208753	5,83%
Spółki z udziałem kapitału zagranicznego	478 (= 0,98%)	0,46%	48973	0,25%
Spółki cywilne	6971 (= 2,50%)	6,72%	279208	8,30%
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	84512	81,51%		
Fundacje	108 (= 0,11%)	0,10%	6967	0,19%
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	2165 (= 3,52%)	2,09%	61548	1,72%

DYNAMIKA PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU (ROK POPRZEDNI = 100)

	1999	2000	2001	2002	2003 ^{a)}
Świętokrzyskie	113,7	114,5	99,4	102,6	117,0
Polska	110,6	113,2	102,5	102,1	108,7

^{a)} Dane wstępne

WSKAŹNIK RENTOWNOŚCI OBROTU NETTO PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

	1999	2000	2001	2002
Ogółem	-0,6	-0,3	-3,2	-2,2
w tym: Przemysł	-2,7	-0,5	-3,5	-1,3
w tym:				
Przetwórstwo przemysłowe	-3,8	-0,5	-3,8	-1,1
Budownictwo	2,5	-2,5	-11	-12,9
Handel i naprawy	-0,1	0,1	-0,4	-0,3
Hotele i restauracje	0,6	6,7	19	11,7
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	-0,2	0,9	-1,6	-4,3
Obsługa nieruchomości i firm; nauka	6,9	6,3	4,2	2,5

FIRMY WYSOKIEJ TECHNIKI (WT) W POLSCE I W REGIONIE WG KLASYFIKACJI DZIEDZINOWEJ OECD

Województwo	Liczba firm WT	Udział w ogólnej liczbie firm WT (w %)	Udział w ogólnej liczbie WT (w %)				Liczba firm WT na 1000 firm produkcyjnych
			Produkcja statków powietrznych i kosmicznych	Produkcja maszyn biurowych i komputerów	Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych	Produkcja środków farmaceutycznych	
Świętokrzyskie	26	1,2	2,2	0,9	0,8	2,5	2,9
Polska	2169	100	100	100	100	100	5,9

PRODUKCJA NAJWAŻNIEJSZYCH WYROBÓW WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W LATACH 2001–2002

Wyroby	2001 r			2002 r		
	w liczb. bezwzgl.	2000 =100 w %	udział w prod. kraj. %	w liczb. bezwzgl.	2001 =100 w %	udział w prod. kraj. w %
Kamień gipsowy w tys. ton	793,7	79,5	100,0	866,7	109,2	100,0
Kruszywo naturalne łamane zwykłe w tys. ton	5409,1	99,0	24,8	5740,8	106,1	26,7
Siarka rodzima (z wydobycia) w tys. ton.	675,8	103,3	71,7	760,7	112,6	100,0
Nawozy wapniowe i wapniowo - magnezowe w tys. ton	334,6	105,8	18,3	356,8	106,6	19,6
Produkty uboju wliczane do wydajności poubojowej w tys. ton.	39,1	124,5	4,4	42,1	107,7	4,3
Mleko płynne przetworzone w tys. hl	688,0	87,4	3,7	628,6	91,4	3,4
Cegły wypalane z gliny w mln cegieł	19,7	60,1	3,4	25,3	128,4	4,0
Cement w tys. ton	3859,8	79,9	32,0	3.846,3	99,7	34,3
Wapno w tys. ton	781,2	81,5	38,1	826,7	105,8	42,2
Spoivo gipsowe w tys. ton	378,9	94,4	88,4	347,1	91,6	85,7
Łożyska w mln szt.	87,6	91,8	73,2	116,9	133,4	76,6
Energia elektryczna w GWh	7226,7	98,9	5,0	6855,1	94,9	4,8

INNOWACYJNOŚĆ GOSPODARKI W 2001 ROKU

Wyszczególnienie	Nakłady inwestycyjne ogółem		Nakłady inwestycyjne na działalność B+R			Zatrudnienie w działalności B+R	
	Polska =100	Na 1 miesz-kańca w zł	Ogółem w %	Na 1 miesz-kańca w zł	W relacji do PKB (2000r.)	Polska =100	na 100 osób aktywnych zawodowo
Polska	100,0	3 141	100,0	126	0,70	100,0	4,5
Lubuskie	2,1	2 521	0,4	17	0,23	0,2	4,0
Podlaskie	1,7	1 652	1,8	73	0,23	1,8	2,5
Świętokrzyskie	1,9	1 732	0,4	15	0,12	1,0	1,3
Warmińsko-Mazurskie	2,0	1 701	1,1	35	0,29	1,5	1,9

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI Z ZAKRESU DZIAŁALNOŚCI B+R WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2002 R.

Województwa	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R		Zatrudnieni w działalności B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	
	relacja do PKB w %	na 1 mieszkańca w zł	Ogółem	w tym pracownicy n-b
Polska	0,65	120	4,5	3,3
Lubuskie	0,10	25	1,7	2,2
Świętokrzyskie	0,10	11	1,3	1,1
Warmińsko-mazurskie	0,25	40	1,9	1,5
Zachodniopomorskie	0,19	53	2,5	2,1

Liczba studentów w województwie świętokrzyskim stan na 30.11.2003r.

Ogółem	64 706			
W tym:	Dzienne	wieczorowe	zaoczne	eksternistyczne
	22195	1625	40570	316
Struktura %	34,3%	2,5%	62,7%	0,5%

STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH W WOJ ŚWIĘTOKRZYSKIM WG STANU NA 30 LISTOPADA 2003 R.

Lp.		Ogółem	studia dzienne	wie- czo- rowe	zaoczne	eksterni- styczne
1	Politechnika Świętokrzyska	9366	5144	0	4222	0
2	Wyższa Szkoła Handlowa w Kielcach	4148	512	0	3320	316
3	Wyższa Szkoła Umiejętności w Kielcach	3128	447	0	2681	0
4	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	2540	551	65	1924	0
5	Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji w Kielcach	7880	612	0	7268	0
6	Akademia Świętokrzyska w Kielcach	28793	13476	1560	13757	0
7	Wszecnica Świętokrzyska w Kielcach	5442	412	0	5030	0
8	Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu	1572	695	0	877	0
9	Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach	562	97	0	465	0
10	Wyższa Szkoła Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką w Kielcach	593	92	0	501	0
11	Wyższa Szkoła Technik Komputerowych i Telekomunikacji w Kielcach	140	71	0	69	0
12	Wyższa Szkoła Telekomunikacji i Informatyki w Kielcach	114	34	0	80	0
13	Instytut Teologiczny im. W. Kadłubka w Sandomierzu	121	bd	bd	bd	bd
14	Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach	bd	bd	bd	bd	bd

LICZBA NAUCZYCIELI AKADEMICKICH W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM

	Pełnozatrudnieni	Niepełnozatrudnieni
Razem:	1909	108
profesor, dr hab.	509	20
docent	33	-
adiunkt	599	22
asystent	339	26
starszy wykładowca	230	21
wykładowca	120	8
lektor	61	10
instruktor	18	1

Załącznik 3. Cechy opisujące stan i trendy w gminach

Aby dokonać kompleksowej oceny gmin wybrano 42 cechy opisujące stan gmin w roku 2002 oraz 38 cech, opisujących trendy w gminach od określonego roku do roku 2002. Wybrane cechy opisujące stany i trendy przedstawiono w tabelach. Poszczególnym cechom przyporządkowano wagi. Następnie sprowadzono zakres przyjmowanych przez cechy wartości do przedziału [0; 5]. Po przemnożeniu tak unormowanych cech przez wagi (dla cech uznanych za stymulatory – wartości dodatnie, dla destymulatorów – ujemne) dodano otrzymane iloczyny i otrzymano zbiorczą ocenę gmin pod względem stanu w roku 2002 oraz pod względem trendów w latach poprzedzających rok 2002. Graficzne przedstawienie oceny pokazano na Rys. 3 i 4. Rys. 3 to obraz gmin przez pryzmat cech, charakteryzujących te gminy w roku 2002. Rys. 4 przedstawia wynik analizy trendów. Z porównania rysunków widoczna jest różnica pomiędzy tempem rozwoju gmin, a ich stanem ogólnym w roku 2002. Gminami, które się najprężniej rozwijają, są: Sandomierz, Starachowice, Opatów, Skarżysko Kamienna, Staszów, Połaniec, Busko-Zdrój, Kielce.

CECHY DOTYCZĄCE STANU GMIN W 2002 ROKU WYBRANE DO KOMPLEKSOWEJ OCENY

Lp.	cecha (stan w roku 2002)	waga
1	Wiek przedprodukcyjny % ludności	2
2	Wiek produkcyjny % ludności	2
3	Wiek poprodukcyjny % ludności	-1
4	Drogi 100km ² 98	1
5	Mieszkania powierzchnia m ² /os.	1
6	woda % osób podłączonych	1
7	kanalizacja % osób podłączonych	1
8	sklepy/1000 os.	1
9	REGON handel – naprawy /1000 os.	2
10	REGON transport, gospodarka magazynowa i łączność /1000 os.	2
11	wydatki transport i łączność zł/os.	2
12	wydatki gospodarka komunalna zł/os.	1
13	wydatki gospodarka mieszkaniowa zł/os.	1
14	dochody własne zł/os.	2
15	wydatki ochrona zdrowia zł/os.	1
16	wydatki opieka społeczna zł/os.	1
17	REGON opieka społeczna /1000 os.	1
18	REGON ogółem /1000 os.	2
19	REGON działalność produkcyjna /1000 os.	2
20	REGON górnictwo kop /1000 os.	2
21	wydatki inwestycje zł/os	3
22	dochody podatek od nieruchomości zł/os	3
23	REGON Budownictwo/1000 os.	1
24	Ścieki oczyszczane razem [dcm ³ /os]	1
25	% ludność obsługiwana przez oczyszczalnie komunalne	1
26	Emisja zanieczyszczeń gazowych [ton/rok/km ²]	-1
27	wydatki na administrację państwową i samorządową zł/os	-2
28	biblioteki na 1000 os.	2
29	woluminy na osobę	3
30	dochody ogółem zł/os	3
31	dochody podatek od środków transportu zł/os.	1
32	dochody podatek od osób fizycznych zł/os	3
33	REGON handel hurtowy i detaliczny /1000 os.	2
34	REGON pośrednictwo finansowe /1000 os.	3
35	REGON obsługa nieruchomości i wynajem /1000 os.	2

36	REGON pozostała działalność usługowa/1000 os.	2
37	wydatki oświata i wychowanie zł/os	2
38	Wykształcenie wyższe % ludności >= 13lat	3
39	Wykształcenie policealne % ludności >= 13lat	3
40	Wykształcenie średnie razem % ludności >= 13 lat	2
41	Wykształcenie zasadnicze zawodowe % ludności >= 13 lat	1
42	REGON edukacja /1000 os.	2

CECHY DOTYCZĄCE TRENDÓW W GMINACH W LATACH POPRZEDZAJĄCYCH ROK 2002

WYBRANE DO KOMPLEKSOWEJ OCENY

Lp.	cecha (trend)	waga
1	Migracja/1000os/ 96-02	2
2	% wiek przedprodukcyjny 95-02 trend	2
3	% wiek produkcyjny 95-02 trend	2
4	% wiek poprodukcyjny 95-02 trend	-1
5	Mieszkania m2/os 96-02 trend	-1
6	Mieszkania oddane 95-02/1000 os.	1
7	sklepy /1000 osób 95-02 trend	1
8	handel naprawy /1000 osób 95-02 trend	2
9	Transport i gospodarka magazynowa /1000 osób 95-02 trend	2
10	wydatki na transport i łączność 95-02 trend zł/os.	2
11	wydatki na gospodarkę komunalną 95-02 trend zł/os.	1
12	wydatki na gospodarkę mieszkaniową 95-02 trend zł/os.	1
13	dochody własne 96-02 trend zł/os.	2
14	przychodnie 95-02 trend na 100000 os.	1
15	wydatki na ochronę zdrowia 95-02 trend zł/os.	1
16	wydatki na opiekę społeczną 95-02 trend zł/os.	1
17	REGON ochrona zdrowia /1000 osób 99-02	1
18	REGON ogółem /1000 osób 99-02	2
19	REGON działalność produkcyjna /1000 osób 99-02	2
20	REGON górnictwo kopalnictwo /1000 osób 99-02	2
21	wydatki na inwestycje 98-02 trend zł/os.	3
22	dochody z podatków od osób prawnych 98-02 trend zł/os.	1
23	dochody z podatków od nieruchomości 98-02 trend zł/os.	3
24	REGON budownictwo /1000 osób 99-02	1
25	wydatki ogółem 98-02 trend zł/os.	1
26	wydatki na administrację 98-02 trend zł/os.	-2
27	woluminy na osobę 95-02 trend	3
28	dochody ogółem 96-02 trend zł/os.	3
29	dochody z podatków od osób fizycznych 98-02 trend zł/os.	3
30	dochody z podatków od środków transportu 98-02 trend zł/os.	1
31	REGON handel hurtowy i detaliczny /1000 osób 99-02	2
32	REGON hotele i restauracje /1000 osób 99-02	1
33	REGON pośrednictwo finansowe /1000 osób 99-02	3
34	REGON obsługa nieruchomości i wynajem /1000 osób 99-02	2
35	REGON pozostała działalność usługowa /1000 osób 99-02	2
36	uczniowie szkół podstawowych % mieszkańców 99-02 trend	0
37	wydatki na oświatę i wychowanie 96-02 trend zł/os.	2
38	REGON edukacja /1000 osób 99-02	2

Załącznik 4. Potrzeby środowisk

Mnogość środowisk, zaangażowanych w realizację projektu RSI-świętokrzyskie, oczekiwała umieszczenia wśród celów Regionalnej Strategii Innowacji swoich potrzeb. Poniżej zostały przedstawione potrzeby w nawiązaniu do wymienionych w rozdziale 5 celów.

Cel 1. Rozwój zasobów ludzkich ze szczególnym uwzględnieniem budowy postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych w społeczeństwie informacyjnym

- Wzmocnienie zasobów ludzkich.
 1. Organizowanie kształcenia i szkoleń dostosowanych do aktualnych potrzeb regionu.
 2. Kształtowanie postaw innowacyjnych i przedsiębiorczych.
 3. Rozwój współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi, władzami gmin i innymi ośrodkami, mającymi wpływ na społeczny i gospodarczy kształt regionu, a szkołami wyższymi oraz instytucjami badawczymi.
 4. Promowanie przedsiębiorczości w obszarze turystyki, w oparciu o walory krajoznawcze, historyczne, tradycyjne czy ekologiczne (czysta woda, parki krajobrazowe, zagłębia owocowe, regionalna żywność, niskie ceny - jako magnes dla turystów).
 5. Promowanie przedsiębiorczości w budownictwie w oparciu o istniejący potencjał regionalny i zasoby surowcowe.
 6. Kreowanie usług medycznych, w tym z wykorzystaniem regionalnych uzdrowisk i walorów krajobrazowych (m.in. usługi dla seniorów).
- Program rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie.
 6. Wspieranie działań na rzecz utworzenia Uniwersytetu Świętokrzyskiego przez pomoc w rozbudowie bazy materialnej ze środków budżetu państwa, środków samorządów lokalnych i środków pomocowych Unii Europejskiej (w tym budowa centrum uniwersyteckiego przy ul. Świętokrzyskiej) oraz pomoc w poprawie warunków socjalnych nauczycieli akademickich.
 7. Rozwój zawodowego szkolnictwa wyższego w miastach powiatowych, głównie przez tworzenie szkół ekonomiczno-technicznych (w tym rolniczych).
 8. Wspieranie rozbudowy bazy dydaktyczno-naukowej uczelni.
 9. Upowszechnienie *e-learningu*.
- Kompleksowy program rozwoju oświaty i edukacji zawodowej w dostosowaniu do wymogów rynku pracy.
 10. Wspieranie przekształceń w szkolnictwie zawodowym głównie przez tworzenie liceów zawodowych.
 11. Rozwój bazy materialnej szkolnictwa.
 12. Program podnoszenia kwalifikacji dla nauczycieli i kadr oświatowych.
 13. Program pomocy stypendialnej dla uczniów, w tym dla uczniów szczególnie uzdolnionych.
 14. Rozwój systemu kształcenia ustawicznego dorosłych.
 15. Wprowadzenie interdyscyplinarnych metod kształcenia.
- Program kreowania miejsc pracy.
 16. Rozwój praktyk zawodowych.
 17. Program zwiększenia zatrudnienia poprzez pomoc w tworzeniu mikroprzedsiębiorstw, oraz pomoc mśp, wspieranie osób rozpoczynających działalność gospodarczą.
 18. Program ograniczania zjawiska długotrwałego oraz powrotnego bezrobocia.

19. Rozwój systemu szkoleń i doradztwa zawodowego dla poszukujących pracy.
- Program aktywizacji zawodowej oraz zwiększania mobilności mieszkańców do podejmowania pracy.
20. Aktywizacja zawodowa grup ryzyka mieszkańców wsi, absolwentów, osób o niskim poziomie wykształcenia.
21. Dostosowanie kierunków edukacji młodzieży do potrzeb lokalnego rynku pracy.
22. Podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowanie bezrobotnych.
23. Rozwój sieci poradnictwa zawodowego.
24. Doskonalenie kadry publicznych służb zatrudniania oraz pośrednictwa pracy.
25. Rozwój niepublicznych instytucji rynku pracy.
- Program jakości usług publicznych.
26. Doskonalenie sieci transportu publicznego, rozbudowa dróg, rozbudowa sieci wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych, budowa mieszkań komunalnych.
27. Podnoszenie poziomu pracy przedsiębiorstw komunalnych, prywatyzacyjnych, restrukturyzacja i rewitalizacja.
- Rozbudowa infrastruktury informatycznej.
28. Rozbudowa usług *on-line*.
29. Wsparcie dla budowy sieci kablowych, przekazników, pomoc w rejestracji firm, udogodnienia w ich pracy.
30. Zwiększanie dostępu do zasobów informacyjnych.

Cel 2. Rozwój gospodarki regionalnej w oparciu o innowacje i nowe technologie oraz poprawienie warunków dla endogenicznego rozwoju

- Wzmacnianie rozwoju gospodarczego regionu.
31. Badanie trendów gospodarczych w regionie.
32. Wykorzystanie naturalnych zasobów do tworzenia klastrów.
33. Wzmocnienie pozycji konkurencyjnej gospodarki regionu.
- Kreowanie i wzmacnianie ośrodków postępu naukowego.
34. Wspieranie istniejących zespołów badawczych.
35. W porozumieniu z Ministerstwem Nauki i Informatyzacji oraz środowiskiem akademickim stwarzanie warunków dla powstawania nowych zespołów badawczych.
- Kreowanie instytucji wspierających współpracę nauki i gospodarki.
36. Wsparcie dla środowiskowych organizacji samorządowych, stowarzyszeń w popularyzacji osiągnięć nauki i ułatwieniu zastosowania ich w praktyce gospodarczej.
37. Rozbudowa Regionalnego Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Targów Kielce i innych.
- Kreowanie instytucji integrujących środowisko biznesu, nauki i promocji regionu.
38. Wspieranie akredytowanych laboratoriów badań certyfikacyjnych.
39. Wspomaganie i doradztwo instytucji gospodarczych w automatyzacji procesów produkcyjnych oraz ich optymalizacji (energooszczędność).
- Wsparcie mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw.
40. Pomoc techniczna i prawna dla mśp.

41. Organizacja systemu kształcenia przedsiębiorców.
42. Organizacja inkubatorów w gminach, parków przemysłowych w powiatach i parku naukowo-technologicznego w Kielcach.
43. Zbudowanie regionalnego systemu wspierania mikro - małych i średnich przedsiębiorstw.
44. Tworzenie warunków dla wspierania inwestorów realizujących przedsięwzięcia rozwojowe (inwestycje i obiekty turystyczne, hotele, lokale gastronomiczne, obiekty handlowe i usługowe).
45. Tworzenie systemów sprzyjających szybkiemu i sprawnemu rejestrowaniu przedsiębiorstw.
46. Tworzenie preinkubatorów.

Cel 3. Zrównoważony rozwój, czyli ochrona środowiska i regionalne zarządzanie zasobami naturalnymi

- Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.
 45. Lepsze zarządzanie i wykorzystanie zasobów naturalnych.
 46. Stosowanie nowych rozwiązań w celu redukcji zanieczyszczeń
 47. Realizacja programu zwiększania lesistości województwa.
- Kompleksowa gospodarka odpadami.
 48. Gospodarka odpadami w ramach rejonowych systemów.
 49. Popularyzacja i wdrażanie systemów segregacji odpadów.
 50. Upowszechnianie stosowania odzysku i recyklingu odpadów
- Rekultywacja terenów zdegradowanych.
 51. Zagospodarowanie wyrobisk po eksploatacji siarki i kamienia.
 52. Rekultywacja składowisk odpadów poprodukcyjnych.
- Poszukiwanie alternatywnych sposobów dla oddziaływań na środowisko naturalne.
 53. Promowanie alternatywnych źródeł energii.
 54. Programy zastosowań nowych technologii i materiałów.

Cel 4. Rozwój miast i obszarów wiejskich w oparciu o rozwiązania innowacyjne, poprawienie jakości życia mieszkańców wsi poprzez dywersyfikację gospodarczą

- Programy horyzontalne.
 55. Tworzenie warunków dla zwiększenia atrakcyjności lokowania kapitału w regionie poprzez przygotowanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych.
 56. Doskonalenie sieci komunikacji regionalnej i sieci usług regionalnych.
 57. Kształtowanie współpracy samorządów lokalnych, inspirowanie tworzenia związków gmin dla wdrażania innowacji.
- Program metropolizacji Kielc.
 58. Kreowanie rozwoju funkcji wyższego rzędu.
 59. Budowa arterii komunikacyjnych.
 60. Budowa infrastruktury sprzyjającej rozwojowi innowacji.
- Przyspieszenie urbanizacji.
 61. Program rozwoju aglomeracji staropolskiej.

- 62. Program przyspieszonego rozwoju wszystkich miast i centrów gmin województwa.
- 63. Poprawa powiązań infrastrukturalnych pomiędzy stolicą regionu i ośrodkami powiatowymi oraz gminami.
- Rozwój obszarów wiejskich.
- 64. Kompleksowy rozwój obszarów wiejskich przez poprawę infrastruktury wiejskiej, komunikacji, usług publicznych.
- 65. Kierowanie nowych technologii produkcji rolnej sprzyjanie innowacjom.
- 66. Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania systemów ekologicznych.
- Rozwój lokalny.
- 67. Tworzenie warunków do włączania obszarów zagrożonych marginalizacją w procesy rozwojowe (szczególnie w gminach o niskich dochodach własnych i niskim potencjale intelektualnym).
- 68. Przeciwdziałanie narastaniu wewnętrznych różnicowań w rejonach pomiędzy regionalnymi i lokalnymi ośrodkami wzrostu a obszarami zagrożonymi degradacją.
- 69. Rozwój i modernizacja infrastruktury związanej z rolnictwem.
- 70. Zapewnienie poprawy dostępności do infrastruktury społecznej na terenach wiejskich.

Załącznik 5. Projekty pilotażowe

<i>Temat projektu</i>	e-świętokrzyskie
<i>Instytucja zgłaszająca projekt</i>	Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.
<i>Cel projektu</i>	„e-świętokrzyskie - rozbudowa infrastruktury informatycznej” - wdrożenia elektronicznej obsługi obywatela w województwie świętokrzyskim
<i>Beneficjenci</i>	Interesanci instytucji publicznych; przedsiębiorcy z terenu województwa; mieszkańcy regionu świętokrzyskiego
<i>Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu</i>	Postęp technologiczny świata determinuje wszelkie działania zmierzające do jak najlepszego usprawnienia systemu oferowanych usług i produktów. Problem ten dotyczy nie tylko przedsiębiorstw, ale wszystkich organizacji i instytucji publicznych, które znajdują się w bezpośrednim kontakcie z interesantami. Budowa społeczeństwa informacyjnego jest w chwili obecnej bardzo istotnym elementem kreowania wizerunku społeczno-gospodarczego regionu i jego mieszkańców. Projekt proponowany do realizacji wpisuje się w priorytety rozwoju kraju wyłonione w „Narodowym Planie Rozwoju na lata 2004-2006”, założenia „Strategii Informatyzacji Kraju e-Polska”, „Strategii Rozwoju Regionalnego Województwa Świętokrzyskiego”, Regionalnej Strategii Innowacji oraz „Strategii Lizbońskiej”. Potrzeba realizacji projektu rodzi się z przesłanek wychodzenia administracji naprzeciw oczekiwaniom klientów, usprawnienia pracy urzędów i innych instytucji świadczących usługi na rzecz przedsiębiorców i osób fizycznych oraz zwiększenia efektywności i udoskonalenia organizacji pracy.
<i>Szczegółowy opis realizacji projektu (etapy realizacji)</i>	Punktem wyjścia przy wprowadzaniu usług „on-line” jest poprawa dostępności do Internetu na terenie województwa Świętokrzyskiego, w tym na terenach wiejskich. Z tych względów zdecydowano się na rozbudowę obecnej infrastruktury światłowodowej oraz na budowę infrastruktury radiowej. Projekt jest wieloetapowy i składa z następujących głównych zadań: 1. Stworzenie regionalnej infrastruktury teleinformatycznej, w tym: - budowa i rozbudowa miejskich sieci światłowodowych, - budowa radiowej sieci informatycznej umożliwiającej instalacje Internetu na przynajmniej 70% powierzchni województwa, - umożliwienie operatorom budowy lokalnych szerokopasmowych sieci Internetowych w miastach i małych miasteczkach, - budowa sieci infomatów i Internetowych Punktów Obsługi Klienta (IPOK) u realizatorów projektu, - zapewnienie nowoczesnych środków łączności teleinformatycznej z wykorzystaniem standardu łączności VIP. 2. Wdrożenie, utrzymywanie i eksploatowanie elektronicznego obiegu dokumentów u realizatorów projektu. 3. Budowa portalu „Wrota Świętokrzyskie” (poza charakterem informacyjnym świadczonych w ramach portalu usług, umożliwienie informatycznego załatwiania spraw urzędowych)
<i>Spodziewane efekty</i>	➤ Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu i rozległych sieci komputerowych ➤ Polepszenie jakości obsługi klientów poprzez usprawnienie pracy instytucji publicznych ➤ Pobudzenie przedsiębiorczości ➤ Zmniejszenie bezrobocia ➤ Zwiększenie konkurencyjności regionu ➤ Podniesienie poziomu gospodarczego regionu
<i>Instytucja/ Instytucje zaangażowane oraz miejsca wdrażania projektu</i>	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Miasto Kielce Powiat Kielecki Miasto i Gmina Końskie Powiat Konecki

	Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa w Warszawie Politechnika Świętokrzyska Świętokrzyskie Centrum Onkologii Miasto Sandomierz Miasto Ostrowiec Świętokrzyski Miasto Jędrzejów Miasto i Gmina Staszów Miasto i Gmina Ożarów Gmina Ruda Maleniecka (na podstawie podpisanego „Porozumienia o Współpracy” w dniu 29-04-2004)
<i>Przewidywany okres realizacji projektu</i>	2005 -2006
<i>Budżet i sposób finansowania (z uwzględnieniem źródła finansowania)</i>	Budżet całkowity: 3,2 mln. Euro (koszty kwalifikowane: 75% Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, 25% budżet państwa; koszty niekwalifikowane do wsparcia - środki własne partnerów) <u>Źródło finansowania:</u> Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) Działanie 1.5. Budowa Społeczeństwa Informacyjnego.

<i>Temat projektu</i>	Utworzenie Parku Naukowo - Technologicznego w Województwie Świętokrzyskim
<i>Instytucja Zgłaszająca projekt</i>	Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.
<i>Cel projektu</i>	Wzmocnienie i wykorzystanie potencjału regionalnego sektora akademickiego i naukowo - badawczego dla rozwoju przedsiębiorczości i wzmocnienia konkurencyjności przedsiębiorstw działających na rynku, poprzez utworzenie Parku Naukowo - Technologicznego w Województwie Świętokrzyskim
<i>Beneficjenci</i>	Przedsiębiorstwa zarejestrowane na terenie Województwa Świętokrzyskiego bazujące na technologiach innowacyjnych; uczelnie; nowopowstające firmy high-tech; samorząd terytorialny; mieszkańcy regionu świętokrzyskiego
<i>Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu</i>	Doświadczenia europejskie wykazują, że inwestycje w parki naukowo - technologiczne są skutecznym czynnikiem podnoszenia konkurencyjności zarówno przedsiębiorstw jak i całego regionu. Działania tego typu podejmowane są z konieczności znoszenia barier, jakie napotykają nowo tworzone i działające przedsiębiorstwa, dla których istotną barierą jest brak, albo wysoki koszt dostępu do odpowiedniej infrastruktury dla prowadzenia działalności gospodarczej. Park Naukowo - Technologiczny (PNT) jest to wyodrębniony celowo obszar wykorzystujący w miarę możliwości lokalną infrastrukturę techniczną, naukową i gospodarczą, umożliwiającą podejmowanie działalności gospodarczej zwłaszcza przez małych i średnich przedsiębiorców, jako beneficjentów przedsięwzięcia. W PNT tworzone są dogodne warunki do funkcjonowania przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw innowacyjnych i wprowadzających produkty/usługi zaawansowane technologicznie. W silnych ośrodkach akademickich, oczekiwany jest rozwój przedsiębiorstw opartych na zaawansowanych technologiach wywodzących się z tych ośrodków. Dla zniesienia niektórych z barier powstawania i rozwoju przedsiębiorstw zaawansowanych technologicznie konieczne jest tworzenie i rozwój infrastruktury dostosowanej do ich potrzeb. Infrastruktura taka oferowana może być właśnie w formie parków naukowo-technologicznych i inkubatorów technologicznych. W Województwie Świętokrzyskim brakuje tego typu instytucji. Działający w Starachowicach inkubator przedsiębiorczości potwierdza jedynie potrzebę i duże zainteresowanie osób zdecydowanych na uruchomienie własnej działalności gospodarczej.
<i>Szczegółowy opis realizacji projektu (etapy realizacji)</i>	Etap I. Projektowanie i organizacja - opracowanie koncepcji funkcjonowania PNT, - identyfikacja partnerów oraz podpisanie porozumienia na rzecz utworzenia PNT, - powołanie zespołu projektowego. Etap II. Realizacja projektu - analiza sytuacyjna i wybór obszaru pod powstanie PNT, - uszczegółowienie mechanizmu działania i koniecznych do podjęcia prac, - powołanie jednostki zarządzającej, - opracowanie niezbędnej dokumentacji, - identyfikacja beneficjentów, projektów i źródeł finansowania.

	Etap III. Zakończenie projektu
<i>Spodziewane efekty</i>	➤ Wykorzystanie dostępnych zasobów infrastrukturalnych oraz akademickich i naukowo-badawczych ➤ Wzmocnienie instytucji wspierających biznes ➤ Promowanie rozwoju przedsiębiorstw zaawansowanych technologicznie ➤ Wspieranie transferu nowych technologii ➤ Konsolidacja małych i średnich przedsiębiorstw ze środowiskiem naukowym i instytucjami okołobiznesowymi ➤ Tworzenie nowych miejsc pracy ➤ Stopniowe zmniejszanie skali bezrobocia wśród wysoko wykwalifikowanej młodzieży ➤ Kooperacja funkcjonujących przedsiębiorstw
<i>Instytucja/ Instytucje zaangażowane oraz miejsca wdrażania projektu</i>	Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii ŚCITT sp. z o.o. Samorząd Województwa Świętokrzyskiego Politechnika Świętokrzyska Akademia Świętokrzyska Miasto Kielce Fundacja im. S. Staszica Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa (ewentualnie: zainteresowane gminy)
<i>Przewidywany okres realizacji projektu</i>	2007 - 2013
<i>Budżet i sposób finansowania (z uwzględnieniem źródła finansowania)</i>	<u>Budżet całkowity</u>: ok. 8 000 000 zł <u>Działania organizacyjne</u>: 75% Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, 25% budżet państwa; koszty niekwalifikowane do wsparcia - środki własne partnerów <u>Źródło finansowania</u>: Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” <u>Wdrożenie projektu</u>: 75% Europejski Fundusz Społeczny, 25% budżet państwa <u>Źródło finansowania</u>: Sektorowy Program Operacyjny „Rozwój Zasobów Ludzkich” oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

Temat projektu	Budowa preinkubatora/inkubatora przedsiębiorczości w Województwie Świętokrzyskim
<i>Instytucja Zgłaszająca Projekt</i>	Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji w Kielcach
<i>Cel projektu</i>	Powołanie do życia instytucji wspomagającej organizację i funkcjonowanie mikroprzedsiębiorstw oraz kształtującej umiejętność tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej
<i>Beneficjenci</i>	Studenci i absolwenci szkół wyższych w regionie świętokrzyskim; pracownicy naukowcy; osoby bezrobotne zainteresowane uruchomieniem własnego przedsiębiorstwa
<i>Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu</i>	Analizy struktury bezrobocia w Województwie Świętokrzyskim, wskazują na dominację braku zatrudnienia wśród osób młodych, wykształconych i zdolnych. Na niemal 20% poziomu bezrobocia w regionie, składa się ok. 45% młodzieży nieprzekraczającej 25 roku życia. Czynnikiem wielce determinującym do podjęcia realizacji projektu jest fakt bardzo wysokiej migracji tych właśnie osób poza region. Powstanie preinkubatora/inkubatora ma wpłynąć na wzrost liczby firm zakładanych przez osoby wywodzące się ze środowiska naukowego, poprzez rozwiązanie najważniejszych problemów i likwidację barier w tym zakresie. Ponadto ma pomóc osobom bezrobotnym w identyfikacji celów zawodowych oraz inicjowaniu samozatrudnienia. Trudności na rynku pracy dotyczące osób młodych i wykształconych, wskazują na rosnącą potrzebę wspomagania samodzielnych przedsięwzięć gospodarczych przez uczelnie wyższe i łączenie wiedzy teoretycznej z praktyką. Związany z uczelnią preinkubator może skutecznie wspierać powstawanie nowych firm typu spin-off, usuwając bariery braku doświadczenia w zarządzaniu przedsiębiorstwem, nieodpowiednich know-how, braku doświadczenia we współpracy z sieciami wspierającym biznes, brakiem wiedzy i umiejętności i obawą związaną z ryzykiem podejmowania własnej działalności gospodarczej.
<i>Szczegółowy opis realizacji projektu (etapy realizacji)</i>	Etap I. Organizacja i zarządzanie - zawarcie porozumienia na rzecz utworzenia preinkubatora/inkubatora (wytypowanie

	obiekty/budynki lub terenu budowy) - opracowanie formy zarządzania projektem i powołanie spółki. Etap II. Wdrażanie - analiza potrzeb beneficjentów i rynku pracy, - zdefiniowanie założeń szkoleniowych, doradczych, inwestycyjnych, - identyfikacja bezpośrednich odbiorców pomocy, - przygotowanie do samodzielnego i aktywnego poruszania się na rynku pracy (ukazanie szans i zagrożeń wynikających z prowadzenia działalności, umiejętność rozwiązywania problemów, identyfikacja podmiotów wspomagających mikroprzedsiębiorstwa, identyfikacja i umiejętność wspomagania inwestycji ze źródeł zewnętrznych), - pomoc w założeniu własnego przedsiębiorstwa. Etap III. Zakończenie projektu - analiza skuteczności podejmowanych poprzez preinkubator działań, - raport końcowy.
<i>Spodziewane efekty</i>	➤ Zmniejszenie bezrobocia poprzez samodzielne tworzenie miejsc pracy ➤ Stworzenie stałego systemu preinkubacji mikroprzedsiębiorstw ➤ Wyzwolenie inicjatyw gospodarczych ➤ Wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw, ➤ Wzrost zatrudnienia wśród absolwentów szkół wyższych ➤ Wykorzystanie efektu synergii i komplementarności inkubowanych firm ➤ Powstawanie przedsiębiorstw będących odpowiedzią na potrzeby rynkowe
<i>Instytucja/ Instytucje zaangażowane oraz miejsca wdrażania projektu</i>	Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii ŚCITT sp. z o.o. Politechnika Świętokrzyska Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji w Kielcach Wyższa Szkoła Handlowa Samorząd Województwa Świętokrzyskiego Miasto Kielce Wojewódzki Urząd Pracy
<i>Przewidywany okres realizacji projektu</i>	2007 - 2013
<i>Budżet i sposób finansowania (z uwzględnieniem źródła finansowania)</i>	<u>Budżet całkowity:</u> ok. 1 500 000 zł <u>Działania organizacyjne:</u> 75% Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, 25% budżet państwa; koszty niekwalifikowane do wsparcia - środki własne partnerów <u>Źródło finansowania:</u> Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” <u>Wdrożenie projektu:</u> 75% Europejski Fundusz Społeczny, 25% budżet państwa <u>Źródło finansowania:</u> Sektorowy Program Operacyjny „Rozwój Zasobów Ludzkich” oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

<i>Temat projektu</i>	Regionalna Sieć Innowacji i Transferu Technologii (RSITT)
<i>Instytucja Zgłaszająca projekt</i>	Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.
<i>Cel projektu</i>	Wspieranie innowacyjności regionu poprzez stworzenie i rozwój systemu komunikacji i wymiany informacji dla kojarzenia dostawców i odbiorców nowych technologii
<i>Beneficjenci</i>	Projekt skierowany do przedsiębiorstw - szczególnie sektora małych i średnich oraz jednostek badawczo-rozwojowych, posiadających siedzibę na terenie Województwa Świętokrzyskiego
<i>Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu</i>	Konkurencyjność firm działających na terenie Województwa Świętokrzyskiego (szczególnie na otwartym rynku europejskim), determinuje do podjęcia zdecydowanych działań, których efektem będzie wzrost jakości oferowanych produktów i usług. Przeprowadzone analizy sytuacji gospodarczej na rzecz „Regionalnej Strategii Innowacji”, dowiodły braku korelacji pomiędzy potencjalnymi dostawcami a odbiorcami nowych technologii i wszelkich innowacji. Podstawową branżą wymagającą modernizacji w zakresie technologicznym jest sektor przemysłowy, będący niegdyś kolebką i chlubą regionu. Utworzenie systemu kompleksowego wsparcia dla rozwoju innowacji, umożliwi kojarzenie partnerów w celu transferu nowych technologii. Ponadto projekt kładzie silny nacisk na budowanie więzi pomiędzy jednostkami naukowo - badawczymi a przedsiębiorstwami,

	czego efektem będzie trafniejsze rozpoznawanie potrzeb obydwu stron w zakresie popytu i podaży na nowe rozwiązania technologiczne. Powstanie RSITT ma na celu wypełnienie luki w dostępnych usługach proinnowacyjnych świadczonych przez instytucje około-biznesowe na rzecz wsparcia przedsięwzięć w ich dążeniu do podnoszenia konkurencyjności na rynku.
<i>Szczegółowy opis realizacji projektu (etapy realizacji)</i>	Projekt wieloetapowy. <u>W pierwszym Etapie, który powinien nastąpić w okresie finansowania 2004-2006</u> , Sieć utworzona zostanie z udziałem 3-4 Partnerów Regionalnych. Projekt zakłada: 1) Opracowanie kompleksowej oferty jednostek badawczo-rozwojowych oraz identyfikację potrzeb w oparciu o wizytacje i audyty technologiczne; 2) Budowę platformy internetowej z bazą ofert i zapytań technologicznych; 3) Działania informacyjne i promocyjne, m.in.: - konferencje i seminaria informacyjne, - szkolenia (z zakresu Prawa Własności Intelektualnej, oznakowania CE, źródeł finansowania innowacji) <u>W drugim Etapie</u> , który nastąpi w okresie finansowania 2007-20013, Sieć poszerzona zostanie o nowych partnerów.
<i>Spodziewane efekty</i>	Efektom realizacji projektu budowy RSITT jest intensyfikacja wymiany innowacji zarówno między przedsiębiorstwami a jednostkami badawczo-rozwojowymi regionu, jak i pomiędzy samymi przedsiębiorstwami. Wskaźnikiem mierzenia rezultatów działania projektu będzie podpisanie minimum 10 umów transferu technologii w ciągu pierwszych dwóch lat wdrażania Regionalnej Sieci Transferu Technologii.
<i>Instytucja/ Instytucje zaangażowane oraz miejsca wdrażania projekt</i>	Projekt partnerski <u>Lider:</u> 1. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. (ŚCITT) <u>Partnerzy:</u> 2. Agencja Rozwoju Lokalnego S.A. w Ostrowcu Św., 3. Fundacja - Agencja Rozwoju Regionalnego w Starachowicach, 4. Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości
<i>Przewidywany okres realizacji projektu</i>	Budowa Regionalnej Sieci Innowacji i Transferu Technologii - Etap I będzie realizowany w okresie 01.04.2005 - 31.03.2007 RSTT nie jest pomyślana jako działanie jednorazowe, ale docelowo ma stać się trwałym elementem współpracy na rynku wymiany nowych technologii. Po zakończeniu Etapu I, przewiduje się kontynuację i poszerzenie o nowych Partnerów.
<i>Budżet i sposób finansowania (z uwzględnieniem źródła finansowania)</i>	Przewidywany koszt realizacji projektu wynosi 950 000 zł, (z czego 75% stanowić będzie dofinansowanie Europejskiego Funduszu Społecznego, a 25% z budżetu państwa). Projekt zaplanowany do realizacji w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

<i>Temat projektu</i>	Akademicki Ośrodek Badań Regionalnych
<i>Instytucja Zgłaszająca projekt</i>	Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji w Kielcach
<i>Cel projektu</i>	Stały monitoring zachodzących procesów społeczno-gospodarczych i skuteczności wdrażania programów prorozwojowych
<i>Beneficjenci</i>	Władze samorządu terytorialnego wszystkich szczebli w regionie; instytucje zaangażowane w proces wdrażania funduszy unijnych (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, i in.); Wojewódzki Urząd Pracy; jednostki otoczenia biznesu w Województwie Świętokrzyskim
<i>Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu</i>	Jednym z podstawowych elementów optymalnego wykorzystania funduszy strukturalnych jest stały monitoring skuteczności i stopnia wykorzystania dostępnych środków finansowania inwestycji. W Województwie Świętokrzyskim brakuje placówki specjalizującej się w świadczeniu usług badawczych z zakresu polityki regionalnej i studiów strategicznych. Zespół pracowników WSEiA w Kielcach przeprowadził już badania próbne na populacji ponad 200 osób. Badania te, jak również badania przeprowadzone wcześniej, a także doświadczenia związane z sondażami wykonanymi w trakcie opracowywania Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Świętokrzyskiego, wykazały dużą przydatność analizy subiektywnej strony odbioru różnych programów unijnych realizowanych w regionie. Wyniki uzyskane tą drogą mogą być konfrontowane z obiektywnymi wskaźnikami (dane statystyczne) efektywności działań różnych instytucji decydujących o rozwoju

	województwa. Proponowany projekt przewiduje wprowadzenie systemu badań sondażowych, który pozwoli na stałą analizę podstawowych sfer życia społeczno - gospodarczego oraz prowadzenie badań na grupach celowych w zależności od potrzeb różnych zainteresowanych podmiotów z terenu naszego województwa.
<i>Szczegółowy opis realizacji projektu (etapy realizacji)</i>	Podstawowym (stałym) obszarem badań (monitoringu) będzie 1200-osobowa grupa mieszkańców naszego regionu (próbą kwotową zapewniającą względną reprezentatywność). Tak określona próba badawcza pozwoli również na poprawną analizę statystyczną danych ankietowych dla pięciu podregionów (po 2-3 powiaty w podregionie), a także da przybliżony obraz stanu świadomości mieszkańców na poziomie powiatu. <u>Etapy realizacji:</u> I. Działania organizacyjne, w tym: - przygotowanie administracyjne, techniczne i kadrowe, - wyposażenie Ośrodka w profesjonalny sprzęt do analizy badań ankietowych, - analiza badań pilotażowych, - opracowanie kwestionariusza ankiety, - wybór reprezentatywnej grupy badanych. II. Wdrożenie projektu, poprzez: - przeprowadzenie badań, - raport wstępny (wartości brzegowe), - analiza jakościowa zebranego materiału i raport końcowy. III. Zakończenie realizacji projektu - konferencja podsumowująca wyniki badań, - publikacja raportów, - popularyzacja wyników badań
<i>Spodziewane efekty</i>	➤ Tworzenie systemu dostarczania informacji o stanie świadomości społecznej ➤ Stworzenie systemu monitoringu realizacji założeń programów prorozwojowych ➤ Tworzenie instytucjonalnych i trwałych form współpracy uczelni, sektora badawczo-rozwojowego z lokalnymi władzami samorządu terytorialnego, podmiotami gospodarczymi, jednostkami oświatowymi, itp. ➤ Popularyzacja wiedzy o ważniejszych aspektach rozwoju regionalnego i lokalnego w kontekście wspólnej polityki UE, poprzez stały system seminariów.
<i>Instytucja/ Instytucje zaangażowane oraz miejsca wdrażania projektu</i>	Lider: Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji
<i>Przewidywany okres realizacji projektu</i>	2005 - 2007
<i>Budżet i sposób finansowania (z uwzględnieniem źródła finansowania)</i>	<u>Budżet całkowity:</u> ok. 310 000 zł Część projektu (wydatki kwalifikowane) dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego w 75%, z budżetu państwa 25%. Około 15% inwestycji - środki własne WSEiA. <u>Źródło finansowania:</u> Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

<i>Temat projektu</i>	Portal edukacyjny - Świętokrzyskie Centrum Edukacji na Odległość (SCENO)
<i>Instytucja zgłaszająca projekt</i>	Wyższa Szkoła Handlowa im. B. Markowskiego w Kielcach Politechnika Świętokrzyska
<i>Cel projektu</i>	Stworzenie internetowego centrum edukacyjnego wraz z interaktywnym systemem weryfikowania wiedzy i umiejętności
<i>Beneficjenci</i>	Uczelnie wyższe i instytucje z uprawnieniami egzaminacyjnymi; uczniowie, studenci, uczestnicy kursów, słuchacze; zainteresowane osoby indywidualne
<i>Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu</i>	Budowa społeczeństwa informacyjnego jest w chwili obecnej bardzo istotnym elementem kreowania wizerunku społeczno-gospodarczego regionu i jego mieszkańców. Projekt jest zgodny z ze strategiami rozwoju Europy i Polski, w tym: „Strategią Lizbońską”, „Strategią Informatyzacji Kraju e-Polska”, Regionalną Strategią Innowacji dla Województwa Świętokrzyskiego”. Realizacja projektu umożliwi stworzenie edukacyjnego portalu internetowego, ukierunkowanego na wymianę informacji z zakresu nauki o: zarządzaniu, marketingu, ekonomii i informatyki (a także innych dziedzin nauki w miarę potrzeb). Zawarte tu będą również

	artykuły redagowane przez pracowników uczelni oraz najlepsze opracowania naukowe młodzieży akademickiej, weryfikowane i recenzowane przez kadry uczelni zaangażowanych. Ponadto planuje się opracowanie systemu automatycznego weryfikowania wiedzy i umiejętności, który umożliwi z jednej strony zobiektywizować system oceny, a z drugiej strony umożliwić wstępną weryfikację opanowanego materiału, ułatwiając w ten sposób proces przeprowadzania egzaminów w dużych grupach. System ten jest pomyślany również jako narzędzie sprawdzania umiejętności tworzenia różnych konstrukcji, przez studentów kierunków inżynierskich i technicznych. Portal edukacyjny byłby pierwszym innowacyjnym rozwiązaniem w regionie, ukazującym nową formę komunikacji, wymiany wiedzy i doświadczeń poprzez globalną sieć oraz instrumentem bezpośredniego kontaktu między studentem a wykładowcą i docelowo mógłby stanowić element internetowej platformy „e-świętokrzyskie”.
<i>Szczegółowy opis realizacji projektu (etapy realizacji)</i>	Projekt wieloetapowy. <u>Etap I.</u> Organizacja, w tym: - specyfikacja systemu, - rejestracja domeny, - zakup i konfiguracja serwera oraz systemu sieciowego. <u>Etap II.</u> - opracowanie oprogramowania, - wizualizacja witryny (przygotowanie planu zawartości merytorycznej, stworzenie modułów zarządzających treścią, itp), - administrowanie stroną (moderowanie dyskusji, zarządzanie kontami, sprawdzanie poprawności działania skryptów, testowanie modułów i całego systemu), - wyznaczenie grup koordynujących funkcjonowanie/ uruchomienie serwisu zarządzającego, - testowanie modułów i całego systemu Etap III. Wdrożenie - uruchomienie portalu.
<i>Spodziewane efekty</i>	➤ Integracja środowisk na rzecz rozwoju nauki i edukacji ➤ Publikacje najlepszych artykułów w formie zeszytów naukowych (raz na rok) ➤ Obiektywizacja wiedzy werbalnej i umiejętności ➤ Propagowanie idei społeczeństwa informacyjnego ➤ Tworzenie baz danych w poszczególnych dziedzinach nauki ➤ Ułatwienie nawiązywania kontaktów (pomocy) ze środowiskiem naukowym i kadrami uczelni
<i>Instytucja/ Instytucje zaangażowane oraz miejsca wdrażania projektu</i>	Wyższa Szkoła Handlowa im.B. Markowskiego w Kielcach Politechnika Świętokrzyska - Wydział Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki <u>Współpraca ponadregionalna:</u> Instytut Matematyczny Polskiej Akademii Nauk
<i>Przewidywany okres realizacji projektu</i>	2005 - 2007
<i>Budżet i sposób finansowania (z uwzględnieniem źródła finansowania)</i>	<u>Budżet całkowity:</u> 700 000 zł (75% finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego, pozostałe 25% z budżetu państwa; przewidziano również koszty własne na pokrycie wydatków niekwalifikowanych do wsparcia) <u>Źródła finansowania:</u> Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego lub Sektorowy Program Operacyjny „Rozwoju Zasobów Ludzkich”

<i>Temat projektu</i>	<i>Telemedycyna</i>
<i>Instytucja zgłaszająca projekt</i>	Świętokrzyskie Centrum Onkologii
<i>Cel projektu</i>	Podniesienie jakości świadczonych usług medycznych poprzez zastosowanie technologii teleinformatycznych
<i>Beneficjenci</i>	Pacjenci Świętokrzyskiego Centrum Onkologii, Świętokrzyskiego Centrum Kardiologii; mieszkańcy Województwa Świętokrzyskiego.
<i>Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu</i>	Trudna sytuacja służby zdrowia jest przejawem postępującego kryzysu społeczno - gospodarczego nie tylko w regionie świętokrzyskim, ale i całym krajem. Obok wielu czynników ekonomicznych determinujących aktualny stan, pojawia się również dodatkowy

	aspekt - brak zastosowania na szeroką skalę dostępnych innowacji i rozwiązań technologicznych oraz teleinformatycznych, mających istotny wpływ na jakość świadczonych usług medycznych. Po hasłem „telemedycyna” kryją się działania wykorzystujące infrastrukturę informatyczną, telekomunikacyjną oraz nowoczesne środki łączności do przesyłu danych medycznych, prowadzenia konsultacji, budowy otwartych systemów telemedycznych. To także usługi integrujące w ramach jednego systemu jak np. przekaz telekonferencyjny, transmisja wysokiej jakości obrazów generowanych przez sprzęt diagnostyczny oraz bezpośredni dostęp do ogólnopolskich medycznych baz danych. Powyższe rozwiązania funkcjonują na rynku europejskim, brakuje jednak instytucji koordynujących implementację zagadnień z dziedziny telemedycyny. Zadaniem projektu będzie wykorzystanie wdrożonych pilotażowo aplikacji w jednostkach zaangażowanych w jego realizację oraz kontynuacja prac naukowo-badawczych nad poszerzeniem oferty dla nowego rodzaju usług medycznych wprowadzających najnowsze rozwiązania technologiczne. Projekt będzie korzystał z doświadczeń badawczych zespołów europejskich i amerykańskich poprzez wykorzystanie aktywnych kontaktów wszystkich zainteresowanych instytucji oraz doświadczenia polskich placówek medycznych, naukowo-badawczych i telekomunikacyjnych.
<i>Szczegółowy opis realizacji projektu (etapy realizacji)</i>	Projekt wieloetapowy, na który składają się poszczególne elementy: 1. Utworzenie Centrum Technologicznego i Laboratorium, umożliwiającego transfer rozwiązań telemedycznych wykorzystywanych w Polsce i Europie, w tym: - gromadzenie i analiza danych ze ośrodków objętych projektem; - badanie i wprowadzanie mechanizmów zapewniających dostęp do sieci dla diagnozowanych/leczonych pacjentów oraz kluczowego personelu; - propozycje unormowań prawnych w zakresie udostępniania danych osobowych; - symulacyjne badania i ocena działania systemów transmisji danych dla celów medycznych; - opracowania i implementacja systemów zdalnych operacji medycznych przy wykorzystaniu robotów kardiochirurgicznych; 2. Opracowanie ogólnopolskiego systemu internetowego: - identyfikacja i uwierzytelnianie użytkowników poprzez strukturę PKI (<i>Public Key Infrastructure</i>); - monitoringu pacjentów z chorobami układu krążenia i chorobami onkologicznymi; - systemu wspomagania ratownictwo medyczne, poprzez zastosowanie urządzeń transmisji podstawowych funkcji życiowych do wytypowanych ośrodków medycznych; - monitoringu pacjentów przemieszczających się oraz systemu opieki domowej (Tele-Home-Care); - system przesyłania danych do konsultacji od lekarzy rodzinnych oraz dowolnych przychodni specjalistycznych do ośrodków referencyjnych; 3. Budowa medycznego powszechnego programu edukacyjnego - portalu internetowego, - kierunki zastosowań telemedycyny w onkologii (tele-konsultacje, diagnostyka obrazowa, itp.) - wspomaganie badań naukowych; - działalność edukacyjna i szkoleniowa; - działalność ekspercka i doradcza; - ekspertowe bazy danych obrazowania medycznego i diagnostyki. 4. Połączenie wiodących jednostek medycznych w regionie i kraju szybką siecią teletransmisji medycznych; konsultacje on-line najbardziej złożonych przypadków medycznych, w tym: - ASP-outsourcing specjalistycznych aplikacji i zasobów informatycznych; opracowanie i wdrożenie systemów redukujących koszty poprzez wykorzystanie wspólnych rozwiązań systemowych i organizacyjnych; - zorganizowanie Bezpiecznego Centrum Archiwizacji - wdrożenie systemów zapewniających bezpieczeństwo transmisji i przechowywania danych medycznych.
<i>Spodziewane efekty</i>	➤ Ograniczenie kosztów leczenia chorych w placówkach medycznych ➤ Bezpośredni monitoring pacjentów ➤ Ograniczenie do minimum kosztów nieuzasadnionego transportu chorego ➤ Skrócenie czasu oczekiwania na diagnozy ➤ Wzrost jakości oferowanych usług poprzez tele-konsultacje ➤ Możliwość natychmiastowych konsultacji specjalistów różnych dziedzin z kraju i Europy ➤ Zwiększenie wskaźnika „przeżywalności” pacjentów dzięki możliwości podejmowania

	natychmiastowych interwencji i kompatybilnego systemu ze służbami ratunkowymi ➤ Nadzór nad przebiegiem leczenia pacjentów w całym obszarze działania projektu przez wąską grupę specjalistów ➤ Transfer wiedzy pomiędzy specjalistami różnych dziedzin medycznych ➤ Identyfikacja niekorzystnych obszarów i zjawisk, mających niekorzystny wpływ na życie ludzkie
<i>Instytucja/ Instytucje zaangażowane oraz miejsca wdrażania projektu</i>	➤ Świętokrzyskie Centrum Onkologii ➤ Świętokrzyskie Centrum Kardiologii oraz zainteresowane placówki opieki zdrowotnej, jednostki naukowo-badawcze, gabinety lekarzy rodzinnych. Współdziałanie z Instytutem Kardiologii w Aninie oraz Naukową i Akademicką Siecią Komputerową (NASK).
<i>Przewidywany okres realizacji projektu</i>	Pierwszy Etap realizacji projektu koncentrujący się przede wszystkim obszarowo na terenie Województwa Świętokrzyskiego obejmował będzie lata 2005 - 2007.
<i>Budżet i sposób finansowania (z uwzględnieniem źródła finansowania)</i>	Pierwszy Etap wymaga finansowania około 4 mln zł (część 75% dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, ok. 25% budżet państwa, pozostała część fundusze własne i partnerów) Źródło finansowania: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) lub Sektorowy Program Operacyjny